

PÁKOZDY JÓZSEF:

KONGREGÁCIÓS BESZÉDEK

BUDAPEST, 1943
KORDA R. T. KIADÁSA

KONGREGÁCIÓS BESZÉDEK

IRTA:

PÁKOZDY JÓZSEF

BUDAPEST, 1943

KORDA R. T. KIADÁSA

Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus. Nr. 6183|1941.
Imprimatur. Strigonii, die 5. Septembris 1941. Dr. Joannes Drahos
vicarius generalis.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-u. 2.

TOVISEKEN, VIRÁGOKON...

A kongregáció prézesi asztalától végigtekintek a velem szemben ülő lányok során. Kutató, kereső, problémától égő szemek fordulnak felém. Az ajkuk zárva. Hallgatagon figyelnek reám, de csendes hallgatásukban, szemüknek nyugtalanul lobogó tűzében ott ég a legfőbb kérdés:

— Mit cselekedjem, hogy elnyerjem az örök életet?

Szívem zavartan dobog. Most valamit mondani kellene. Valami szépet, szívnyitogató, bűvös varázsigét; valamit, ami közelebb hozza őket hozzám, hogy közelebb vihessem én is valamennyit az Istenhez. Az Istenhez, aki után vágyódik lelkük, a végtelen szent tűzből kipattant, örökké égő szikra.

Mondanom kellene ellenállhatatlan erejű, súlyos veretű igéket, amik magukkal ragadják őket az Istentől elgondolt, emberhez méltó, tiszta úton a végső cél felé. Fel kellene villantanom előttük az égi fényesség lelkét aranyozó sugárkéveit, hogy ne kapjanak a kormozó, csalódást, kiábrándulást szülő földi csillogás után.

El kell indítanom életüket a meredek, felfelé vezető úton, amelynek szélét láthatatlan virágokkal hintették be titokzatos kezek, hogy vigaszai, erőforrásai legyenek a csüggedőknek és a lankadóknak, de amely útnak megvan a maga lábatvérző, sebeket, szenvedéseket osztó tövisei is, a lelki élet nehéz akadályai, amiket elénk görgetnek lelkünk ellenségeinek gonosz kezei, hogy meggátolják célunk elérését, Istenhez való eljutásunkat.

Valamit mondanom kell, de érzem, hogy ide kevés az ékesszólás minden ereje. Gyengék a filozófia meggyőző érvei; itt az emberi elmével alkotott életművészet aranyelvei csődöt mondanak.

Csillogó szemű, tökéletesség után vágyódó leánykák, mit mondjak tinéktek?

Az ablakon beragyogó esti fényben pompázó napsugár

utoljára végigcsókolja a falon függő keresztet és az aranyként csillogó, töviskoronás Krisztus beszélni kezd nekem.

A kálváriának az isteni Szív energiáitól fűtött rádió leadója felém löveli hanghullámain, hogy torzítva, recsegve bár, de megszólaljon szívem hangszóróján és akadozó, emberivé erőltetett szavakkal közvetítem az égi üzenetet.

— Leányok, kongreganisták! Hallgassatok csak, Krisztus üzen ma néktek általam. Azt üzeni: „Legyetek tökéletesek!” Egy pillanatra se feledjétek, hogy ez a világ nem a mi hazánk. Életünk végső célja nem a véges földi boldogulás, hanem az örök boldogság: az Isten. És csak egy a szükséges, hogy lelkünknek kárát ne valljuk, hogy eljuthassunk Hozzá, a minden szépség és jószág alkotójához az életút kemény rögein és örömein, töviseken és virágokon át.

Törökszentmiklós, 1941 Pünkösöd ünnepe.

LEGYETEK TÖKÉLETESEK!

ELRONTOTT ÉLET

Csend van. A város felett álmosan pislognak a csillagok. Lassan minden zajt elnyel a közelgő éjjel, csupán az alkonyati szellő járkál az elnéptelenedett utcákon, szárnyára kapva a valahonnan kiszűrődő rádiómuzsikát. A cigányzene halk melódiája bánatos nótát hoz magával:

— „Nem tudom, az életemet hol rontottam én el.” A szél tovább suhan a felkapott nótával, de itthagya a benne síró sok tragédiát és lehúnyt szemem előtt egymásután vonulnak el az elrontott emberi életek.

Fiatal legény fekszik a halálos ágyon. Arcán a láz tűzrózsái égnek. Kebléből fojtogatóan tör elő a kínos köhögés. Mellette ott áll a pap. Görcsösen szorítja fehér karinges keblén a nyakában csüngő zacskó elrejtett lakóját. Mintha tőle várna segítséget a nagy harcra, amelyet a sátánnal vív egy lélek megmentéséért. Kér, könyörög, sír, rimámkodik. Fenyegyet kárhózzattal, kecsegtet örök boldogsággal. Minden hiába. A beteg hajthatatlan.

— Nem gyónok. Menjen! Hagyjon magamra!

A pap még nagyobb erővel támad. De a haldokló nem tud szabadulni a hosszú éveken magára szedett bűnök bilincseiből. Összeszorítja a fogát és egyre erőtlenebbül, de határozott kitartással rázza a fejét. Üvegesedő szemei mögül mintha csak a biztos zsákmánynak örülő ördög vigyorogna.

Valahol elrontotta az életét. Végzetesen, helyrehozhatatlanul.

*

A barátok temploma előtt nyugtalan, idegesnek látszó fiatalasszony áll. Ismerősök után szimatolva ijedten körülnéz, majd óvatosan, szinte szökve a templomba oson. Megbújik az oszlopok mellett és csak ott mer keresztet vetni magára. Szemét szégyenkezve lesüti. Nincs bátorsága a tabernákulum előtt pislákoló örökmécsesre tekinteni, amely az oltáron trónoló Krisztus csodálatos jelenlétét hirdeti.

Azét a Krisztusét, akit ő elárult. Júdással együtt könnyelműen megtagadott.

Valamikor buzgó napiáldozó volt ő is. Mindennap odahajtotta fejét az ostya alatt dobogó isteni Szívre és el-suttogta neki a szeretet szavait. Péterrel együtt ő is meny-nyiszer fogadta: „Ha meg kell halnom is, de téged soha meg nem tagadlak.” És mégis elrontotta az életét. Megkérte a kezét a református lelkész. Igért nyugodt, boldog, gond-talan életet. Cserébe nem kívánt mást, csak azt, hogy tagadja meg hitét, adja el lelke nyugalma. Irtsa ki szívéből a vágyat az élet kenyeré után. Eleinte hallani sem akart róla. Nagy lelki harcot vívott, de végül is alul maradt. Győ-zött a kísértő. Az első napok mámoros ígérete, úgy látszott, feledtetni tudja megtagadott multját. A beteljesült kíván-ságok varázsa elkábította lázongó lelkiismeretét. De évek multán a magány csendes elmélázásai ráeszméltették el-rontott életére. Feltámadt a visszafojtott lelki éhség és ki-mondhatatlanul meggyötörte őt. Attól kezdve nem volt nyugta többé. Éjjel-nappal fülében csengtek a szavak: „Ha nem eszitek az én testemet, nem lesz élet tibennetek.” Egy napon aztán észrevétlenül belopódzott a barátok templo-mába. Kisírta magát és úgy indult vissza az elrontott életébe, ahova erős, elszakíthatatlan szálakkal húzták visz-sza az anyára váró pici gyermekek, akik sokszor nem tud-ták megérteni, miért könnyes annyiszor édesanyjuk szomorú szeme még akkor is, amikor látszólag nincs semmi oka sírnia.

Miért? Mert valahol ő is elrontotta az életét.

*

Öreg, élet viharától tépett földműves fekszik a nyitott folyosóra kitett szalmaágyon. Nem sok van már hátra a földi életből neki. Hamarosan bevégeződik egy kalandos, munkában fáradt, harcos emberélet. Utoljára még elvonul előtte a megtett út minden állomása. Dolgozott, küzdött, koplalt, szenvedett. Fogához verte a garast. Elhagyta hazá-ját és vállalta a tengerentúli élet kockázatait, a hontalanság keserű kenyerét. S mindezt miért? A családjáért; az asszo-nyért és a gyermekekért. Végre elérte kitűzött célját. Duz-zadt erszénnyel utazott haza. Leírhatatlan nagy örömmel

fogadták. Kímélték, becézték, még a helyét is megtörölték, mielőtt leült. De csak addig, míg a pénze tartott. Mikor már mindent elszedtek tőle, vége lett a szeretetnek is. Panaszos lett számára a kenyér, amiért pedig annyit küzdött. És öreg napjaira a folyosóra került. S míg szeretet nélkül vetett durva ágához biztos léptekkel közeledik a sötét árnyék, hogy dermesztő kezével megállítsa szíve motorát, elgondolkodhatik elrontott élete felett. Mennyit szenvedett pénzért, jómódért, ami nem adta meg neki az óhajtott boldogságot. Harcolt gyermekei jövőjéért, de megfélemedezett a legfontosabbról, hogy lelkükbe vesse az Isten és a szülők szeretetének törvényeit. Gyűjtött kincseket, amiket elvettek tőle földhöztapadt szívú emberek, de a lelke üresen maradt. Azzal nem ért rá törődni egész életében.

*

Idő előtt vénült anyóka kuporog a szegényház vaksötét zugában. Az ajtónyílásra megmozdul az előbb még életelennek hitt rongycsomó és a vakok bizonytalanságával fordítja felém homályba révedő szemét. Néhány meleg szóra megnyitja szívét. Beszélni kezd és feltáru előttem egy meggondolatlan lépéssel hamis vágányra siklott, elrontott élet.

Valamikor boldog volt ő is. Szép és fiatal. Kicsi házukban, ahol férjével és gyermekével meghúzódtak, az öröm, szeretet és béke lakott. De egyszer csak jött a kísértő. Suttogott bűvös, csábos szavakat. A szeme lángolt, perzselt, szenvedélyre gyújtott. Igért csillogást, gyönyört, sosem élvezett új káprázatot. És az asszony nem tudott ellenállni csábításának. Hiába tartóztatta férje könnyörgő, bánatos szeme. Hiába kapaszkodott szoknyájába az anyáért síró kicsiny gyermeke. Erősen fogta a pórázta kezében már az ördög. Most már késő volt az ellenszegülés, mert akkor, a kíváncsiság által teremtett első pillanatban, a könnyelműség megfélemedezésében elmulasztotta azt.

És megkezdődött élete bús tragédiája. A csábító felvillantotta előtte a mámor szédítő görögtüzeit. De aztán eldobta megunt játékszerét és könnyű szívvel új zsákmány után indult. Az asszony első nagy csalódásával egyedül maradt. Kissé fáj a szíve. Hullottak forró könnyei meg-

ritkított szempilláin át. De hamarosan ő is új vigaszt talált. És mindig lejjebb, mindig mélyebbre csúszott a lejtőn. Pár év múlva az utcára került, a testi, lelki züllés legszánandóbb koldusnyomorára.

A kicsapongó élet megbosszulta magát. Kórházba került és elvesztette szemevilágát. És most ott zokog a szegényház rongyain. Csontvázsovány kezébe rejtí ezerráncú arcát, hogy eltakarja a felsajgó mult bántó árnyait: férje és gyermeke könnyörgő, vádló tekintetét, amelyet nem tudtak láthatatlanná tenni még sötétbe néző, fénytelen szemei sem.

*

Pereg tovább a film. Színes változatban száguldanak előttem az élet furcsa, szomorú képei, miközben az esti szellő felém hozta a felkapott rádiózenét:

— Nem tudom, az életemet hol rontottam én el.

Mennyi sok szomorú szív zokogja ezt mindennap az ég felé: Elrontottam az életemet. Boldogságom vonata valahol téves vágányra indult.

De hol? Nem máshol, mint annál a válaszütnél, amikor letért az Isten parancsainak égbevezető, meredek útjáról a könnyebb élet rózsákkal szegélyezett sétányaiért. Amikor nem hallgatott lelkiismerete tiltakozó szavára és elfeledkezett az egyetlen szükségéről: a lelkéről.

És ezen az elrontott életen nem lehet könnyelmű nemzetörödséggel, csendes belenyugvással segíteni. A megsebezett szívet nem lehet cigányzenével, pezsgős pohárral, mulatozással meggyógyítani. Az elrontott életnek csak egy orvossága van: a bűnbánat, az alázatos visszatérés az evangéliumhoz, a tiszta erkölcsökhöz. Vissza a megtagadott Krisztushoz.

A LELKI ÉLET SZÉPSÉGE

Az Isten útján járó lélek természetfölötti életének szépségét szavakba foglalni emberi erőnket meghaladó művelet. A lélek szépsége természetfölötti, a mi szókincsünk pedig emberi természetünk szegényes tartozéka, amellyel

sokszor még természetes világunk fogalmait sem tudjuk élethűen visszaadni.

Aki maga nem él lelki életet, annak hiába beszélünk a lélek benső kegyelmi életének szépségéről. Éppúgy, mint a vaknak haszontalanul ecseteljük a szívárvány káprázatos színeit. Szóljunk bár az angyalok nyelvén, szavunk pusztába kiáltó szó marad csupán, amely a testnek élő embert nem fogja meghatni s még kevésbé az örök szépségek birodalma felé törekvő szívvel elindítani.

A lelki élet a csukott szemű világfiaknak inkább visszasztitónak, mint vonzóan szépnek látszik. A lélek örök ellenségei igyekeznek elvonni látásuk irányát a kellemes, bájos, felemelő, magasztos vonásoktól s csak a töviseket, az áldozatot jelentő kellemetlenségeket tüntetik fel előttük, hogy így a lelki élettől elijesszék őket.

Úgy tesznek, mint azok, akik a zsidókat az ígéret földjének elfoglalásától el akarták riasztani. Azt mondták, hogy az a föld egészségtelen, gyilkos levegőjű és hamarosan elemészti lakóit. Szalézi Szent Ferenc szerint így kelti a világ is rossz hírét a jámborságnak, a lelki életnek. Ráfogják, hogy a túlzott lelkiség mogorvává, barátságtalan rideggé teszi az ember életét. Kiöl belőle minden jókedvet, vidámságot és a komor kedvetlenség kesernyés barázdáit varázsolja az életszentség útján járók homlokára. Torz vonásokkal dolgoznak, amik mögött elsikkad a lényeg és nem értik meg soha a lélek égi fénytől látásra megnyílt szemét, amely mindent másként lát, másként értékel, mint a földi játékszerek múltó örömeiért reszkető, porban élő, látószemű s mégis vak emberek.

A lélek földi szemekkel nem látható szépségű, természetfölötti élete nem más, mint elmerülés Istenben, minden szépség magában hordozójában, forrásában, elgondolójában és megteremtőjében. Aki lelki életet él, az már itt a földön mennyországban él, mert állandóan szívében hordozza az Istent, élete irányítójává, sorsának intézőjévé, boldogságának egyetlen kisugárzójává Őt választja meg. Isten akaratának mindig lelke hasznát munkáló, megnyugtató tudatában él és ez a tudat mosolyt fakaszt még a szenvedésben is.

Az egyetlen, ami bennünket a lelketlen világtól, az anyagtól és az állatoktól elválaszt és azok fölé emel, a lelki élet. Ez az a többlet, amit a Teremtő, a teremtés koronájává téve az embert, saját lényéből, az Ő képére és hasonlatosságára formálva bennünket, minékünk adott. A lelki élet részesedés az Isten életében, aki mivel lélek és tisztán csak lélek, természeténél fogva lelki életet él.

De mit jelent a lelki élet szépsége a gyakorlatban, a mindennapi élet sokgondú forgatagában?

Jelenti azt az életet, amiben nincsenek vak, emésztő szenvedélyek, mások életét és a sajátjukét mérgező kirobbanások, nincs kétségbeesés, elkeseredés, nincs test- és lélekrontó erkölcsi fertő. Hiányzanak a testénél fogva állattal rokon ember állati vonásai: a harag, gyűlölet, bosszú s a test élvezeteinek élés gyarló tulajdonságai.

A vallásos ember lelkében is végigviharozhatnak a földi élet nyugtalanító fergetegei, de ott kárt nem csinálhatnak. Legalábbis nem helyrehozhatatlanul nagyot és végzeteset, mert a szív tabernáculumában ott van a háborgó tengernek is parancsoló Isten, akinek egyetlen intésére a lélekben is minden lecsendesül.

A lelki ember szilárdan áll a megpróbáltatások előtt, amik előbb-utóbb mindenkinél beköszöntenek. Nem csügged el. Nem nyúl fejét veszítve az öngyilkosság megoldást ígérő eszközei felé. Nem látja jövőtehetetlennek a rossz irányba tévedt életet. Nem érzi árvának, mindenkitől elhagyottnak magát, ha fejére szakadnak a gyász fekete fellegei s a kegyetlen halál mindenkit elrabol tőle, akiktől csak itt a sárgolyón szeretetet kapott, mert tudja, hogy állandóan vele van az Isten. Az Isten, aki soha el nem távozik tőle, míg csak súlyos bűnével meg nem tagadja őt. S az Ő jelenléte vigaszt teremt, lelkesít, erőt ad és dúsan kárpótolja minden veszteségért.

Lelki szemeim előtt megjelennek egyik szerencsétlenül járt tanárom vonásai. Kiváló elme, sziporkázó tehetség, felbecsülhetetlen nagy tudás lakozott benne. Minden igénye, ereje, vigasztalása a könyv, a tudásszerzés, az olvasás volt csupán. És akkor meglátogatta őt az Isten. Megvakult. Bezáródtak előtte a tudásszerzés kapui. S most ott ül

kicsiny szobájában. Fényes nappal is sötétségben. Lelkét kimondhatatlan tudásszomj gyötri, de éreznie kell, hogy kielégíteni többé nem tudja földi életében. Hiába tapogatja ki hatalmas könyvvállványainak hosszú éveken át gyűjtött vaskos könyveit, belőlük meríteni, bennük elmerülni nem fog már soha. Hiába veszi kezébe annyi sok szellemi érték megteremtőjét, kedves tollát, új alkotás nem fog születni már reszkető ujjai alatt. És ez az ember mégis nevetőarcú, mégis mosolyog. Mégsem csügged, bár még nagy jövőt ígérő élete delén állott, amikor az Isten keze reá nehezült. Mert lelkében sokkal értékesebb szépség tündököl, ami kárpótolja őt minden szépségért, minden gyönyörűségért, amelyek most nem fognak felcsillanni sötétbenéző szemei előtt.

A lelki szépség minden emberi képzeletalkotta szépet felülmúl, s a megszentelő kegyelemben élő lélek szépségét semmi sem múlhatja felül. Ez az a szépség, amely nem öregszik, nem hervad el az évek tovatűntén, hanem mindig szebb, mindig gyönyörűbb lesz, míg csak teljesen el nem merül a végtelen szépség szívét-lelket teljesen betöltő, lelkünket csillogó égi koronával jutalmazó tengerében, a minden szépség forrásában: Istenben.

LEGYETEK TOKÉLETESEK!

Az ember lelkében mindig ott élt a vágy a boldogság, az örömök után. Ez természetes is, hisz boldogságra teremtette őt az Isten. Azért hívta elő a semmiségből, hogy majdan elmerüljön benne az örömök végtelen tengerében.

Ezért itt a földön is, emberi természetünknel fogva úgy vonzódunk minden után, ami vidámságra hangolja lelkünk húrjait, ami mosolyra simítja arcunknak gondtól szántott barázdáit, ami örömet, derűt önt belénk, s pár percre is boldoggá teszi életünket.

Az Egyház sem fordul szembe az ember eme természetes örömsóvárgásával. Bölcs figyelmeztetésével sürgeti ugyan a bűnbánatot és a lemondást, de csak azért, hogy ezek választóvizében megtisztítsa örömeinket, elválassza az igazi, emberhez méltó, lélekűdítő örömet, a kor-

látlan szenvedéllyé fajuló, testet és lelket lealázó és a bűn mocsarába fojtó kicsapongásoktól. Vigyáz reánk a gondos édesanya szeretetével, hogy el ne merüljünk az élvezetek mámoros hajhászásában. Időről-időre elénk áll, komoly magunkbaszállást, lélekbenézést kíván tőlünk, hogy életünk igazi céljáról meg ne feledkezzünk. Elénk állítja a súlyos kereszt alatt roskadó vállú, töviskoronás Krisztust, aki életét adta övéért, hogy azok közül senki el ne vesszen, hanem élete legyen, örökké tartó, boldog élete.

A keresztfáról kisugárzó végtelen szeretet szinte ellenállhatatlan erővel húzza minden jószándékú ember szívét a lándzsával átvert Szívhez, a tökéletesség egyetlen forrásához. El is indulnak feléje sokan, nagyon sokan. De aztán jönnek az akadályok, a nehézségek és elveszik kedvüket a további küzdelemtől. A tökéletesség útja rögös, kényelmetlen gyalogút. Bár rózsák szegélyezik, az Isten kegyelmének csodás szépségű virágai díszítik, mégis tele van tövisekkel, amelyek szúrnak, sebeket ejtenek. Vannak rajta testünk kényelemszeretetének egyáltalán nem ízlő lemondások, önmegtagadások, harcok, megalázkodások, szenvedések. Nem csoda, hogy már az út elején annyian megtorpannak és tépelődve kérdezik önmaguktól: Dehát kötelezve vagyok-e én erre a küzdelemre? Hiszen én nem akarok semmit sem túlzásba vinni! Nem akarok komor aszkéta lenni. Csak éppen olyan átlagos jó ember, aki úgy-ahogy megtartom Isten parancsait. A halálos bűnöket elkerülöm vagy legalábbis nem hagyom sokáig a lelkemen. De többre már igazán nem pályázom! Elég nekem az arany középút. A nagyobb tökéletességet meghagyom azoknak, akik kíváncsiaknak utána, akik szentek akarnak lenni.

Kérdés, helyes-e ez a gondolkodás?

Egyáltalán nem az! Először is az emberi természet alapos ismeréséből merített tapasztalat azt bizonyítja, hogy a középszerűségben a lelki életben csak akkor lehet megmaradni, ha magasabbra törekszünk. Jóval feljebb célozunk, mint amennyit el akarunk találni. A lélek útjain nincs megállás. Ott folytonos haladás van. Vagy előre vagy hátra. Aki előre nem megy, az visszaesik. Csak állandó és kitartó munka árán sikerül még a legcsekélyebb eredményt is fel-

mutatni és a legserényebb erőfeszítések, harcok után lehet az elbukástól és teljes elmerüléstől megmenekülni. Aki csak éppen elégséges osztályzattal vagy csupán pótvizsgákkal átcsúszó ember akar lenni, annak veszte csaknem teljesen biztosra vehető. A legnagyobb baj az, hogy az örök élet érettségijén osztályismétlésre bukni, az elrontott földi élet újból kezdésére ítéltetni nem lehet. Ott a bukás mindig végleges és örökké tartó időkre szól.

De az Istennek kifejezett óhaja is az, hogy tökéletesek legyünk, vagy legalábbis törekedjünk a tökéletességre!

Már Ábrahámnak is kijelentette az Úr: „Én vagyok a mindenható Isten. Járj előttem s légy tökéletes!” (I Móz. 17, 1.) Még határozottabban szól az Úr Jézus felhívása is: „Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes!” (Máté 5, 48.)

A gazdag ifjú fellelkessedve Jézus tanításától, elszántan kérdi meg a csodásshavú Mestert: Mit cselekedjem, hogy elnyerjem az örök életet? Ki mondá neki: Ha be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsokat. Kérdé amaz: Melyeket? Jézus pedig mondá: Ne ölj, ne törj házasságot, ne orozz, hamis tanúságot ne szólj, tiszteld atyádat és anyádat, szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat. Mondá neki az ifjú: Mindezeket megtartottam fiatalságom óta; minek hijával vagyok még? Mondá neki Jézus: Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van és oszd el a szegényeknek és kincsed leszen a mennyekben és jer, kövess engem. Hallván az ifjú az ígét, megszorodva távozik, mert sok jószága vala. (Máté 19, 16—24.)

A bibliai ifjú is vágyódott az Isten országa után. Még a parancsokat is megtartotta. Megtette mindazt, amit a közzepes vallásosság előírt neki. De visszariadt a nagyobb tökéletességre törekvéstől s azért valószínű veszélybe jutott örök boldogsága is. Legalábbis erre engednek következtetni Krisztus szavai: „Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak bemenni a mennyek országába!” (Mt. 19, 24.)

Kötelességünk tehát mindannyiunknak a tökéletességre törekednünk! A lelki életben a megállás egyenlő a halállal. Még az is, aki csupa jószándékkal telve, komoly törekvés-

sel folyton előre küzdi magát, többször megbotlik és visszaesik. Hányszor előlről kell kezdenie a fáradságot, mint annak, aki a lejtőn felfelé görgeti a kereket, valahányszor csak kicsúszik kezéből, mindig újból a hegy tövébe kell érte visszamennie. Hát még hányszor esedik, hányszor indul a pusztulásba vezető lejtőn lefelé az, akinek nincsenek magasabb lelki igényei. Aki csak a minimumot tartja szem előtt!

A tökéletesség nem más, mint maga a szeretet. Szeretem az Istent mindenkinél és mindennél jobban és Istenért szeretem felebarátaimat. Az Isten szeretete arra serkent, hogy levetkőzzek magamról mindent, ami tőle elválaszt, ami miatt szeretetét elveszíthetem. Ösztökél az Isten előtt kedves tulajdonságok elsajátítására, a szebb, tisztább, emelkedettebb emberi életcél felé. A felebaráti szeretet viszont kiküszöbölteti velünk azokat a tökéletlenségeinket, amikkel embertársainknak terhére vagyunk. A legfőbb parancs, a szeretet parancsának maradéktalan teljesítése a legnagyobb emberi tökéletesség.

Legyetek tökéletesek! Hangzik felénk is Krisztus figyelmeztető szózata. A tökéletességre törekvés, önmagunk jobbítása, állandó ellenőrzése, csiszolása egyedül a szebb, nemesebb, Istennek tetsző emberi élet. Aki erre törekszik, biztos úton jár. Kincseket gyűjt magának fenn a mennyekben, amiket sem a moly, sem a rozsdá meg nem emészt, sem a tolvajok el nem lopnak tőle, amiknek élvezése kárpótolni fogja minden önmegtagadásért, minden áldozatért, amit itt lenn a tökéletesedés érdekében magára vállalt és örömmel viselt.

TÖVISEK

(A TÖKÉLETESÉG AKADÁLYAI)

A HALÁLOS BÜN

A lélek legrútabb betegsége a halálos bűn. Olyan, mint a test betegségei között a belpoklosság. Akit a lepra szörnyű kórja megtámad, az már elveszett ember. El, de mégis halott. Húsa lefoszlik csontjairól, kibírhatatlan bűzt áraszt maga körül, óriási kínokat szenved. Kivetik a társadalomból. Számúzik messzire, ahol nem árthat senkinek szájának fertőző lehellete. Eppen ilyen az a lélek is, amelyik a bűn által az ördög hálójába kerül. Lehet, hogy arcán még az egészség piros rózsái nyílnak, testét a fiatalság erői duzzasztják és a jó mód finom, szépséget hazudó selymei borítják; de a lélek mélyén az enyészet pusztító férges rág; mert ott éktelenkedik a halálos bűn rothadó poklossága. Ó hányan járnak közöttünk ilyen szánandó élőhalottak. Festett koporsók, akik csak kívül szépek, de belül rakva vannak csúnyaságokkal.

Pedig milyen szép volt valamikor az ő lelkük is. Ragyogott, mint a verőfényes tavaszi nap. Mennyszággá avatta a benne lakozó Isten. A keresztelőkútnál felöltöztette választottjainak díszruhájába, a megszentelő kegyelem menyegzős köntösébe és odacsókolta az örök boldogságra hivatottság szent zálogát, atyai szívének forró szeretetét. A szentáldozások ünnepi pillanatában ragyogó égi kíséretével tért be oda a királyok Királya: Krisztus, hogy betöltse fénnel, tündöklő ragyogással.

És jött a bűn. Egy meggondolatlan perc s a lélek-templom rombadőlt. Összetört kövei között tanyát ütöttek a bűn útalatos csúszómászói és elpusztították természetfölötti szépségét. Belpoklos lett a lélek. Fertőző beteg. Az ég lakói borzongva fordították el róla tekintetüket. Nem tudták nézni tovább, mint ahogy mi sem tudjuk sokáig nézni az oszlásnak indult testű belpoklosokat. Ó de szerencsétlen is az ilyen poklos lelkű ember! Sokkal szánandóbb, mint akinek a teste az.

Es ezzé teszi a lelket minden halálos bűn. A végtelenül szent és tiszta Lélek, az Isten sem tudja nézni útálatosságát. Elfordul tőle s ha meg nem tér, földi életének befejezése után a világ szemétdombjára, a pokolra veti.

Hogy mennyire utálja Isten a bűnt, az kitűnik a két első bűn szomorú következményeiből.

Az angyalok minden szépséggel, jósággal, értékkel fel voltak ruházva; a legjelesebb teremtmény címe díszítette őket. De szabadakaratukat rosszra használták. Csak egyetlen bűnt követtek el és mi lett a végük? „A vétkező angyaloknak nem kegyelmezett, hanem a pokol bilincseibe verve a mélységbe taszította gyötörtetésre, hogy ott fogva tartassanak az ítéletre.” (II Pét. 2, 4.)

Es ki tette ezt velük? Az Isten! A jóságos és nagy-irgalmú Isten, aki teremtőjük, atyjuk volt nekik. Szerette őket mint kezének legremekebb alkotásait, fogadott gyermekeit és mégis egyetlen ellene lázadásért a pokolra taszította valamennyit, ahol örökre el lesznek szakítva tőle és vétkükre még az Isten Fiának végtelen értékű kereszthaldozata sem hozott bocsánatot. Valami szörnyű, valami kimondhatatlanul útálatosnak kell tehát előtte lennie a bűnnek, ha miatta így meg tudta keményíteni irgalmas szívét.

Az első emberpárt szintén a legnagyobb boldogságra teremtette. Elhalmozta a kegyelmek gazdagságával, testi-lelki szépségek bőségével. Napról-napra élvezték gondviselő szeretetének határtalanságát; mintegy az órájuk kiáradó napsugárnak fényében sütkéreztek. És egyetlen súlyos törvényszegésért hogy kifosztotta őket az Isten! Lehántotta lelkükről a kegyelem ragyogó fényruháját. Elvette tőlük rendkívüli ajándékait és a legnagyobb nyomorúságba, egymásután sorakozó súlyos gondok, bajok, szenvedések közé lökte őket. Erőt vett szíve nagylelkű szeretetén, hogy megmutassa útálatát a halálos bűn iránt.

De a legvilágosabban beszél a bűn nagyságáról az a váltságdíj, amit a megváltóul küldött Istenfiú érte fizetett. Mindenható Isten létére szinte kiüresítette önmagát, csak-hogy az elvesztett paradicsom újra a miénk lehessen. Vállalta az istálló szegénységét, a názareti rejtett élet

harmincéves, nélkülözésekkel telt, nyomorúságos magányát, az apostoli élet háromévi fáradságát, a sok eredménytelenséget, gúnyt, megvetést, üldözéseket. Eltúrta a nagyhét keserű megaláztatását és fájdalmas gyötrelmeit; amikor mint rablót, veszedelmes gonosztevőt megkötözték, kegyetlenül megostorozták, leköpdösték és két lator között keresztre feszítették. És mindezt miért kellett elszenvednie? Hogy jóvátegye a bűnt és a miatta méltán haragvó Istent megbékítse: „A mi gonoszságunkért sebesített meg. A mi bűneinkért töretett össze; a mi békességünkért van rajta fenyíték, s az ő kék foltjai által gyógyultunk meg!” (Iz. 53, 5. 6.)

Ha mindezt őszinte lélekkel végiggondoljuk, be kell látnunk, hogy a legnagyobb rossz a világon a bűn, amit inkább el kell kerülnünk, mint bármi más testi szerencsétlenséget.

A szentek mind megértették a lélek nagy betegségének, a bűnnek rettenetes voltát. Szent Lajos király egy alkalommal kivezette udvaroncait a belpoklosok telepére. A kényes főurak szörnyűködve fintorgatták orrukat, nem tudták nézni a szomorú látványt. A király nagykomolyan megkérdezte őket:

— Uraim, ha választaniok kellene egy halálos bűn vagy a belpoklosság között, melyiket vállalnák szívesebben?

— Inkább száz halálos bűnt, mint egy belpoklosságot! — kiáltották a főurak, megrettenve még a lehetőségétől is a rettenetes nyavalyának.

— Nos, én inkább száz belpoklosságot választanék, mint egyetlen halálos bűnt! — mondotta határozottan a király. Mert őt az édesanyja úgy nevelte: „Fiam, százszor inkább halva lássalak, mint egyszer halálos bűntől beszennyezve.”

Mexikóban egy tizenennyolc éves fiút lóhoz kötözve hurcoltak utcáról-utára. Vétke csak az volt, hogy nem akarta elhagyni Istenét. Egyetlen kis káromlás elég lett volna arra, hogy megszabaduljon a kínoktól. De ő inkább a kínhalált választotta. Az édesanyja mikor meglátta az utca köveitől véresre zúzott fia vergődését, mint aki esztét veszítette, úgy rohant hozzá. Szíve majd megszakadt

gyermekéért, de mégsem tudott mást mondani neki, csak ennyit:

— Fiam, légy erős, az Istent el ne hagyd soha!

A halálos bűn rosszasága, súlyos volta a benne rejlő istenbántásból ered. Aki nagy bűnt követ el, megsérti Isten korlátlan felsőbbségét. Vét a köteles engedelmesség ellen és hitvány semmiségekért Júdásként elárulja Mesterét. Minden súlyos törvényszegés elfordulás az Istentől, megszegése az istenszeretet legfőbb parancsának, bálványimádás, mert a bűnös a Teremtő helyett teremtményt helyez szíve oltárára és neki nyújtja az egyedül Istennek járó föltétlen hódolatot.

A nagy bűn megfosztja a lelket a megszentelő kegyelemtől. Letépi lelkünkéről a legfőbb Úr szeretetének égi visszfényét és kiűzi belőle az Istent, akinek bírása már itt a földön előleget nyújt az örök üdvösségből, amelynek lényege: magunkénak mondani örökre az Istent. A halálos bűn megfoszt összes eddig szerzett érdemeinktől, amiket olyan nagy áldozatok, önmegtagadások, lemondások, küzdelmek árán szereztünk. Lehetetlenné teszi az újabb érdemszerzést mindaddig, míg le nem rázzuk magunkról súlyos bilincseit. Utat nyit a kárhozat rémséges borzalmai felé.

Szedekiás, Jeruzsálem királya, hűséget esküdött Nabukodonozor babilóniai királynak; de ugyanakkor a háta mögött a fáraóval ellene szövetekezett. Nabukodonozor szörnyű bosszút állott rajta. Hadseregével Jeruzsálem alá vonult és ostromolni kezdte. A város nem sokáig állt ellen a hatalmas túlerőnek. A király menekülni volt kénytelen. De sikertelenül. Az üldözők csakhamar utolérték és fogolyként hurcolták Nabukodonozor elé. A győztes király kemény ítéletet mondott Szedekiásra. Fiait szemeláttára ölette meg, aztán megvakíttatta őt és bilincsbe verve vitte Babilonba, hogy ott a börtön keserves rabságában élje le hátralévő napjait.

Ezt teszi velünk is minden halálos bűn.

Megöli erényeinket, lelkünk értékes hajtásait. Csinálhatunk bármit a halálos bűn állapotában, imádkozhatunk, dolgozhatunk, apostolkodhatunk, munkánkunk nem lesz semmi értéke az Isten előtt.

A súlyos bűn vakká is teszi áldozatát. Nem látja meg lelkének útálatos voltát. Nem veszi észre a képmutatást, amikor külseje jámborságot, vallásosságot mutat. Nem látja az igazi értéket, a hamisítatlan szépséget, ami a csalfán csillogó, értéktelen külsőségek mögött meghúzódik. Nem érzi a bűn óriási tragikumát és saját magának szégyenletes voltát.

A halálos törvényszegés lelkünket az ördög rabláncára fűzi. Aki egyszer belekóstol, az már többé nemigen tud szabadulni tőle. Először talán szégyenkezve, pirulva, titokban vétkezik, de aztán meghal benne a szégyenérzet. Már az sem tartja vissza, hogy mások ujjal mutatnak rája. Akarata teljesen meggyöngül és lassan, fokozatosan kihál a hite.

Féljünk, rettegjünk a halálos büntől! Tekintsünk bele komolyan abba a szédületes örvénybe, amely felett minden pillanatban lezuhanásra ítélve tántorgunk, ha lelkünk a bűn állapotában van. Az Isten sokáig tűr. De egyszer kimondja felettünk az ítélet szavát: elég volt! S akkor örökre elrontottuk az életünket.

A halálos bűn az örök halál csiráit rejtí magában. Ha nem igyekszünk szabadulni tőle, hanem esztelenül bünt bűnre halmozunk, könnyen úgy járhatunk, mint az a svájci fiú, aki meg akarta magának szerezni a mélységes szakadék szikláinak közé rakott sasfészek pelyhes fiókáit. Kötelet vett és leereszkedett a sziklafalon. Vesztére. Az anyaság meghallotta csipogó kicsinyei panaszos szavát és vérengző kedvvel védelmükre sietett. A fiú kihúzta kardját és megkezdődött az élethalálharc a szakadék felett. A fiókáért küzdő óriási madár bele-belevájta éles karmait s a megtámadott legény ijedten csapkodott kardjával feléje. De a nagy kapkodásban nem nézte hova üt. A kard néha célt tévesztve belevágott a kötélbe is s mikor véget ért a nagy küzdelem, a fiú ijedten látta, hogy életét már csak néhány kikezdett kötélfoszlány tartja fenn csupán.

A bűnnel viaskodó lélek is hasonlóképpen járhat. Egy óvatlan pillanat és elmetszi a fonalat, amely az Istenhez, az éghez fűzte őt és a pokol borzalmas szakadékába zuhan.

A misszionárius ott térdel kunyhó-kápolnája feszü-

lete előtt. A zajtalanul belépő pogány férfi észrevétlenül megáll mögötte és csodálkozva nézi az imádkozó papot. Egy darabig szótlanul áll, de aztán nem hagyja nyugodni a kíváncsiság.

— Ugye nagy bűnös volt ez az ember, — kérdezi a kereszten függő Krisztusra mutatva — hogy ilyen csúnyán elbántak vele?

— Nem. Ártatlan volt — válaszol csendesen a misszionárius.

— Dehát akkor ki volt az a gonosz ember, aki felfeszítette őt?

— Én voltam! — hangzik a rövid válasz.

— Akkor értem. Te most vezekelsz a gonoszságodért.

Nézzünk bele egyszer mi is alaposan keresztfeszített Megváltónk szemébe. Mi okoztuk szenvedését. A mi bűneink miatt kellett meghalnia s minden új bűn, amit elkövetünk, újabb lándzsaszúrás isteni Szívébe.

Boradjunk vissza vétkeink rettenetes következményeitől és a keresztől merítsünk erőt a tökéletes élet legfőbb programjának megvalósítására: Inkább százszor a halált, de Istenünket egyetlen halálos bűnnel meg nem bántjuk soha!

A BOCSÁNATOS BŰN

A súlyos bűn útalatossága és az érte járó büntetés nagysága nagyon sok embert visszatart a meggondolatlan lépéstől, hogy lelkének egyetlen kincsét: a megszentelő kegyelmet és az örök boldogsághoz való jogát eltékozzolja. De még azok is, akik reszketve félnek a nagy bűnök lélekromboló erejétől, szívesebben választják a testükbe vágó áldozatot is, mintsem hogy Istent megbántsák súlyos vétkeikkel, nagyon sokszor még azok is semmibe veszik a bocsánatos bűnöket s egyáltalán nem törekszenek arra, hogy ezeket szorgosan kerüljék egész életükben.

Ennek az oka nem egyszer az, hogy nincs kellő fogalmuk a bocsánatos bűnök tulajdonképeni mivoltáról és azok szintén súlyos következményeiről.

A bocsánatos bűnökről szólva különbséget kell tennünk olyanok között, amelyek akaratlanul és csaknem minden megfontolás nélkül jönnek létre s olyanok között, amiket az akarat tudatos hozzájárulása után, tehát szándékosan követünk el.

Az akaratlanul, nem szándékosan elkövetett bűnöktől egész életünkben, sőt életünk hosszabb szakaszán keresztül sem, Isten különös kiváltsága nélkül mentek nem lehetünk. Ez az áteredő bűn következménye, amely alól az Úr Jézus és a Boldogságos Szűzön kívül egy ember sem lehet kivétel. Ezért tanítja az Úr Jézus még az apostolokat és a nyomukba lépő nagy tökéletességre jutó szenteket is így imádkozni: „Bocsásd meg a mi vétkeinket.” (Mt. 6, 12.) Ezek gyakori visszatérte nem egyszer elkedvetleníti a tökéletességre komolyan törekvő lelket. Egy darabig küzd ellenük, de mikor látja, hogy minden erőfeszítése ellenére csak megjelennek, csüggedni kezd és feladja a további harcot. Aztán természetesen még sűrűbben, sőt már szándékosan is jönnek s nyomukban ott leselkedik a kedvező pillanatra a halálos bűnök veszedelme is. Hogy ezt a bajt elkerüljük, legyünk alázatosak. Lássuk be gyarlóságunkat, amely végigkísér egész életünkön. Éppen ezért még fokozottabb figyelemmel, önfegyelmeléssel és önellenőrzéssel kell felvennünk vele szemben a kemény harcot, amelynek győzelmét nem itt a földön, hanem a szerető, bőséges jutalmat osztó Isten kezéből akkor nyerjük, ha a lelkünk előtt feltáruznak az égi lakhelyek végtelen boldogságot rejtő aranykapui.

A szándékos bocsánatos bűn azonban már igen számottevő akadálya a lelki életnek.

Mi hát ez a bocsánatos bűn és főleg miben áll annak erkölcsi rosszassága?

A bocsánatos bűn a halálos bűn után a legnagyobb rossz az egész világon. Elkövetője Isten akaratának megkerülésével túlzott mértékben fordul a teremtmények felé, a nélkül azonban, hogy azokat jobban szeretné Teremtőjüknél és magának életcélként Isten helyett belőlük csinálna. A bocsánatos bűn a fennálló erkölcsi rendet csak kis mértékben sérti meg ugyan, de mégis lázadás, engedetlen-

ség a legfőbb Úr ellen, aki törvényeivel ezt az erkölcsi rendet felállította.

A megszentelő kegyelemtől nem foszt meg, de megakadályozza annak növekedését és sok segítő kegyelem erejét teszi lehetetlenné bennünk.

Lelkünk, amely a büntelenség állapotában ragyogóan tükrözi vissza Isten arcát, a bocsánatos bűn következtében homályossá válik. S ahogy mi nem szívesen nézünk homályos tükörbe, mert annak erőtlen tükröző ereje bántja a szemünket, hasonlóképen az Isten sem találja örömet bennünk, ha saját szépségének visszfényét kutatva kis vétkektől ködössé lett lelkünkbe tekint.

A bocsánatos bűn csökkenti Istenhez való ragaszkodásunkat, szeretetünket, buzgóságunkat. Erényes életre való készségünk miatta lassan megfogyatkozik és bizonyos lelki tespedtség vesz rajtunk erőt. Istennek nem leszünk ugyan kimondott ellenségei, de bizalmas baráti köréhez sem tartozunk, mert a bűnösség vádjá közénk és közéje akadályokat emel.

De a legnagyobb veszély onnan származik, hogy a bocsánatos bűnök lassan utat készítenek a halálos bűnöknek is. Gyöngítik szerzett erényeinket, szítják az érzékiség tűzét és lassan azt eredményezik, hogy az Isten megengedi a súlyosabb kísértéseket is, amiknek gyöngeségünk nem mindig tud teljes sikerrel ellenállni. Lazítják a kerítést, amely elválaszt a végzetes elbukástól. Az árvíz nem egyszerre dönti le a gátakat, hanem előbb mosogatja, réseket keres rajtuk, átszivárgásokat okoz, s mikor ezek eléggé meggyöngítik azoknak ellenálló erejét, csak akkor indul döntő rohamra ellenük. Ilyen átszivárgásokat okoz a lelkünkben a bocsánatos bűn is. Porhanyóssá, lazává teszi a gátakat s a nagy bűnök könnyedén elbánnak velük. Egy parányi tűzszikra magában nem nagy valami és mégis sokszor képes egész falvakat, városokat pusztító lángnyelvekkel felemészteni. Az oroszlán vastag köteleit picike kis egér szétrághatja és akkor az elszabadult vadállat vérengző dűhe felbecsülhetetlen károkat okoz. Ilyen vadállat szunynyad minden ember lelke mélyén. Az indulatok, szenvedélyek heve, amit az istenfélelem, a bűntől való irtózás nagy-

erejű bilincsekbe ver, a bocsánatos bűnök segítségével letépi láncait és megfékezhetetlenül tör a lélek meggrontására.

A bocsánatos bűnök nagysága és Isten előtti útálatossága kitűnik azokról a büntetésekből is, amikkel az Isten e vétkeket bünteti. Mózeszt egy könnyű kételkedésért megfosztja attól, hogy az annyira óhajtott ígéret földjére bemehessen. Testvérét, Máriát egyetlen engedetlenségért belpoklossággal sujtja. Lót feleségét kíváncsiságáért halállal bünteti. Oza, mert túl közel merészkedett a szövetség székényéhez, könnyelműségéért szintén halállal lakol. Ananiás és Zafira hazugságukért, amellyel meg akarták téveszteni az apostolokat és keresztény testvéreiket, hasonlóképen életükkel fizetnek.

De méginkább erről beszél a tisztítóhely létezése is, amit Isten a bocsánatos bűnök büntetésére teremtett. Itt is tűz van, nem kevésbé fájdalmas, mint a pokol borzalmas kínú lángtengerében. A különbség csak az, hogy nem tart örökké és a végső elkeseredéssel nincs összekötve. De mennyi szenvedés, mennyi gyötrelmem vár itt is a lélekre addig is, míg innen kikerül. A tisztító tűz egyetlen percnyi szenvedése túlhaladja a földön elszenvedhető összes kínokat. Az itt szenvedő lélek már látja, hogy örök célját: az Istent el nem vesztheti és annál inkább vágyódik utána. De az a vágy is, amelynek teljesülése határozatlan időre eltolódik, csak fokozza, erősíti szenvedéseit. És ki bünteti őt ilyen rettenetesen, ilyen szörnyűséges módon? Nem más, mint az irgalmas, a jóságos Isten, aki minden teremtményének csak jót akar. Ebből is látszik, milyen visszataszító szemében még a bocsánatos bűnök útálatossága is.

Ezért nem szabad semmibe vennünk a kis bűnöket sem! Szalézi Szent Ferenc azt ajánlja, hogy ne annyira a súlyos, a nagy bűnök, hanem inkább a bocsánatos vétkek ellen küzdjünk. Ha a kis bűnöket sem tűrjük meg lelkünkön, a nagyok még csak kísérletezni sem mernek.

Legyünk óvatosak, kis dologban is hűségesekek, buzdítsuk lelkünket még a legcsekélyebb vétkek elleni küzdelemre is, a lelki élet útjain így kerülhetünk csak el minden zökkenőt, minden akadályt, amit romlásunkon dolgozó ellenségünk tökéletesedésünk elébe gördít.

BÜNVESZÉLY, BÜNALKALOM

Régi aranyigazság: „Aki szereti a veszedelmet, el fog veszni abban!” Százszorosán áll ez a lelki életben is. Aki nem kerüli a bűnveszélyt, kacérkodik a bűnalkalmakkal, az nagyon hamar ráfizet vakmerőségére lelki tisztaságának elvesztésével.

A súlyos bűnt csak úgy sikerül magunktól távoltartani, ha szorgos gondossággal kikerüljük a bűnre vivő alkalmakat. Alkalom szüli a tolvajt. A bűn könnyű elkövetőssége erős kísértésként jelentkezik mindenkinek és sokszor oly nagy vonzóerővel csábít a bűn felé, hogy az elkövetést előre kizáró minden jófeltételünket vagy erős elhatározásunkat teljesen meghiúsítja.

A bűnveszély ott rejtőzik minden kísértést jelentő személy, tárgy, szórakozás, hely és minden bűnalkalmat nyújtó körülmény mögött.

De jöhet ez a veszély belülről, a mi belső érzelem- vagy gondolatvilágunkból is. Meghúzódik legtitkosabb álmaink, vágyaink, ártatlan ábrándozásaink, fantáziánk gyönyörködte, tarka képei mögött, hogy a kedvező pillanatban előrontson mögülük és támadásra induljon lelkünk Isten kegyelmétől tündöklő égi szépsége ellen.

A bűnveszély lehet közeli és súlyos, ha benne a bűn elkövetése csaknem egészen biztosra vehető, és lehet távoli vagy könnyű, ha belőle a bűn csak ritkábban következik.

A bűnveszély súlyossága nem mindenkinek ugyanaz. Vannak bűnalkalmak, amik mindenkire egyformán nagy veszélyt jelentenek, de vannak olyanok, amik csak egyes, a belőlük következő bűnre különösen hajlamos egyénekre súlyosak, míg másokra csak könnyebben, esetleg egyáltalán nem azok.

Mivel a bűnveszély lépten-nyomon felmerül előttünk, hogy benne, mint valami csapdában fennakadjon a bűn leküzdésére irányuló jóakaratumk, nem lesz hiábavaló kissé szemlét tartanunk a leggyakoribb veszélyt rejtő bűnalkalmak felett.

Veszélyes lehet elsősorban a környezet, amelynek rossz példáitól, esetleg gyakori kísértéseitől egyáltalán nem

tudjuk magunkat függetleníteni. A szülők rendezetlen házassága, nem éppen krisztusi erkölcsök szerint berendezett élete, a testvérek közönyös vagy egyenesen hitellenes magatartása, a ház lakóinak, barátainak, ismerőseinek romboló, lélekrontó szelleme igen sok jószándék megölői lettek és oly sokszor meghúzták a lélekharangot annyi szerencsétlen ember végromlása felett.

Ennek a bűnveszélynek csak egyetlen orvosszere van: kiszakadni a fertőzött légkörű környezetből, még a legnagyobb áldozatok árán is. Vagy ha ez lehetetlen, imádságainkkal, megsokszorozott óvatossággal, a szentségek gyakori, buzgó vételével törekedjünk a közeli bűnalkalmat távolabbira átváltoztatni.

Ott húzódik a mérreg a könyvek betűi mögött is. Nem egy lélek bukásánál igazat kell adnunk a börtönbe jutott gonosztevőnek, aki a maga megtévedését így okolta meg: „Nem tudom, hogy Guttenberg János vajjon Isten sugallatára hallgatott-e vagy a sátán szavára, amikor feltalálta a könyvnyomtatást? Mert engem a rossz könyvek vittek a romlásba.”

Amennyire igaz, hogy a nyomtatott betű felbecsülhetetlen szolgálatot tett a tudományok fejlődésének, éppen olyan bizonyos az is, hogy egyúttal nemcsak áldást, hanem átkot is hozott az emberiségre. Megszámlálhatatlan a jó könyvek, folyóiratok, ujságok sokasága, amelyek építenek, tiszta szórakozást nyújtanak, lelket nemesítenek, de sereg a neve a rossz, romboló szellemet árasztó sajtótermékeknek is, amik betűi mögött az ördög indul támadásra a könnyű zsákmány biztos tudatában.

Egy másik börtöntöltelék szomorú vallomásában mennyi hasonló sorsú lélek tragédiája benne van: „Életem boldogságát a rossz könyvek tették tönkre, és ha elgondolkodom szerencsétlenségemen, akkor megnőnek előttem a betűk, felém csúsznak s körülfonnak, mint a kígyó, és ebben a rémes küzdelemben szemembe kacag a vígyorgó sátán!”

Szinte érthetetlen, hogy annyi rengeteg jó könyv mellett miért nyúlnak mégis oly sokan a mérgező hatású, rossz könyvek után? A kíváncsiság, a tilosság rejtett varázsa

felcsigázza a fantáziát, amely azután meghajlásra készíti a józan belátást, meggyőzi az akaratot és először csak félve, irulva-pirulva, de később már minden szégyenkezés nélkül, egészen nyíltan élvezi az ólombetűk által feltálatl inycncfalatokat. Legyünk vigyázatosak olvasmányaink megválogatásában! Kerüljük a szennyező, bűnvesztélyt rejtő sajtótermékeket, nehogy a késő bánat gondolatával kelljen nekünk is siratnunk bukásunkat, amit a meggondolatlanul beszédett nyomtatott betűk mérgező szelleme okozott.

Nagy bűnvesztélyt jelent sokszor az ártatlannak hitt szórakozóhely: a mozi is. A megválogatatlan filmek csak úgy ontják a vásznon mozgó eseményeket sóváran leső fiatal leány lelkébe a bűn, a könnyelmű életszemlélet fertőző bacillusait. A léha, erkölcstelen életű színészek, pogány felfogású darabok átalakítják, saját képükre formálják lassan a mozilátogatók gondolatvilágát, akik észrevétlenül kerülnek a lelkükre káros behatások alá, amelyek aztán elindítják őket az ördög karmai felé.

Csak egy röpke példát állítsunk szemeink elé: „A hirdetőoszlopon rikítószínű moziplakát virít. Fiatal legénykék és leányok állnak előtte és nézik mohó nézéssel. Húsos, félmeztelen nőt ábrázol, aki szenvedéllyel és sóvárgással fonja karját a fiatalember nyakába; rabja már a leánynak egészen. A kép alatt a film címe: „Csak két percre.” Ez pereg le száz és száz legény és leány előtt a mozivásznon. Előadás után majd eltűnnek a párok a nagyváros gyér világítású mellékutcaín és mennyi ajak fogja mohó vágygallyal suttozni: „... Csak két percre!”

Válogassuk meg a megnézendő filmeket. Először olvasunk róla katolikus szellemű kritikát és csak akkor, ha semmi bűnvesztélyt nem jelent számunkra, váltsuk meg jegyünket az előadásra. Tudom, sokan erre a kitételre fölényes biztossággal válaszolják: Enrám a legrosszabb film sem tesz semmi rossz hatást. Vagyok annyira erős jellemű, hogy nem ingathat meg erkölcsi felfogásomban semmi se.

Ne ámítsuk magunkat! Az ördög nem alszik. Kilencvenkilenc esetben talán nem, de esetleg egy alkalommal

mégis gyengének mutatkozunk és akkor vigyázatlanságunk jóvátehetetlen károkat okoz.

Ugyanez áll a tánctermekekről, különösen pedig a mulatóhelyekről is. Táncolni, szórakozni lehet tisztességesen is, de mindig csak a legnagyobb óvatosság és elővigyázat mellett. A modern táncok túlságos testközelsége és érzékiséget csigázó ritmusa könnyen válhatik a vétkes kívánságok, vágyak, sőt a külső bűnök igen közeli alkalmává is. Erre gondol az egyik aszkétikus író is, amikor azt írja: „A táncterem csatatér, ahol elhull az erény s nagy a tisztaságban elesettek száma. A tánc ártalmas a lélekre a vele kapcsolatos könnyelműség, pajkosság, szabados öltözk, testtartás és sok egyebek miatt. Vásár, amelyben adnak és vesznek. Kiállítás, amelyen önmagukat kínálják. Kiket sajnáljak inkább? Azokat, akik halálos betegséget visznek haza a mulatságból s korai sírba költöznek? Vagy azokat, akik a testi halálnál szörnyűbb lelki halálnak lesznek áldozatai? Egyiket sem! Tudhatták, mi vár rájuk.” (Aster: Castitas II. 265.)

De talán a legnagyobb bűnveszélyt jelentik mindenki számára a közös fürdők, úgynevezett strandok. A szabadban való fürdés kétségtelenül nagyon egészséges. A levegő, a napfény, a víz a test felüdülését, megerősödését, egészséges fejlődését feltétlenül nagymértékben előmozdítja.

De valamiről itt sem szabad megfeledkezni! Nevezetesen arról, hogy a test egészségéért ne áldozd fel és ne dönts veszélybe a lélek tisztaságát és egészségét, ami végeredményben mégis csak fontosabb, mint a test kényelme! Egyébként ezt a három üdítő feltételt: a vizet, napfényt és levegőt megtalálhatod a nélkül is, hogy lelkedet a közös fürdők veszélyének kitegyed.

Fordíts nagy gondot a fürdőruhára is! Azok az éppen csak valamit takaró fürdőtrikók nem egy komoly, lelkével őszintén törődő leányhoz illenek.

Gondoljunk csak Schmiedt Béla intő szavaira: „A fővenyfürdőzők sok erkölcstelen emlékkal és képzelettel térnek haza. A sok látott kép dolgozni fog... A látás gondolatokat fogan. A gondolatok tetszést... A tetszések kívánságot... A kívánságok tetteket és bűnös cselekedet-

teket. A cselekedetek aztán szokást szülnek, aminek az elkárhozás a következménye... Így jut az ember a vízből... a tűzre! Mit tegyünk tehát? Közismert jótanáccsal szolgálunk: Ha szemed megbotráncoltat, vágd ki, ha kezed megbotráncoltat, tépd ki... A botrányos fürdőruhát pedig — dobd ki." (Tükör előtt.)

Végezetül fontoljuk meg az erkölcsstan figyelmeztetését. A súlyos és közeli bűnalkalmat mindenki súlyos bűn terhe alatt kerülni tartozik, aki pedig ezt nem teszi, az még akkor is súlyosan vétkezik, ha esetleg a bűnvesztélyben a bűnt a valóságban el nem követi is.

Ha bűnvesztély fenyeget, Krisztus szavai adjanak erőt az elkerülésére: „Ha kezed vagy lábad megbotráncoltat téged, vágd le azt és vedd el magadtól, mert jobb neked az életre bemenned bénán vagy sántán, mint két kézzel vagy két lábbal az örök tűzre vettetni.” (Mt. 18, 8.)

A TESTISÉG

A legveszélyesebb és a leggyakoribb bűn, amely mint a vulkánból kiáramló lávatömeg elárasztja a világot: a tisztátalanság, az érzékiség bűne. Elfojtja, elpusztítja a magasabbrendű lelki életet, letarolja, kiszárítja és a pusztulás útjára viszi az ember legnagyobb kincsét: a lelkét.

A tisztaság a legnagyobb érték az Isten szemében. Az Úr Jézus is ezt szerette a legjobban. Ezért választotta édesanyjának a tisztaság királynőjét; ezért volt tanítványai közül a legkedvesebb, aki nem egyszer pihentette fejét az isteni Szíven, a szűzes lelkű, tisztaságos János. Ezzel szemben a legsúlyosabb bűn a tisztátalanság. Megöli a lelket és kiirtja a hitet. Salamon király, amikor a tisztátalanság bűnébe esett, bálványimádóvá lett. Ez így van most is. A sok tiszta ifjú és leány, aki érintetlen lélekkel került ki a serdülő kor forrongó éveiből, később a tisztaság elvesztésével elveszti még a hitét is.

A gyermekkorunkból kilépve egy fokozatosan növekvő erő jelentkezik testünkben, amely szövetségesevé lesz lelkünk nagy ellenségének, hogy egy vigyázatlan pillanatban

a bűn kegyelemfosztó fertőjébe döntson. Ez a bűnre húzó erő, amely az áteredő bűn következményeként előbb-utóbb jelentkezik a fejlődés útjára lépett emberi testben: a testiség, a test kívánsága, az érzéki vágy égető tüze.

A test kívánsága nem más, mint az ember vérébe oltott érzéki inger, amely a józan ész belátásától függetlenül a testet alacsonyabbrendű vágyainak kielégítésére ösztönzi.

Az ember ugyanis a filozófia meghatározása szerint: animal rationale — eszes állat. Ennélfogva benne kétfajta életműködés különböztethető meg. Az egyikfajta életműködés, amely megfelel állat voltának, a másik pedig, amely ész-lény voltából következik. Az állati életműködés egyes megnyilvánulásai függetlenek, vagy legalábbis kevésbé függenek az ész uralmától és sokszor annak ellenére is saját megkívánt javuk elérésére ösztönzik hordozójukat, az embert. Pl. ha az éhes ember elé ennivalót tesznek, abban minden megfontolás mellőzésével azonnal feltámad az evés vágya, amit esetleg később a józanul gondolkodó ész elhallgattat. Pl. ha az étel gyanús vagy mérgezett.

A testi érzékiség egy természetes valami az emberben, ami szintén az állati életműködések közé sorolható, éppen azért az ember tökéletlenségeihez és nem kiváló tulajdonságaihoz tartozik. Magában véve nem bűn, csak akkor válik azzá, ha az embert az ész belátása ellenére, a működését szabályozó isteni törvények megszegésére viszi. A testiség csak annyiban okozója vagy előmozdítója a bűnnek, amennyiben szembeszáll az ész ítéletével és annak tilalma ellenére is az érzéki vágyak kielégítését sürgeti. Ez a bűnre húzó erő az ősbűn elkövetése óta, az Úr Jézust és a Szűzanyát kivéve, minden emberben jelentkezik. Még Szent Pál apostol is, emberi erőt felülmúló érdemei és égi látomásainak elsorolása után, magát megalázva vallja: „És hogy a kinyilatkoztatások nagysága kevélyé ne tegyen, tövis adatott testembe, a sátán angyala, hogy arcomba üssön. E miatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék el tőlem, de azt mondá nekem: Elég neked az én kegyelemem, mert az erő az erőtlenségben lesz teljessé.” (II Kor. 12, 7—10.) Sőt már előtte hosszú évszázadokkal az Isten

embere így rimánkodik: „Uram, távoztasd el tőlem a test kívánságát, ne vegyen erőt rajtam a fajtalan vágy, és ne engedj át a szemérmetlen és dőre léleknek.” (Sir. 23, 6.)

A testiség mint bűnre húzó erő csak a paradicsomi bűn folytán lett állandó velejárója az emberi természetnek. Ádám és Éva a véték elkövetése előtt mentek voltak tőle: „Mindketten mezítelenek valának — mondja az Írás — és nem szégyenlették.” A bűn után azonban „megnyílnak szemeik és megismerték mezítelenségüket, fügefalevélből kötényt csinálnak maguknak, hogy elfödjék ruhátlanságukat”.

Ezekkel a szavakkal mondja el a Szentírás a rendetlen testi kívánság ébredését. Tehát az engedetlen törvényszegés előtt az őszülők mentek voltak tőle. A fajfenntartás ösztöne már a bűn elkövetése előtt is megvolt bennük, azonban az alsóbbrendű életműködések teljesen alá voltak vetve az ész irányításának és bűnös kielégülésre nem ösztökölték.

A test rendetlen kívánsága a legnagyobb kísértés mindenki számára, amely — Szent Pál szavai szerint — annyira körülveszi az embert, hogy nem a jót cselekszi, amit akar, hanem a rosszat, amelyet gyűlöl. Ez az oka a legtöbb örök boldogságra hivatott lélek pusztulásának. — „Mindenki a saját kívánságától félrevezetve és elcsábítva kísértetik meg,” — írja az Apostol — „azután a kívánság mihelyt fogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végbevitetik, halált okoz.” (I Jak. 14, 15.)

De bármennyire nagy mozgatóerő is a testiség, kellő óvóintézkedésekkel ki lehet húzni a méregfogát. Megfelelő vigyázatossággal megakadályozhatjuk, hogy bűnre vigyen. Ezek a megfelelő eszközök a következők: 1. *Kerülni az érzelmek hatása alatt való cselekvést.* Minél jobban érvényre kell juttatnunk cselekvéseinkben a megfontolást, az ésszt. Aki mindig az érzelmek embere, állandóan a kedélyvilág hullámai irányítják cselekedeteiben, az lassan papucsuralom alá hajtja az ésszt, ami azután akkor sem tud parancsolni, ha az érzékiség észellenes dologra akarja vinni.

2. *Meg kell fékezni a fantáziát!* Az ábrándozás az élet megrontója és az érzékiség felcsigázója. Szépít, túloz és kíváncsi tesz olyant is, ami a lélek kárára van. A bűn,

főleg a magányban elkövetett egyéni bűnök, mindig a zabolázatlan fantázia szüleményei. Hogy a fantázia káros befolyásaitól szabadulni tudjunk, gondolatainkat tereljük azonnal más irányba. Legyen mindig kéznél valamilyen ártatlan, kedves témánk, bennünket teljesen lekötő, érdekes tervünk, színes, de tiszta gondolatunk, amit könnyűszerrel előszedhetünk. Azokkal foglalkoztatjuk fantáziánkat, hogy a vétkes képzelődésektől elvonjuk gondolatainkat.

3. *Kerülni kell mindazt, ami alkalmat adhat a bűn elkövetésére*, akár személy, akár tárgy, könyv, kép, visszaemlékezés is legyen az. 4. *Imádkozni sokat* és buzgón és ezzel gyöngíteni a kísértés erejét. 5. *Önmegtagadó életet élni*. Aki túlságosan mértéktelen akár evésben, akár ivásban, aki nem tudja megtartóztatni magát a bőjtök tilos falatjától, az akkor sem tud uralkodni magán, amikor a test ingere bűn árán szerezhető élvezetre hajtja. Aki szereti a kényelmet, a puhaságot és nem tud lemondani a lustaság örömteli perceiről, azt könnyen leveszi lábáról a testiség bűne is. Edzzük a lelkünket azáltal, hogy testünknek nem adunk meg mindent, amit az kíván. 6. *Kerüljük a tétlenséget*. Régi bölcs mondás: a tétlenség az ördög párnája. A lusta, hegyelő semmittevőt könnyebben megtalálja és bűnreviszi a kísértő. Foglaljuk el magunkat komoly testi munkával is. A helyes testedzés és a tisztesség keretei között végzett sport megedzi nemcsak a testünket, hanem a lelkünket is. Fegyelmezettebbé, bátrabbá teszi az embert és fokozza küzdőképességét a lelki élet akadályaival szemben is. A munka és a sport lekötik érdeklődésünket és nem adnak időt a haszontalan gondolatokkal való foglalkozásra. Tapasztalati tény, hogy a rossz gondolatok a legtöbbször akkor jelentkeznek, amikor télenül ülünk vagy heverünk. A legfontosabb szabály, hogy sose álljunk szóba a kísértővel, akár kívülről, akár belülről jelentkezik is az, hanem gyakoroljuk az itt feltétlenül érvényes arany szabályt: „In fuga salus” — a futásban van a menekvés.

Idézzük figyelmünkbe a kísértés idején az Úr Jézus intését: „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meg fogják látni az Istent.” (Mt. 8, 5.)

És ha úgy érezzük, hogy erőnk gyenge a testiség elleni

harcban, fohászkodjunk a tisztaságszerető Istenhez a Zsol-táros szavaival:

„Tiszta szívet teremts belém, Isten, s újítsd meg bensemben az igaz lelket. Hints meg engem izsóppal, hogy tiszta legyek, moss meg engem, hogy a hónál fehérebb legyek!” (Zsolt. 50, 9, 12.)

AZ ÉLET KEVÉLYSÉGE, HIÚSÁG, NAGYRAVÁGYÁS

Ez a három akadály tulajdonképpen egy forrásból táplálkozik: önmagunknak beteges túlértékeléséből. A kevélység nem más, mint saját kiválóságunk túlzott tudata. Már ez volt az angyalok bukásának okozója is. A tiszta égi lelkek egy része megittasult saját szépségétől, Istenhez való hasonlóságától és megfélelkezett arról, hogy értékes tulajdon-ságát nem önmagának, hanem Isten bőkezűségének köszönheti. A kevélység lényege azóta is mindig ez: az embernek fejébe száll meglévő vagy képzelt kiválóságának ismerete és megfélelkezik Istentől, akitől minden tökéletes ajándék származik itt a földön, akitől ő is ajándékba kapta testi és szellemi értékes vonásait. De ha nem is visz mindenkit a kevélység arra, mint a vétkes angyalokat, hogy az Istennel hasonlítsa össze magát és vele szemben is a maga javára billentse a mérleget, annál több kevély embert visz az elvakult gőg arra, hogy különbnek tartsa önmagát embertársainál és azokat hátrányaikért megvesse, lenézzék és gúnyosan elintézzék, mint a büszke farizeus tette az alázatos várossal a jeruzsálemi templom csarnokában.

A kevélységhez nagyban hozzájárul a hiúság is. Isten az embert, különösen pedig a nőt szépnek teremtette. Már a hindu hitrege szerint Tvastri, a teremő Isten minden szépségét a nőre pazarolta. Felruházta a hold gömbölyűségével, a kígyó hullámvonalaival, a fű remegésével, a nád karcsúságával, a virág puhaságával, a falevél finomságával, az őz tekintetével, a napsugár játszi vidámságával, a felhők könnyével, a gyémánt keménységével és a méz édességével

s mindezek tetejébe neki adta a tűz melegségét, a jég hidegségét, a szarka csacsckaságát, a gerlice turbékolását. S ezek után nem csodálkozunk, hogy a nőnek adta a páva hiúságát is.

A nő, amikor először tükörbe néz és felfedezi a maga valódi vagy vélt szépségét, attól a perctől a hiúság rabja lesz. Keresi a mások jó véleményét, magasztalását, elismerő csodálatát. Szereti, ha dicsérik, bókolnak neki és ha a szépségéről van szó, nincs az az égbekiáltó hazugság, amit el ne hinne. S mint Molière mondja a Misantróp című vígjátékában, saját magában tökélynek véli még a foltot is. Szívesen elhiszi a hízelgőknek, hogy beteges sápadtsága csak liliomfehérség, koromszínű cigányképe a legszebb barnaság, soványsága: nyúlánk, karcsú termet, kövérsége: méltóságot kölcsönző, tekintélyes külső, piszkossága; elhanyagolt szépség, égi meszelő hosszúsága: istennői alak, törpésége: nem más, mint az égi bájak kivonata, kevélysége: koronára méltó királynői méltóság, ravaszsága: szellemeskedés, bambasága: jószívűség, csacsogása: kifogyhatatlan kedélyesség, kuka szótlansága: csak szemérmes, sokat ígérő hallgatás.

Es szinte szerelmes lesz önmagába. Jobban örül a hazug hízelgésnek, szépsége hiú tömjénezésének, mint valóban meglévő erényeinek. És ez lesz oka a lelki élet harmadik legnagyobb akadályának: a nagyravágyásnak. Mindíg szebb, kiválóbb, bámulatra méltóbb szeretne lenni. Egyetlen vágya, hogy mindenki irigykedve nézzen rája. Barátnői és ellenfelei megpukkadjanak a bosszúságtól az őt ért óriási sikerek és dicsőségek miatt. Ennek a célnak érdekében azután feláldoz mindent, nem egyszer még a lelke üdvösségét is.

A lelki élet e három gátlójának főjellemvonása, hogy ha mindjárt a kezdet-kezdetén ellent nem állunk nekik, egyre jobban növekednek, felszívódnak ereinkbe, megmélyezik minden jóra való törekvésünket, kiirtják belőlünk a legfontosabb erényt, ami nélkül egyetlen lépéssel sem haladhatunk előbbre, az alázatosságot.

Éppen ezért meg kell fontolnunk e hibák ellenszerét, orvosságait.

Mindháromnak súlyos következményei vannak. Elfor-

díjják figyelmünket Isten dicsőségének munkálásától és csak a saját dicsőségünk kultuszára serkentenek. Forrásaivá válnak a többi bűnöknek is. A nagyravágás okozta az emberiség vesztét. Az ősszülők olyanok akartak lenni, mint az Isten; mindentudók és végtelenül tökéletesek. S azóta is sok bukásnak szülője lett a rendetlen önimádat. A hiúság szüli az elbizakodottságot, amely újból minden bűnre rá tudja vinni az embert. Belőlük sarjad az elkeseredés, amikor a bűnös rádöbben arra, hogy milyen mélyre süllyedt. Ez diktálja a színészkedést, hogy hibáit rejtegesse, az ígységet és a féltékenységet, amik annyi embernek megmérgezik az életét.

E hibák főbb ellenszerei a következők: 1. Tulajdonítsunk mindent Istennek. Ezt mondja Szent Pál is: „Míd van, amit meg nem kaptál, ha pedig megkaptad, mit dicsekszel vele, mintha nem kaptad volna?” (I Kor. 4, 7.) 2. Gyakoroljuk az alázatosságot! Fontoljuk meg minél gyakrabban, hogy magunktól semmik se vagyunk és minden értékes vonásunk az Isten ajándéka és az ő kegyelme nélkül még a legcsekélyebb bűnt sem tudjuk elkerülni. „A te kegyelmednek tudom be, hogy elkerültem a bűnöket, mert magamtól ezeket bizonynyal megteszem, hiszen még a haszontalan bűnt is szeretem” — mondja az egyik kiváló egyházi író. „Nincs olyan elképzelhető bűn, tökéletlenség, rendetlenség, szégyenletes hiba, amivel tele nem lenne a test, úgyhogy nincs olyan könnyelműség, ostobaság, örültség, amit kész ne volna a test bármely órában elkövetni.”

Ne bizzunk tehát magunkban! Ne keressük saját dicsőségünket, mert ennek elnyerésével már itt a földön elveszünk jutalmunkat és a másvilágon mireánk csak büntetések várakoznak. Gyakran elmélkedjünk gyarlóságainkról, rossz tulajdonságainkról, hibáinkról, bűneinkről és a szépségnek, emberi kiválóságoknak hervadó, mulandó voltáról. Gondoljunk aztán a halálra is, amely minden földi szépséget kíméletlenül elpusztít és a férgek őrlő fogaival megemészttve egyenlővé teszi a föld porával. „Ember, — meghalsz — gondold meg, s nem fogsz vétkezni majd.” Nem visz bűnre a hiúság telhetetlen vágya, nem ejt rabul a haszontalan nagyravágás, nem tartod gögösen felfelé bájos fejecskédet,

hanem megmaradsz Isten virágoskertje ragyogó szemű díszének, szerény, alázatos lelkű ibolyának, amely talán éppen hiúságmentes, szerény egyszerűsége miatt a legkedvesebb.

AZ ÖRDÖG INCSELKEDÉSE

A lelki élet akadályai között szólnunk kell az egyik legnagyobbról és legveszedelmesebből: az ördög incselkedéseiről. A Bölcsesség könyve szerint a földön minden bajnak előidézője az ördög: „Az ördög irigysége által jött be a halál a földkerekségbe.” (Bölcs. 2, 24.) Az ő iriggyéltékenysége csábította bűnre az első embereket és lett előidézője az egész emberiség boldogtalanságának. S az első nagy siker óta nem szűnik meg ostromolni Ádám leszármazottait és közülük mindennap annyinak vesztét okozza. Jóllehet Krisztus Urunk kereszthalálával megtörte az ördög hatalmát, mégis mindnyájunknak küzdenünk kell ellene egész életünkben. „Mert nem a test és vér ellen kell tusazkodnunk, hanem a fejedelemségek és a hatalmasságok ellen, ennek a sötétségnek világkormányzói ellen, a gonoszságnak égi magasságokban lévő szellemei ellen” (Ef. 6, 12.) — mondja a Szentírás is. Szent Péter pedig rámutat az ördög támadásainak még mindig igen nagy erejére, amikor azt írja: „Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen.” (I Pét. 5, 8.)

Sokan — írja Schmiedt Béla: „Lelket az életbe” című művében — felvilágosultságuk büszke tudatában az ördög nevének említésére gúnyosan húzzák félre szájukat és lenéző mosollyal mondják: Ugyan kérem, ki hisz ma már az ördögben! Ilyen dajkamesékkal legfeljebb csak az olyan együgyű, tudatlan falusi néniket lehet falhoz állítani, mint amilyen a bözsönyi asszony volt. Hozzá is beállított éjjel tizenkét órakor az ördög, koromfekete alakban, lelógó hosszú nyelvvel és kijelentette, hogy tüstént elviszi. Az asszony rettenetesen megijedt. Hosszas alkudozások után végre az ördög megelégedett azzal, hogy az asszony helyett a pénzét viszi el. Minthogy az asszony Amerikában élő

férjétől kapott pénzét nem tartotta otthon, hanem egy bankban kamatoztatta, megállapodtak abban, hogy az ördög másnap éjjélkor ismét eljön a pénzért. A megszeppent nénike másnap reszketve ment be a bankba és a pénzt kérte. S mikor megkérdezték tőle, mire kell neki az a tömérdék pénz, ijedten pislogott. A tisztviselők gyanúsnak találták viselkedését és vallatóra fogták és nagynehezen kiszedték belőle éjjéli kalandját. Azonnal a csendőrségre telefonáltak, ahonnan négy markos csendőrt küldtek ki a kísérteties találkozóra. Pontban éjjélkor ismét megjelent az ördög és kérte a pénzt. A lesben álló csendőrök nyomban előugrottak és letartóztatták a pénzzavarban szenvedő alvilági szellemet. Megtisztították az arcára kent koromtól és kiderült, hogy a rémséges túlvilági jelenség nem más, mint az egyik helybeli gazdának a fia, aki így akart pénzt keríteni mulatozásaira.

Igen, mondják a modern felvilágosult emberek, ilyen kudarcot vall mindig az ördög, ha a tudomány és a józan valóság kíméletlen kezébe kerül. Ha lemoszuk róla azt az ijesztgető papok által rákent vastag koromréteget, akkor esetleg egy csinos fiatalember mosolyog alóla mireánk, akitől egyáltalán nem kell félni. Sőt...

Pedig ennek ellenére kénytelenek vagyunk mint tényt megállapítani, hogy ördögök valóban léteznek. A létezésükben való hit egyidős az emberiséggel. Még a pogányok is hisznek a gonosz szellemekben, és hogy ártó hatalmuktól megszabaduljanak, nem egyszer vallásos tiszteletben is részesítik őket. Az ótestamentumi bibliai történetekben is igen gyakran olvasunk ördögökről. Ki ne emlékezne Jóbra és rettenetes szenvedéseire, amiket neki Isten engedelmeivel a sátán okozott. De még gyakrabban olvasunk ördögökről az újtestamentum könyveiben. A sátán mintegy saját vesztét érezve, utoljára még meg akarta mutatni hatalmát az emberek fölött és rengeteg embert testileg is hatalmába kerített, akiket ugyancsak meggyötört kínzásai-val. Ilyen ördögtől megszállott meggyógyítását nem egyszer írja le az evangélium. Sőt még magát az Istenfiát is megkísértette a sátán megváltói működésének megkezdése előtt, hogy kipuhatolja természetfeletti erejét. A már említett

apostoli szavak is igazolják, hogy bár ma már kevesebb az olyan eset, amikor az ördög valakinek testét is hatalmába keríti, annál több az olyan, akinek a lelke az ordító orosz-lánként zsákmányra leső ördög hatalmába kerül, amikor bűnös élvezetekért eladja neki. Csak nem úgy jár mindig az ördög, ahogyan lefestik. Nem jelenik meg a maga rút-ságában, hanem mindig álruhában jár. Már a paradicsomban is álarcot használt. Magára vette a kígyó simulékony alakját, hogy így csúszó-mászó hízelkedésével biztosabban rászédhesse szerencsétlen áldozatait. S azóta mindig ezt a taktikát követi. Felöltözik minden elképzelhető álruhába. Maszkjai, kendőző szereit szinte kimeríthetetlenek, amiknek szelíd, ártatlan külseje mögött elrejtetheti gonoszságát és megtévesztheti a mítsem sejtő, hiszékeny embereket.

Az ördög közvetlenül nem tud hatni magasabb képességeinkre: értelmünkre és akaratusunkra, mert Isten ezt nem engedi meg. De közvetlenül tud hatni a testünkre, a külső és belső érzékekre, különösen pedig a képzelő és emlékező tehetségeinkre. Felszítja fantáziánkat. Beleringat a bűn hangulatába. Megjeleníti és kíváncsossá teszi a bűn elkövetését és annak kellemes körülményeit. Felcsigázza érzékiségünket és testünk rendetlen kívánságait. Bűnalkalmat teremtet. Szépíti és könnyen elnyerhetőnek mutatja azt, ami után büntől romlott testünk vágyakozik. Semminek, jelentéktelennek és könnyen megbocsáthatónak súgja a legnagyobb vétkeket is, s amikor elkövettük, kétségbeeszt, torzít, elkedvetlenít, hogy elvegye kedvünket a megtéréstől, mint lehetetlentől és kellemetlentől.

A legszebben és legvilágosabban Jézus megkísértésénél tanulmányozhatjuk az ördög taktikáit. Az éhező Krisztusnak először ízes falatokat kínál: „Ha Isten fia vagy, mondd, hogy e kövek kenyerekké váljanak.” Az embereket is legtöbbször a gyomrukon keresztül fogja meg. Ellenállhatatlanul kíváncsossá teszi a bűnt falatokat és a romlást rejtő ital mámorát, és sokan nem tudnak ellenállni csábításának. Nincs erejük Krisztussal együtt mondani: „Távozz tőlem. Nemcsak kenyérrel él az ember!” A másik taktikája a nagyravágás és a feltűnési viselkedés beteges felszítása. „Ha Isten fia vagy, vesd le magad a templom tetejé-

ről." És nem egy ember az érvényesülésért, a nagyobb darab kenyérért, az előbbrejutásért. hallgat a csábító ígéretéseire. A harmadik kísértés a mérhetetlen bírvágy kielégítésének csalfa ígérete: „Megmutatá neki a világ minden dicsőségét és mondá: mindezeket neked adom, ha leborulva imádsz engem." És nem egyszer fordul ilyen politikával kiszemelt áldozatához is. Amit csak kívánsz, ami szemnek, szájnak ingere, mind elnyerheted, csak énrám hallgass, tedd túl magad a tisztesség és becsület haszontalan korlátain és minden álmod, vágyad teljesül. S milyen kevesen vannak, akik minden kísértő szavára Krisztus szavaival válaszolnak: „Távozz, mert írva vagyon, a te Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj."

Ezekután nézzük, mik az ördög csábításának leküzdésére szolgáló eszközök? Az első az alázatos és buzgó imádság. Az imádkozó embertől menekül az ördög. A második Jézus nevének és Szűz Máriának, valamint szent pártfogóinknak buzgó segítségül hívása a kísértés idején. A harmadik a szentségek gyakori használata. A gyónás, gyakori áldozás s a szenteltvíz használata távol tartják tőlünk lelkünk ádáz ellenségét. Az utolsó eszköz az ördög fölényes megvetése. Szent Terézia mondja: „Csak gyáva lelkek fölött van hatalmuk, akik leteszik előttük a fegyvert, de mások ellen nincs erejük." Vagy mint Szent Ágoston mondja: „Ugatni tudnak, de megharapni csak azt tudják, aki ostobán a szájukba rohan."

Alljunk ellent a kísértésnek mindjárt a kezdet-kezdetén. Ne hallgassuk meg a kísértő csábító szavait, hanem bizalommal meneküljünk égi pártfogónkhoz, a Sántipró Asszonyhoz, s akkor nem árthat az ördög hatalma, megoltalmaz tőle szerető szívü, jó édesanyánk.

A VILÁG CSÁBITÁSA

A világ alatt, mikor a tökéletesség akadályairól beszélünk, azoknak az összességét értjük, akik Jézus Krisztus ellenségei és a gonoszságukkal mintegy az ördög munkatársai a lelkek megrontásában. Ezek közé tartoznak: a hitet-

lenek, a hitközönyösek, a megátalkodott bűnösök és a világ fiai.

A hitetlenek, akik ellenségei a vallásnak, amely elítéli bűnös vágyaik kielégítését. A közönyösek, akiknek minden mindegy, semmivel nem törődnek. A megátalkodottak, akik jól érzik magukat a bűnben és nem akarnak belőle szabadulni, és a világfiak, akik hisznek és gyakorolnak is valamilyen vallásosságot, de csak addig, míg az összeütközésbe nem kerül testük kívánságaival. Szeretnék összeegyeztetni a vallás parancsaival a gyönyörök, a fényűzés, a lustaság és kényelemszeretet kellemes élvezését. Ez az a világ, amely erős kísértésként jelentkezik, amikor az ember elhatározza, hogy Istennek akarja szentelni magát. Nagy ellensége minden tökéletességnek. Befurakodik a családba. Behatol a társaságba. A levélváltások, kellő időben alkalmazott nagyszólamú dikciók, újságok, könyvek útján befolyásolja gondolkodásunkat. Felébreszti a kívánságok tűzét, hogy törje ejtse a gyanútlan vigyázatlanokat.

A harcmodora mindig korszerű. Minden időben megvannak a maga tetszetős szólamai, amiket aztán becsomaggol a tudomány, a felvilágosultság, az előkelőség vagy a haladás, az emelkedett szelleműség selyempapírjába és úgy adja be a kiszemelt áldozatnak. Hirdeti a teljes szabadságot, amit nem lehet gúzsba kötni még a vallás bilincseivel sem. Nagyhangon szaval az öntudatos, gerinces, szilárd akaratról, amelynek ellensége a lemondás, az önmegtagadás, amit képtelenség összeegyeztetni az alázatossággal. Elkábít hazug frázisaival, amikkel az embernek az élvezetekhez való jogát népszerűsíti. Azt mondja: „Csak hadd tombolja ki magát a fiatalság! Míg élek, élni akarok és nem besavanyodni. Minden órának leszakítsd virágát! Csak az boldogul, aki könnyen túlteszti magát kicsinyes erkölcsi szabályokon! Szemérmes koldúsnak üres a tarisznyája. Csak az tud előre haladni, aki legázol mindenkit, aki elébe kerül. Becsületes embernek nem érdemes lenni, mert azt mindenhol háttérbe szorítják.” Röpködnek a levegőben ezek a tetszetős, de erkölcsileg egyáltalán nem helytálló, sőt erősen veszélyes jelszavak és sok ember lépre megy nekik. Sze-

rintük rendezni be az életét és áldozatává lesz a lelkére leselkedő nagy veszedelemnek: a világ csábításának.

Sokat árt a világ azáltal is, hogy felcsigázza hiúságunkat és a bennünk levő élvezetvágyat. A bűnt vagy a bűnalkalmat megengedett társadalmi formaságokkal, törvényesnek látszó keretekkel veszi körül és elnevezi tisztességes szórakozásnak. A túlságosan kivágott ruhák, a sikamlós táncok, a nem is kétértelmű, hanem egyenesen egyértelmű trágárságok irodalmi vagy színpadi feldolgozásai, a közös strandfürdők a maguk mezítelenségeivel, mindmegannyi lép vesszői az ördögnek, amellyel annyi értékes lelket, annyi elkábított embert megszerez magának.

Különösen sokat árt a világ a maga rossz példájával. Mindenki inkább a szeme előtt látott példák, mint az elvont szabályok szerint igazodik. Amint a jópélda igen sokat használ, éppúgy a rossz példa is mérhetetlen károkat okoz. Az ember napról-napra maga előtt látja a csábító és követésre vonzó rossz példákat. A dőzsölő, tobzódó fiatalokat, a házaselet szentségét megtipró asszonyokat és férfiakat, a családul dolgozó, panamázó, sikkasztó, erkölcstelen életű nagyokat, akik éppen azért boldogulnak, mert nem zavartatják magukat holmi kicsinyes nyugtalanságokkal, mint amilyen a becsület és lelkiismeret szava. És levonja a következtetést: „Csak ilyennek érdemes lenni!” A világ elnéző az emberek hibáival. Elítéli, megpletykázza azokat, akik vétének a tisztesség ellen, de pálcát egészen nem tör felettük. Befogadják a társaságba a legnagyobb házasságtörőt. Barátkoznak a legnyilvánosabb bűnössel is, úriembernek tartják a sikkasztót mindaddig, míg a börtönbe nem kerül. És ez a sok kímélet bátorságot ad az ingadozóknak is példájuk követésére.

A világ néha erőszakosan is fellép kiszemelt áldozataival. Üldözi a vallásosakat. Sokhelyütt nyíltan is. Megfosztják az előmeneteltől azt, aki jó katolikusnak meri nevezni magát, és az ember jövőjéért, családja boldogulásáért megadja magát. Igyekszik jó fiú lenni, hogy ne haragudjanak rá a bigottsága miatt.

De a leggyakrabban burkoltan támad. Lemosolyogja, viccek témájává választja a szenteskedőket, akik annyira

jámborok, hogy mindennap áldoznak. Kinevetik az anyát, aki nem elég moderán és megengedi azt a luxust, hogy gyermekei legyenek, holott azok nélkül az élet sokkal kényelmesebb. És sokkal jobban félnek mások gúnyos mosolyra görbülő szájától, mint az Isten büntetésétől, parancsai megszegése miatt.

Hogy ennek a veszedelmes csábításnak sikeresen ellen tudjunk állni, mindazt, amit a világ lelkünkért cserébe kínál, mérjük le az örökkévalóság, az Isten csálhatatlan mérlegén. Fontoljuk meg, amit Krisztus mond: „Elmúlik a világ és annak dicsősége.” És ha hozzája kötjük öröksorsú lelkünket, mi is vele együtt elveszünk. Azt a kényelmet, előnyt, amit a világ nyújthat, nem élvezhetjük örökké s a mámoros pillanat tilos örömeiért ne adjuk el az örökkétartó boldogságot. Ne akarjunk mi mindenáron mindenki kedvébe járni. Ne törekedjünk a gáncsnélküli, kifogástalan lovag szerepére vállalkozni, aki aranyközépszerűségével mindenki tetszését kiérdemli. Ne alkudjunk meg a világgal, mert Isten nem tűri az ötvenszázalékos kiegyezéseket. Két úrnak szolgálni nem lehet. „Aki barátja akar lenni a világnak, az az Isten ellenségévé válik.” (Jak. 4, 4.) Emberi szempontok miatt ne tagadjuk meg az Istent és az ő parancsait.

Főleg pedig kerüljük a bűnalkalmakat, amelyeket a világ tömegével produkál mindenki számára. Igaz, akik nem kolostorban élnek, kénytelenek belevegyülni a világba, de nem kénytelenek magukra öltetni annak káros szellemét. Jézus sem azt kérte Atyjától, hogy vegye ki tanítványait a világból, hanem hogy őrizze meg őket a világ rontásától: „Nem kérem, hogy vedd el őket a világtól, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól.” (Ján. 17, 15.)

A sok rossz példát pedig mi, akik a bérnálás szentségének felvétele óta különben is apostolkodásra vagyunk kötelezve, igyekezzünk ellensúlyozni hathatós példáinkkal.

„Ügy világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki a mennyekben vagyon.” (Mt. 5, 16.)

EMBERTÁRSAINK ÉS MI

Az ember társas lény. Életét nem egyedül, mindenkitől elszigetelve éli le, hanem mint kisebb-nagyobb hozzá hasonló emberekből álló csoportok, közösségek tagja. Ez a társas volta sok olyan adottsággal veszi körül életét, amiktől függetlenül nem tudja magát, s amik erősen befolyásolják külső és belső fejlődésének irányvonalát.

A velünk együttélő emberek felfogása, műveltsége, gondolkodásmódja, szokásai, előítéletei, szinte kifejezhetetlen hatással vannak reánk. Sok embernek nem egyszer az a környezet indítja el életét jobbra vagy balra, amelybe akarva vagy akaratlanul belecseppen és részben vagy egészben a hatása alá kerül.

Ezek a külső behatások lelki életünket is erősen irányító erejük alá vonják. Tagadhatatlan tény, hogy mindenki lassan azokhoz idomul, akik között életét leélni kénytelen. Aki hitetlen, cinikus, csak az anyagi síkon mozgó emberek közé vetődik, az bármennyire is vallásos, komoly gondolkodású is volt azelőtt, lassan, észrevétlenül a vele sorsközösségben élők szelleméhez hasonul. Ezért van az, hogy sokszor igen mély lelkületű, magasabb lelkiségre törekvő emberek is hirtelen irányt változtatnak. Eleinte küzdenek az ellentétes áramlattal, tűrik a bőrükre menő gúnyos élelődéseket, a jámborságukon mosolygók lekicsinylő megjegyzéseit, de aztán beleunnak az örökös küzdelembe és megalkusznak a helyzettel.

Különösen ragadós a környezetünk erkölcsi felfogása. Akármennyire szemérmes, tiszta, romlatlan lelkületű is valaki, ha maga körül mindig rossz példát, a lemosolygott erkölcsi törvényeket, a tisztaságból, önmehtagadásból, tökéletességre törekvésből gyártott olcsó szellemeskedéseket, maró ízű mosdatlanságokat látja és hallja, nemsokára kételkedni kezd mindabban, amit eddig szilárdul hitt és vallott, és ettől már csak egy lépés a gyakorlati hitetlenség vagy erkölcstelen életfelfogás. Az emberek, illetve az ő rossz példájuk hatása letagadhatatlan. Különösen azoké, akik bizonyos szempontból a többség fölé emelkedtek, akikre tehát környezetük, mint eszményképre, követendő

példára szokott feltekinteni. Egy falunak vezető embere, aki egyébként kiváló, tiszteletreméltó tulajdonságokkal rendelkezik, erkölcsi eltévelyedéseivel megmértelyezi az egész környezete ifjúságát, mert ez nem bírván őt követni abban, amiben kiváló, abban igyekszik hozzá hasonlítani, ami pedig neki is szegényére válik. De nemcsak a rossz példának és a rossz, káros behatásoknak van szerepe az emberi lelkiség alakulásában, hanem bár valamivel gyengébben, de mégis nagy eredménnyel a jó példának és jó behatásoknak is.

Az embereket szép szavakkal megindítani, csupán buzdítással a jó ügynek megnyerni nagyon nehéz. Sokkal könnyebb a helyzet ott, ahol a szavakat, serkentő oktatásokat a példa vonzóereje is követi. Az őskeresztények bámulatos térhódításait maguk a pogányok is azzal magyarázták, hogy ők nemcsak elveket hirdettek, hanem azok szerint is éltek, s a pogányság Krisztus tanainak szépségét nem könyveikből, nem prédikációikból ismerte meg, hanem életük cselekedeteiből.

Mikor mint pap beteghez vittem az élet kenyerét, nem egyszer megfigyelhettem a szembejövők magatartását. Voltak, akik egész közömbösen elmentek mellettünk. Figyelemre sem méltatták a kenyérszínben végigvonuló Istenfiát. De a legérdekesebb volt a bizonytalan kételkedőknek megfigyelése. Bennük a pap láttára küzdeni kezdett a valamikor beléjük nevelt vallásosság a kényelemmel, ál-szegénnyel, az azóta felszedett közömbösséggel, és a kételkedés tanácsstalanságában nem tudták, mit cselekedjenek. Ha véletlenül vallástalan gondolkodású ember jött arra, akinek nem okozott gondot az Oltáriszentségnek kijáró tiszteletadás problémája, példáját követve ők is közönyösen mentek el mellettünk. Ugyanezek másnap ellentétes behatásra, mert előttük jámbor, főleg tekintélyes külsejű emberek letérdeltek, szintén térdet hajtottak az Úr Jézus előtt.

Ezer és ezer példát lehetne még felsorolni. Gondoljunk csak a vendéglők, étkezők gondtalan vendégeire, vagy a meghitt társaságok jókedélyű tagjaira. Eszük ágában sincs az étkezés előtti ima, csak akkor vetnek restelkedve ke-

resztet, ha valaki feltűnően megteszi előttük. S e példák mind azt igazolják, hogy embertársainknak igen fontos szerepe van lelkiségünk kialakításában. Mi következik ebből életünkre vonatkozóan? Igyekezzünk felvértetni magunkat a rossz példák ellen! Különösen akkor, ha a rossz hatás kisugárzó állomása közvetlen környezetünkben van. Nehéz a helyzet, ha a család tagjai között van a mételyző, aki sokszor szinte célul tűzi ki a hozzátartozói lelkének mérgezését, ami szerinte hozzátartozik a felvilágosítás nagy munkájához. Ilyenkor még nagyobb erővel kell elkövetnünk mindent a méreg hatálytalanítására, illetve ellensúlyozására.

Igyekeznünk kell aztán meglátni és hatni engedni azt a sok jót, akárhonnan indul is az a mi befolyásolásunkra. Azután magunknak is ilyen jótékony, másokat a tökéletesség felé segítő energiaforrásokká kell lennünk, mert erre kötelez bennünket Istentől tervezett társaslény voltunk.

ROSSZ PÉLDÁINK VÁDOLNI FOGNAK!

Az alföldi református város utcáján lelkesen zengett a szentségi ének. Körmenetet tartottak a katolikusok. A járókelők megálltak az utcán és érdeklődve nézték. Kálvin temploma előtt hatalmas tömeg tolongott s várta, hogy megzendüljön a vasárnapi istentisztelet kezdetét jelző harangszó a kakasos toronyban is. Mikor odaérkezett az éneklő sereg, kalapjukat le se véve, kíváncsian az út szélére álltak és arcukon a csodálkozás vegyesen tükröződött a gúny vonásaival. Egyszerre csak gyengülni kezdett az ének. Az előbb még harsogóan szárnyaló dallam erőtlen decrescendóba hajlott. A hívek megzavarodtak a rájuk szegeződő gúnyoros szemektől s mintha szégyelnék előttük magukat, lehalkították hangjukat. A nap, talán a szemé elé táruló látvány felett szégyenkezett el, felhőbe rejtette arcát s árnyékot vetett a díszes körmenetre. A kántor megeresztette ércesen csengő hangját, de a néptől erőtlenül kísért ének elveszett az utcák labirintusaiban.

De ekkor történt valami. Valami, ami mindenkit meg-

lepett, pedig talán nem is volt benne semmi különös. Kis szöske, alig négyéves gyermek furakodott át a bámészködök során. Kék szeméből az ég szelíd mosolya ragyogott. Közel jött egészen a baldachinhoz. Megállt. Összetette két pici kezét s aztán szépen letérdelt az Oltáriszentség elé. Hamvas arcáról a legnagyobb áhitat sugárzott. Térdelt mozdulatlanul, a legtisztább imádást lehelő szemeit le nem véve a Jézuskáról. Mintha csak az oltárok fehér márvány angyalszobrai közül szállott volna ide az út szürke porába. És megtörtént a nagy csoda. Dávid legyőzte Góliátot. A gyermek hite győzött a felnőttek megingott hitén. Mindenkinek könny szökött szemébe erre a fenséges jelenetre. Még a Szentséget vivő pap szemén is megcsillant a meghatódottság harmata. A hideg, gúnyos arcok kesernyés vonásai is ijedt csodálkozássá simultak. Kis ideig néma meglepődéssel nézték ezt a bájos képet, majd szégyenkező hallgatlansággal megindultak a templomuk felé.

A gyermek térdelt. Szőke fűrtjei aranyként csillogtak a kápráztató fényvel újból előmosolygó napsugárban, hogy méginkább fokozzák az egyre erősödő áhitatot. Pár pillanatig egészen hallgatott az ének. Elnémultak az égi jelenségtől lebilincseltek ajkak. De azután vihként tört elő a felvillanyozott lelkek himnusza:

— Győzelemről énekeljen napkelet és napnyugat!

Egy derűs fénysugár a monstanciára tévedt. Tündöklő csillogása úgy tűnt fel a baldachin után lépkedőknek, mint ha a szentségi Jézus mosolyogna. Mintha karjai kinyulnának a hófehér függöny mögül és átölelnék a porban imádkozó gyermeket. Szinte a hangját is hallani vélték: „Ilyeneké a mennyek országa!”

Az Isten útjai megfoghatatlanok. Hányszor választja ki a kisdedeket és a tudatlanokat, hogy általuk megszégyenítse a felnőtteket és a bölcseket. Megalázza velük a nagyokat, akik olyan hamar zavarba jönnek, ha buzgó áhitatukban tetten érik őket. Olyan könnyen elpirulnak jámborkodásuk miatt, ha rájuk csodálkozó vagy gúnyolódó szemek szegeződnek. Azt még úgy, ahogy vállalják, hogy kövessék Jézusnak a farizeus képmutatás ellen irányuló tanácsát: „Te pedig mikor imádkozol, menj be szobádba

és ajtód betéve imádkozzál." De megfélemeznek a gyengéknek szóló súlyos intelemről: „Aki szégyell engem megvallani az emberek előtt, azt én is szégyellem megvallani az én mennyei Atyám előtt." Az ilyenek számára milyen üdvös hatása lehet egy jópéldának, követésre vonzó, bátor cselekedetnek, amelyből ma, sajnos, egyre kevesebbet kap a világ. E helyett mindenütt inkább a rossz példa, botrányos vagy könnyelmű életmód rikít az emberek szemébe, ami sokkal gyorsabban talál követőkre az ingadozó, gyenge lelkek között.

Legtöbbször megfordítva történik az eset, mint a fenti történet elbeszéli. Nem a felnőttek buzdulnak fel a gyermekek tiszta áhitatán, hanem közönyösségükkel vagy rossz példájukkal ők rombolják össze az ártatlan, fehér lelkekben oly szépen épülő Isten templomát.

Vae mundo a scandalis! Jaj ennek a szerencsétlen világnak a sok rossz példától, amelynek perzselő lehellete annyi szívben kiegyetli az istenszeretet illatos virágát. Rengeteg sok a lanyha ember, akiről szomorúan panaszkodik az Úr: „Bárcsak hideg volnál vagy meleg! De mivel se hideg nem vagy, se meleg, kezdelek kivetni a számból." Ezeket majdnem mindig a környezet, a szemük előtt lejátszódó példák alakítják jobbra vagy balra. Az ő üdvösségük tehát sok esetben mitőlünk függ! Micsoda óriási felelősség! Ha ezt meggondoljuk, sokkal jobban vigyázunk minden szavunkra, minden mozdulatunkra.

Az egyik faluba új káplán került. Estefelé kint sétálgatott az utcán és a következő vasárnapi prédikáción gondolkodott. A toronyóra elütötte a nyolcat s a kisharang áhítatkeltő hangon Őrangyalára csendült. Az emberek, régi szokásuk szerint, kalapjukhoz nyúltak és kérésztet vetve imára nyíltak ajkuk. De egy kis csoport még nem kezdett imába. Nézte a papot, vajjon az leveszi-e kalapját és imádkozik-e? A fiatal káplán nagyon elmerült gondolataiban és elmélyülésében, csak sokára fogta fel az erőtlen szavú estharang imára sürgető szavát. És figyelői addig szintén mozdulatlanul álltak. Csak amikor a káplán elkapta a feléje szálló égi szózatot s kalapját levéve az Őrangyalába kezdett, akkor nyúltak ők is tétovázva a kalapjukhoz,

hogy elrebejék megszokott imájukat. Később bevallották, hogy ha akkor nem látják a papjuk jópéldáját, soha többé nem imádkoztak volna.

A tetteink hangosabban prédikálnak, mint a világ összes templomainak legkitűnőbb szónokai. De nemcsak beszélnek, hanem követésre is vonzanak. Milyen jó annak, akit ezen a téren sem nyugtalaníthat a lelkiismeret. Nem kell félnie attól, hogy ha majd eljön a lelkek utolsó nagy útja és mindent hátrahagyva, csupán élete tetteitől kísérve az Örök Bíró ítélőszéke elé áll, ezekre a cselekedetekre mások keserűen hivatkoznak, mint örök tragédiájuk egyik főokára. Mert akkor rossz példáink vádolni fognak minket.

Allítsuk azért gyakran szemeink elé az ilyen lilium-lelkű gyermekek áhítatkeltő, tiszta arcát. Az ő példájuk példaadásra hív minket is. Általuk az Úr Jézus most így beszél nekünk: „Ha nem lesztek ilyenek, mint e kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.”

A BABONA

A lelki élet akadályai között okvetlenül figyelmet kell szentelnünk a tökéletesség egyik veszélyes ellenségének, a babonának is.

Sokan vannak, akik a műveltség és a modern felvilágosodottság nevében gúnyos kézlegyintéssel szokták elintézni azokat, akik még mindig annyira elmaradottak, hogy maradéktalanul hisznek a vallás szerintük már rég túlhaladott állításaiban. Fölényeskedve hirdetik, hogy okos embernek lehetetlen elfogadni és olyan makacsul követni az Egyház ósdi, egyszerű öregnénikének való hittételeit, mint ahogy azt a papok megkövetelik. Hogy lehet például elhinni azt, — mondják magukat műveltnek hívő ellenfeleink — hogy a picike ostya a végtelen Istent rejtje magában? Vagy azt, hogy a pap, aki éppen olyan bűnös, gyarló lény, mint a többi emberek, meg tudja bocsátani bűneinket?

És ha megfigyeljük ezeknek a nagyképű felvilágosultaknak az életét, akkor meglepődve látjuk, hogy ők, akik műveltségükre való tekintettel nem tudják elfogadni az

Egyház józan ésszel sohasem ellenkező tanításait, hinni tudnak sokkal nevetésesebb dolgokban, szilárdan ragaszkodnak ostoba babonákhoz, amik pedig a legelképzelhetetlenebb és legszszserütlenebb cselekedeteket kívánják tőlük.

Mivel a babona az általános műveltség szintjének emelkedése ellenére is nagyon gyakori és a mellett a lélekre nézve igen ártalmas jelenség, vizsgáljuk meg kissé közelebbről, hogy mi is az tulajdonképen.

A katekizmus szerint babonát az követ el, aki valaminek olyan erőt tulajdonít, amelyet annak Isten nem adott.

Vannak szentségek, amelyek Krisztus rendeléséből megszentelik és Isten malasztjával töltik el annak a lelkét, aki hozzájuk méltóképen járul; vannak szentelmények, amik az Egyház áldása folytán nagy lelki hasznot hoznak buzgó használóiknak, de ha valaki ezeken kívül olyasvalamitől, személytől, tárgytól, cselekedettől vár akár testi akár lelki hasznot, szerencsét, segítséget, boldogságot, aminek Isten ilyen hatékony erőt nem adott, az babonát követ el és súlyosan vét Isten első parancsa ellen.

Milyen furcsa, amikor okos emberek, akik nevetve törnek pálcát vallásos embertársaik ostoba bigottsága felett, ijedten ugranak fel az asztaltól, ahová véletlenül tizenhárman ültek, és nem mernek oda visszaülni, míg valahonnan tizennegyediket nem kerítenek. Mert ők, akik nem tudnak hinni az Istennek és az Egyháznak, vakon hisznek az oktalan babonában, mely szerint valakinek feltétlenül meg kell halnia, ha az asztalhoz tizenhárman telepedtek.

Csak egy csöpp kis ész kell annak belátásához, hogy az Isten, az élet és halál korlátlan ura, nem igazodhatik a vak véletlen szeszélyeihez. Hogy ki meddig él és mikor hal meg, az egyedül az Ő akaratából következik, nem pedig abból, hogy hányan ülnek az asztal mellett. Avagy ki állíthatja azt a vakmerő butaságot, hogy az Isten ilyen jelentéktelen körülményektől engedi magát befolyásoltatni s valakit csak azért ítél közeli halálra, mert ez a babonás szám erre kényszeríti?

Az élet nem egyszer csúfolja meg a babona hiszékeny áldozatait.

Egy társaságban nagyon jól érezték magukat a meg-

hívott vendégek. A hangulat emelkedett volt s mindenkinek pompás kedve kerekedett. A háziasszony már éppen asztalhoz akarja szólítani a társaság tagjait, amikor rémülten látja, hogy pontosan tizenhárman vannak. A házigazda tudta, hogy azonnal vége lesz a hangulatnak, ha a vendégek is észreveszik ezt a baljóslatú, végzetes körülményt, ezért hirtelen átszaladt a közeli vendéglőbe, hogy onnan egy tizennegyediket kerítsen, aki eloszlatja a házukat fenyegető szerencsétlenséget. A vendéglőben azonban nem talált senki ismerőst. Egy darabig tanácstalanul állott, majd hirtelen merészet gondolt. Kiválasztott egy rendesebb külsejű urat. Hozzálépett és bemutatkozott. Megmagyarázta neki, hogy milyen kellemetlen helyzetbe jutottak. Kérte, hogy legyen szíves mentse meg őket ettől a kínos kellemetlenségtől. Hozza meg ismeretlenül is azt az áldozatot, hogy velük vacsorázik. Az idegen a jó vacsora reményében készségesen állott rendelkezésükre. Nagyon jól fel is találta magát a többi vendég között. Evett, ivott zavartalanul. Vacsora után illedelmesen megköszönte a szíves vendéglátást és feltűnés nélkül távozott. Csak amikor mindenki elment, vették észre, hogy a tizennegyedik nem-hogy szerencsét hozott volna, inkább elvitte a házigazda vadonatúj télikabátját.

Éppen ilyen nevetséges dolog a babona többi ága is. A kis falusi vicinális békésen dőcögött az alföldi búza-táblák hullámozó kalásztengre közepette. Egy nyulacska, mintha csak tréfálkozni akart volna a vonat lassúságán, kényelmesen átballagott előtte. A sínek között még meg is állt néhány pillanatra, huncutul visszanezezett s aztán kényelmesen továbbfolytatta útját. Az egyik padon jöltáplált, hajlott orrú, piros képű úr üldögélt. Nyilván a kötendő jó üzlet eshetőségeit fontolgatta magában, mert amikor meglátta a vonat előtt sétáló nyuszikát, ijedten elsápadt és nyugalmából kikelve önfeledten mondta maga elé:

— No most már mehetek vissza! Úgyse sikerül ma semmi. Nyúl ment át előttünk, elvitte a szerencsémet.

Igen, a szerencse! Milyen kiszámíthatatlan, érdekes valami is lehet az, ami annyi sok körülménytől függ! Kéményseprőtől, paptól, négylevelű lóherétől, fekete macs-

kától, szürke lótól, péntektől, hétlikú patkótól, akasztott ember kötelétől és még ki tudná elsorolni, mennyi ész szülte butaságtól.

A babona igazán nem az okos emberek szokása. Aki gondolkodni is szokott, az kénytelen belátni, hogy az Isten intézi az emberek sorsát, szerencsáját és szerencsétlenségét. Hogy valamilyen vállalkozásom sikerül-e vagy sem, az elsősorban tőle függ. Minden úgy történik itt a földön, ahogy ő akarja s az ő tudta és akarata nélkül egyetlen hajunkszála sem hullhat a földre. De elképzelhető-e, hogy az Isten mielőtt meghozná végzéseit, előbb azt figyeli és ahhoz igazodik, hogy ki találkozik kéményseprővel vagy szürke lóval?

Nagyon veszedelmes fajtája a babonának az, amelyet a szent dolgokkal üznek az emberek. Amikor az Egyház szentelményeit nem arra használják, amire kellene és sokkal több és másirányú hatást várnak tőlük, mint amennyivel valóban rendelkeznek. Babonáskodnak az imádsággal, a szentmisével; különböző imaláncokat szerkesztenek s azok zagyva szövegével, a kilátásba helyezett nagy előnyökkel, még inkább a végzetes szerencsétlenséget ígérő fenyegetésekkel lépre csalják a hiszékenyebbeket.

A babona a buták vallása. Okos ember nem lehet babonás. Aki hisz a babonában, mégha mégolyan műveltnek is vallja magát, szegénységi bizonyítványt állít ki szellemi képességeiről.

A pilóták és a soffőrök között, tekintve, hogy életük csaknem állandó veszélyben forog, igen sok a babonás. Mielőtt megindítanák gépüket, különféle talizmánokat: kutyacsontot, kihúzott zápfogat és egyéb megnevezhetetlen dolgokat akasztanak nyakukba, hogy útjukon oltalmazójuk legyen. De aki igazán művelt közöttük, az nem bízik ilyen haszontalan semmiségekben, hanem úgy csinál, mint az egyik híres magyar pilóta. Beállított a plébániára, tisztelgett és előadta kívánságát a plébánosnak.

— Főtisztelendő Uram, félóra múlva startolok. Előtte szeretnék meggyónni, akkor sokkal biztosabbnak érzem majd magam.

Igen, az okos ember tudja, hogy nem a véletlen, a

vaksors irányítja életét, hanem a jóságos Isten szerető keze. Ezért nem akkor szerencsés, ha kéményseprő kerül az útjába, hanem akkor, ha a lelke tiszta. És a szerencsétlenséget sem a pappal való találkozás, hanem a halálos bűn jelenti életében. Hány ember tartotta szerencséjének, hogy a halálos ágyán pappal találkozott és nem kellett nyomorultan elvesznie a bűnben. Az utolsó pillanatban sikerült megmenekülnie az örök kárhozat fenyegető közelségtől.

Ne legyünk soha babonások! Ne adjuk el lelkünket az ördögnek! Isten adott elég eszközt, ami valóban szerencsét hoz és örök boldogságunkat mozdítja elő. Használjuk azokat úgy, ahogy az a mi javunkra rendeltetett. Akkor, ha a nagy játék véget ér és minden a maga igazi értékében mutatkozik s az életünkben szereplő titokzatos erők levetik álarcukat, a babonás szerencse-eszközökről lehull a tarka lepel, amelynek színe elámit minket, nem gúnyos ördögarc fog vigyorogni ránk, hanem az Isten jóságos tekintete mosolyog felénk.

És mi igazán, végtelenül, mindörökké boldogok leszünk.

KÉPMUTATÁS

A kevésbbé buzgók állandó vádja a lelki életet élő embertársaikkal szemben, hogy egész vallásosságuk csak a világnak szóló képmutatás, túlzott jámborságuk nem egyéb, mint értéktelen, csak mások dicséretére vadászó farizeuskodás.

Allításuk igazolására azután példákra hivatkoznak és néhány esetben nem éppen alaptalanul.

Mert hiszen akad olyan ember is, akinek csupa képmutatás az élete. Eljár a templomba. Imádkozik. Arca a legnagyobb áhitatot tükrözi. Szemében az elragadtatás lángjai lobognak, de a lelke távol van az imádság soraitól; messze csapong fantáziája a templomhoz nem illő, talán vétkes vagy kicsinyes gondolatok szárnyain. Külsőleg jámbornak, istenfőnek mutatja magát, de szíve rakva van a legrútabb bűnök förtelmes seregével. Megcsalja, megrövi-

díti felebarátját, panamázik, tilos utakon jár. Minderre azonban nincs elítélő, rosszaló szava. De bezzeg ha másnál a legcsekélyebb hibát is észreveszi! Akkor fel van háborodva, botránkozik s ő dobja rá az első nagy követ. Ő sűrgeti legjobban a megsemmisítő büntetést.

Hányan vannak, akik nem képesek elviselni azt, ha megsértett hiúságukon parányi folt esett, de azt nem veszik számba, hogy ők gorombaságukkal vagy tapintatlanságukkal talán sokkal többször és sokkal mélyebben vágta sebet embertársaik érzékeny szívére.

Előfordulnak olyan modern farizeusok is, akik szeretnek a jótékony szeretet angyalának szerepében tündökölni. Ajándékoznak, segítenek, gyűjtenek, minden segítőcélú társadalmi megmozdulásban vezérszerepet játszanak, de mindig a legnagyobb zajjal, a leghangosabb önmegklámozással és feltűnéssel tesznek mindent s még önmaguk előtt sem merik bevallani, hogy hazugság, képmutatás az egész. Nem azért csinálnak valamit, mert a szívéükön fekszik a szegények nyomorult sorsa, hanem azért, hogy hiúságuknak tömjénezzenek, hogy dicsérik, magasztalják jószívűségüket és mély hódolattal hajtsák meg előttük az elismerés zászlaját. Adnak, ha mindenki látja, de cselédjüknek, alkalmazottjaiknak nem adják meg az igazságos munkabért és szinte éhbérért zsákmányolják ki minden erejét. Jótékonyak, ha nemes adományaitat hírlapilag nyugtázzák és hivatalosan is elismerik, de nem szeretik az ismeretlen jötevő csendes, de Isten előtt annál értékesebb szerepét. Megfelelnek róla, hogy rájuk is vonatkoznak Krisztus szavai:

„Vigyázzatok, hogy igazságokat ne cselekedjétek az emberek előtt, hogy lássanak titeket, mert akkor nem lesznek jutalmatok Atyátoknál, ki mennyekben vagyon. Mikor tehát alamizsnát adsz, ne kürtölj magad előtt, mint a képmutatók teszik a zsinagógákban és az utcákon, hogy dicsérik őket az emberek. Bizony mondom nektek, megkapták jutalmukat.” (Mt. 6. 1, 2.)

Ma különösen is hajlamosak a képmutatásra az emberek. Szeretnek mást mutatni, többet sejtetni magukról, mint amennyit valóban érnek. Ezért van az, hogy ma már külseje,

ruházata után megkülönböztetni a jobbmódút a szegényebbtől nem lehet. Az úrinő és a cselédleány csaknem egyformán öltözik. Egy kisfizetésű tisztviselő felesége dehogy maradna le a gazdag pénzeszsákok elegáns hölgyei mögött. Előteremti, ha kell a föld alól is a rávalót. Inkább adóságot csinál és otthon megkoplalja és családtagjaival megkoplaltatja képmutatása súlyos adóját, csak le ne nézzék, kisebbnek ne tartsák őt, mint aminek szeretne látszani.

Valóban igaz a megállapítás:

— Komédia, színház az élet, ahol mindenki csak szerepet játszik és mindenki elégedetlen szerepével.

Senki sem éri be önmagával, hanem mindig nagyobb szerepet akar.

Ha megfigyeljük a mindennapi életet, sokszor látjuk, hogy mennyi benne a képmutatás és az alakoskodás. Farizeuskodnak, színészkednek az emberek és egészen másként cselekszenek, beszélnek, mint ahogy éreznek.

Egy pillanatfelvétel az életből. Valahol nagyon szídnak valakit.

— Kibírhatatlan alak. Rá se tudok nézni. Bárcsak akkor látnám, amikor a hátam közepét. Kidobom, ha még egyszer ide be meri tenni a lábát.

Kis idő múlva nyílik az ajtó. És belép rajta az, akit éppen az előbb olyan szép szavakkal kívántak oda, ahol a part szakad. A naív szemlélőben meghül a vér.

— No most következik be a kellemetlen nagy jelenet! Nemsokára kitör a vihar.

És csalódik. Az előbb még haragosra ráncolt homlokok szelíden kisimulnak. A szikrázó szemekből most kedves mosoly tükrözik és a legőszintébbnek hihető szeretet hangján csengnek a szavak.

— Isten hozott, drágám. Örülök, hogy látlak.

Majd hozzá egy kis gyengéd szemrehányás.

— Igazán nem szép tőled, hogy ilyen ritkán nézel el felénk.

És így tovább. Sokáig folytathatnánk szemlénket a farizeusok tarka tömegén. Szemügyre vehetnénk jóbarátainkat, akik mosolygó kedvességgel hajbókolnak előttünk, hátunk mögött meg kígyót-békát kiabálnak ránk. Elmélned-

hetnénk bizalmasaink felett, akik simulékony modorukkal hozzáférkőznek legféltettebb titkainkhoz, hogy aztán kiszínezzve, felnagyítva tovább adják és világgá kürtöljék azokat. De felesleges. Hisz az elmondottakból is találunk magunknak elég megszívlelni valót.

Inkább még azt vegyük fontolóra, hogy mi módon küzdjünk a képmutató alakoskodás ellen? Miként kerüljük el azt, hogy mi is a bibliai farizeusok díszes társaságának tagjai legyünk?

A legkitűnőbb eszköz a képmutatás ellen az, amit az evangélium is ajánl: az alázatosság. Ne akarjunk többnek látszani, mint amilyenek vagyunk. Ismerjük meg a saját gyarlóságainkat, hibáinkat, bűneinket, akkor nem fogunk képmutatóan pálcát törni a mások botlásai felett. Vallásosságunk, imáink, áhitatgyakorlataink, jócselekedeteink mindig szívbőljövők és őszinték legyenek. Ne mutassunk többet kifelé, mint amennyi bensőnkben valóban megvan. Sőt azt is igyekezzünk gondosan elrejtteni a mások kíváncsi, fürkésző szemei elől. Semmit se a mások kedvéért, elismeréséért tegyünk, hanem Isten szeretetéért és lelkünk megmentéséért. Legyünk egyeneslelkűek mindenkivel. Ha már az udvariasság azt kívánja, hogy az ellenszenves emberekkel se éreztessük érzelmeinket, hanem őket is szívesen fogadjuk, akkor igyekezzünk legyőzni magunkban azt az ellenszenvet, haragot, neheztelést, hogy tényleg őszinte legyen az a neki mutatott kedvesség és ne csak üres képmutatás.

Leginkább azért nagyozolnak, alakoskodnak az emberek, mert félnek, hogy megszólják, lenézik őket a többiek. Már-már elhatározzák, hogy ezentúl mindig nyíltan, minden képmutatás nélkül cselekszenek, de ekkor ijedten, tiltakozva megcsendül bennük: jaj, mit szólnak hozzá az emberek! És ismét belecseppeznek a farizeuskodásba.

Hogy ez a hamis hang ne befolyásoljon minket, fontoljuk meg a következő történetet.

A király nagyon szerette fiát, de az hálátlanul fellázadt ellene. Az apa leverte a lázadót és az igazságszeretettől megkeményített, de belül titkon fájó szívvel kötélhalálra ítélte gyermekét. A nép is kedvelte a daliás királyfit, azért a haragvó apának kegyelemért könyörgött. A király nagy-

nehezen beleegyezett kérésükbe, de büntetésül azt kívánta fiától, hogy nyakán azzal a kötéllel járja be a főváros utcáit, amelynek ki kellett volna oltania életét. A királyfi könyörögve borult atyja lábai elé.

— Csak ezt ne kívánd tőlem atyám! Ezt nem tehetem. Mit szólnak hozzá majd az emberek?

A király haragra lobbant. Fölkelt trónjáról és egy borral színültig telt kelyhet adott fia kezébe.

— Fogd ezt a kelyhet és eredj! Jobbról és balról két hóhér meg melletted kivont karddal s ha a borból egyetlen csepp is kicsordul, abban a pillanatban levágják a fejed.

A királyfi elindult. Lassan, vigyázva minden lépésre járta a várost. Háta mögött összesúgtak a járókelők, de ő ezt nem látta most. Csak az életet jelentő kehelynek szentelte figyelmét. Hosszú órák múlva végre visszaérkezett a királyi palotába. Apja szeretettel kivette kezéből a poharat, azután magához ölelve gyermekét, megkérdezte tőle:

— No és mit száltak hozzá az emberek?

A fiú ránézett atyjára és mosolyogva mondta:

— Nem tudom. Nem volt időm azzal is törődni.

Nekünk is kezünkbe adta Isten az örökélet zálogát, a lelkünket. Csak ezzel törődjünk, csak ez legyen a fontos, mert ha ezt elveszítjük, akkor minden elveszett. Ha erre komolyan vigyázunk, akkor nem lesz fontos a mások véleménye. Nem törődünk vele, hogy mit szólnak hozzá a kép-mutató farizeusok, hogy mit gondolnak rólunk buzgóságunkért, őszinte egyenességünkért.

Akkor az életút végén minket is szeretettel ölel magához az Isten és boldogítóan mondja: „Jól van, megmentetted az életedet!”

A NYELV HIBÁJA

Csak akkor tudjuk igazán értékelni Isten jóságát, hogy nekünk egészséges, beszédes nyelvet adott, ha egy szerencsétlen némával találkozunk. Minél jobban beleképzeljük magunkat az ő szálnalmas helyzetébe, annál inkább előtörnek szívünk mélyéről a hála meleg hangjai.

Milyen jó, hogy mi beszélni tudunk! Nem tette nyelvünkre az Isten a némaság szomorú bilincseit. Kérhetünk vele, ha valami kell. Elpanaszolhatjuk, ha valami fáj. Elcseveghetünk embertársainkkal, vagy ha jókedvünk úgy kívánja, énekelhetünk. És milyen nyomorúságos lenne az életünk, ha nekünk is ott kellene vergődnünk az értelmes hangot adni nem tudó süketnémák között.

Örülünk a beszélőképességnek és mégis oly gyakran vétkezünk vele. Visszaélünk Isten e csodálatos ajándékával és arra használjuk, hogy hálátlanul megbántjuk vele, amikor ajkunkra vesszük a káromkodás, az illetlen beszédek bántó szavait; amikor nyelvünk hegyére vesszük mások hibáit, kitergetjük gyarlóságaikat, kigúnyoljuk fogyatékoságaikat; megszóljuk értük őket, sok esetben teszünk is hozzájuk és letérve az igazság útjáról a rágalmak éles nyilait röpitjük feléjük. Megtépázzuk legféltettebb kincsüket: a becsületüket.

Csúnya szokása az embereknek, különösen a nőknek, hogy nagyon szeretnek másokról beszélni. A távollevőkkel szemben nem érzik kötelezőnek a szeretet parancsát. Sokszor talán a dicséreten kezdik, de csakhamar előjönnek a hibái is. Hányszor kell hallanunk társalgás közben az ilyenféle átmeneteket:

„Én egyébként nagyrabecsülöm, értékes, okos embernek tartom, de . . .”

S ekkor már nyeregben érzi magát az elbeszélő és szinte végevárhatatlanul találja fel a szóbanforgó személy szégyenfoltjait.

Hogy sokszor milyen jóvátehetetlen károkat okoz a szabadjára eresztett nyelvek maró fullánkja, a rágalmak, alap nélküli gúnyosítások szélnek eresztett vihara, arranézve sok szomorú példával szolgál a mindennapi élet.

Néhány éve történt az egyik vidéki városban. Az ügyvéd úr bosszúsan kutat iratai között. Összeturkál mindent, de hiába. Sehol nem találja a pénzt, pedig határozottan emlékszik, hogy ide tette az asztalára. A sanda gyanú azonnal felütötte a fejét.

— Tolvaj járt itt! A pénzt ellopta valaki!

Nem sokat habozott, máris jó nyomon vélte gyanúját:

— Nem lehetett más, mint a szobalány!

Es szegény kis cseléd hiába hangoztatja ártatlanságát, hiába mentegeti magát. Gazdája már a rendőrségért telefonál. A lány arcát a szégyen pírja bíborvörösre festi. Már képzeletében látja is magát megkötözött kezekkel a rendőrök között. Mindenki utána fordul és gúnyosan nevet. Révedő szeme a nyitott ablakra téved. Egy hirtelen gondolat és holtan terül el az utca kövezetén. Temetése után pár nappal, mikor már a szomorú úgy csaknem teljesen feledésbe ment, az ügyvéd újra munkához látott. Papírai között rakosgat, amikor váratlanul előkerül a pénz. A pénz, ami miatt egy szegény lányt halálba kergetett. Most már belátja elhamarkodott tettének súlyos helytelenségét. De későn. A halottat többé fel nem tudja támasztani.

De ha a nyelvek nem is tudnak minden esetben ilyen tragikus eredményt elérni, mégis mindig igen fájó sebeket ejtenek. Ha nem is talál mindig teljes hitelre a könnyelműen világgá kürtölt rágalom, belőle mindig megmarad valami és csorbítja felebarátunk becsületét.

S a becsülettel úgy vagyunk valamennyien, mint az asszony a fehér kendőjével. Elvitte a kelmefestőhöz és befestette feketére. Rövid idő múlva megbánta tettét és visszavitte kendőjét a festőhöz, hogy fesse újból fehérre neki, hadd legyen ismét olyan, mint volt azelőtt. A festő a fejét rázta.

— A fehér kendőt lehet feketére festeni, de nincs a világon olyan festő, aki a feketét újra tiszta fehérre tudná festeni.

Könnyű, nagyon könnyű a mások hírnevét befeketíteni, de már ismét tisztává mosni sokkal nehezebb. És erről mégis annyian megfélekeznek. Olyan hamar kárt tesznek nyelvükkel mások becsületében. Igazat kell adnunk annak a berlini tanárnak (Hufelan Keresztély † 1836), aki azt mondotta: „Néha az emberek köhögne, mert valami rossz dolog ment le a torkukon. De hogyha akkor is mindig köhögnének, ha valami helytelen beszéd jön ki rajta, sok embernek csupa köhögés lenne az élete.”

A legtöbben abban a téves meggyőződésben élnek, hogy csak az a bűn, ha másról olyat mondanak, ami nem igaz.

Pedig a szeretet törvénye azt kívánja tőlünk, hogy akkor se beszéljünk embertársaink hibáiról, ha valóban léteznek is azok. Gondoljunk arra, hogy mi sem vagyunk hibánélküli szentek; ebben vagy abban néha mi is vétünk s nekünk sem szolgál örömünkre, ha valaki úton-útfélen híreszteli szégyenlésre méltó gyarlóságainkat. Hibáink akadnak nekünk is bőven, inkább azokkal törődjünk, mint másokéval.

Néhány éve látogatást tettünk az egyik vidéki kórház elmeosztályán. A kerti padon értelmes arcú úriember ült és nagy figyelemmel egy olasz nyelvű könyvet olvasott. Vezetőnket kis időre elhívták mellőlünk s mi az olvasó emberrel egyedül maradtunk. Csakhamar észrevette tanács-talan várakozásunkat, becsukta könyvét és barátságos arccal közelített felénk. Udvariasan köszönt és bemutatkozott. Felkínálta vezetését s mi gyanútlanul megindultunk vele. A kert végén három beteggel találkoztunk. Új ismerősünk szánakozva tekintett rájuk és magyarázni kezdett.

— Nézzék csak! Az a szerencsétlen, amelyik láttunkra a bokrok mögé bujt, üldözési mániában szenved. Azt a szöke férfit ott a padon egyszer rablótámadás érte. Az ijedtség eszelőssé tette, azóta mindig revolverért kiabál. A harmadik szentnek képzeletben magát és reggeltől estig egyebet sem csinál, csak imádkozik.

Aztán hirtelen elhallgatott. Szomorúan maga elé nézett, majd drámai mozdulattal széttárta karjait:

— „És nekem ilyen emberek között kell élnem. Nem mehetek ki soha az épeszű emberek közé, mert én vagyok az új magyar Messiás, s ha elhagyom rejtekhelyemet engem is megfeszítenek.”

Ekkor láttuk csak, hogy nekünk is egy szegény örülttel van dolgunk, aki mindenkiről tudja, hogy bolond, csak éppen saját magáról nem. Aki ismeri mindenki rögeszméjét, csak a magáét nem.

Bizony sokszor így van ez a magukat okosnak, hibátlanoknak, kifogástalanoknak hívó emberek között is, akik szívesen sepernek a más ajtaja előtt, olyan hamar megítélnék másokat, holott talán nekik még több takargatni valójuk akad. Nem gondolnak Jézus szavaira:

„Képmutató, vedd ki előbb a saját szemedből a geren-

dát s csak azután láss hozzá, hogy kihúzzad a szálkát embertársad szeméből."

Sokszor tán éppen magukról akarják elterelni a figyelmet, amikor másokra kígyót-békát kiabálnak. Úgy tesznek, mint a tolvaj, akit tetten értek. Szaladtak utána, hogy elfogják és rendőrkézre adják. Mindenki kiabált:

— „Fogják meg, fogják meg!”

Az üldözöttnek ravasz ötlete támadt. Ő is elkezdte kiabálni:

„Fogják meg! Fogják meg!” Míg végre a nagy forgatagban nem tudták, hogy tulajdonképpen kit is kell megfogni s ő könnyűszerrel kerekét oldhatott. .

Mielőtt kinyitnánk szánkat, hogy embertársaink felett ítéletet mondjunk, jusson eszünkbe Jézus figyelmeztetése:

„Ne ítélj, hogy ne ítélessél. Mert, milyen mértékkel mérsz másoknak, olyan mértékkel mérnek vissza neked is.”

Egyszer odaállunk az Isten ítélőszéke elé és akkor vádolónk lesz minden rágalom, minden megszólás, másokat befeketítő szó, amely itt a földön elhagyta ajkunkat. Milyen jó volna, ha mi is olyan nyugodtan tudnánk várni ezt a nagy pillanatot, mint az a szerzetes, aki mosolygó arccal feküdt a halálos ágyon. A házfőnök csodálkozva kérdezte tőle:

— Nemsokára Isten ítélőszéke elé kerülsz és mégis van kedved nevetni?

A haldokló ekképen válaszolt:

— Atyám, társaimtól nagyon sokat szenvedtem, de soha sem szavaikat, sem cselekedeteiket el nem ítélttem. Miután életemben soha senkit meg nem ítélttem, halálomban megvigasztalnak Krisztus szavai: „Ne ítélj, hogy ne ítélessél!” Égi bírámtól kegyelmet remélek. Nem ítélttem, hát nem fogok elítéltetni én sem.

Nyelvünket azért kaptuk Istentől, hogy vele őt dicsérjük és úgy használjuk, hogy ne döntsön romlásba csúnya hibáival.

A LELKI SZÁRAZSÁG

A tökéletességre törekvő lelkek előbb-utóbb szembe-
találják magukat egy kellemetlen, nyugtalanító érzéssel, a
lelki szárazsággal. Nem esik jól az imádság és az elmél-
kedés, unalmas, fárasztó a szentmise-hallgatás. Nem lel-
jük örömről a lelki olvasmányokban, szentbeszéd-
ben. Terhünkre van minden, ami a lelki élettel kapcsola-
tos. Köd ereszkedik belső érzésvilágunkra, sötét, nyo-
masztó, sokszor áthatolhatatlannak látszó vakhomály, ami
megfoszt minden érzéki és lelki vigasztalástól, amelyek
pedig máskor olyan könnyűvé, széppé, kedvelté tették
áhitatgyakorlatainkat. Haszontalannak, céltalannak tűnik
fel minden erőlködés. Eltompul hitünk biztató reménye.
Nem látjuk a mosolygó, szerető, jóságos Isten-arcot, nem
érezzük a kegyelem éghez kötő, erőt adó szálait és meg-
rohannak a kísértés elriasztó, elkedvetlenítő gondolatai.

A lelki szárazság lehangoló érzete minden buzgó em-
bert kivétel nélkül megkísért. Kempis Tamás azt írja
Krisztus követése c. munkájában: „Nem ismertem olyan
vallásos és jámbor embert, akit időközönként ne hagyott
volna el a kegyelem s ne érezte volna buzgalmának csök-
kenését. Nem volt még olyan szent, bármekkora volt is az
égiekhez való elragadtatása és lelki világossága, ki előbb
vagy utóbb kísértésbe ne esett volna.”

Éppen ez okból nem lesz felesleges dolog ezzel a
szokatlan lelki állapottal kissé behatóbban foglalkozni.

A lelki szárazságot nem egyszer szervezetünk rend-
ellenes működése, tehát testünk fizikai hibái idézik elő.
A fáradtság, kimerültség, idegesség, levertség, álmatlanság
vagy valamilyen ismeretlenül bennünk lappangó betegség
sok esetben megzavarja ájtatosságaink buzgó végzéséhez
szükséges lelki egyensúlyunkat. Ebben az esetben a lelki
szárazság az előidéző okok megszűntével rendszerint ma-
gától elmúlik.

De igen gyakran maga az Isten vonja meg tőlünk a
vigasztalást, az imádságban, elmélkedésben, vallásos gya-
korlatainkban található érzéki és érzelmi örömeket, hogy
próbára tegye állhatatosságunkat.

Azon okok közül, amik miatt Isten a lelki szárazságot ránk bocsátja, a nevezetesebbek a következők:

1. Rá akar nevelni az önzetlen istenszeretetre. Azt kívánja, hogy őt és a neki járó hódolatot önmagáért és ne a velük összekötött érzéki gyönyörűség, szívünket boldog örömmel eltöltő kellemes érzelmek miatt szeressük.

2. Ki akarja tapasztalni lelki erőnket. Vajjon képesek vagyunk-e mellette kitartani akkor is, amikor a vele való foglalkozás nem nyújt semmi élvezetet, sőt egyenesen nehezünkre esik? Tudunk-e áldozatot hozni érte azáltal, hogy felvesszük a harcot a lehangoltsággal, elkedvetlenítő, sivár lelki adottságunkkal az Istennek járó kötelesség szolgálat érdekében?

3. Alázatosságra akar nevelni. Bizonyos fokú előrehaladás után könnyen elbízta magát az ember. Imádságaink, ájtatosságaink, ha minden akadály nélkül, zavartalanul és mindig felemelő, kellemes érzelmektől kísérve tudjuk végezni azokat, hamar kísértéssé válhatnak azáltal, hogy saját magunk ereje által elért eredményeknek könyveljük őket el. Ezért az Isten rákényszerít néha arra, hogy belássuk erőtlenségünket, magunkra hagyatottságunk keserves, vigasztalan voltát, s annál jobban meg tudjuk becsülni kegyelmi ajándékait.

4. A lelki szárazságot gyakran hibáink büntetéséül küldheti ránk az Isten. Ezek a hibák a következők lehetnek:

a) Elhanyagoltuk a közreműködést valamilyen nagyobb, belső értékű cselekedetre hívó kegyelemmel. Elmulasztottunk jót tenni, amikor arra alkalmunk nyílt. Lusták voltunk az előtte kedves, érdemszerző vagy mások lelki hasznát sikeresen előmozdító olyan tette, amire talán kötelezve nem voltunk, de mégis elvárta tőlünk mint nagyobb tökéletességre törekvésünk bizonyítékát.

b) Túlságosan kerestük az érzéki vigasztalásokat, haszontalan szórakozásokat, kétesértékű barátkozásokat, a világi örömöket. „Szíved világi örömökkal tellett el, — mondja Szalézi Szent Ferenc — csoda-e, ha a lelki örömek nincsenek ínyedre? Nem tartja-e a régi közmondás: Ha verebek jóllaktak, savanyú nekik a cseresznye.” (Filotea.)

Azok, akik elmerülnek a földi élet élvezeteinek, mámorának, napsütéses perceinek hajhászásában, rendszerint nem lelik kedvüket a jámborságban. Unottan, gépiesen végzik imáikat, elhanyagolják lelkük művelését, kegyelemmel való telítését, teljesen a gondok, szórakoztató, színes képeket hazudó ábrándok fogságába esnek és sohasem találják meg a lelki élet egyik föltételét: az összeszedettséget. Kiszáradnak, kiüresednek és vallásosságuk gyakorlásától végzetesen elkedvetlenednek.

c) Felületesek, hanyagok vagyunk lelkiismeretünk megvizsgálásában. Nem fordítunk nagy gondot hibáink, esetleg bűneink megismerésére s ezek észrevétlenül ott burjánzanak lelkünknek rejtekén.

d) Nem őszinték a gyónásaink. Végzésükkor nem tudunk szabadulni az emberi szempontoktól vagy a veszélyes álszeméremtől, amely vétkeink szépítésére, mentegetésére, elpalástolására ösztönöz. Ha a gyónásban nem tárjuk fel őszintén lelkünk vérző sebeit, a Szentlélek ellen vétkezünk, s — Szalézi Szent Ferenc szerint — „aki a Szentléleknek hazudik, megérdemli, hogy minden vigasztalástól megfosztassék”.

Ha a lelki szárazságot előidéző okok közül valamelyiket magunkban felfedeztük, siessünk attól alázatos lélekkel minél hamarabb megszabadulni. Akkor reményünk lehet rá, hogy Isten újból felénk fordítja lelki derűt árasztó atyai tekintetét s kegyelmének harmatával elüzi lelkünk sivár szárazságát.

Addig is, míg lelki szárazságunk meg nem szűnik, viseljük el azt nyugodtan, nehogy türelmünket veszítve a kísértő malmára hajtsuk a vizet, aki igyekszik a maga javára és a mi romlásunkra használni lelkünknek ezt a nyomott hangulatát is. Bebeszéli nekünk, hogy ebben az állapotban végzett ájtatosságainknak nincs semmi értéke. Jobb, ha abbahagyjuk és nem kínozzuk magunkat vele, hisz ennek a léleknélküli imának vagy elmélkedésnek Isten egyáltalán nem örül, gépies, küzdelmes tovább erőltetése teljesen haszontalan és felesleges.

Ne engedjünk a csábításnak! Tartsunk ki jámbor gyakorlataink mellett még a legnagyobb lelki szárazság

idején is. Nem fogjuk ugyan érezni munkánk jóleső, kellemes oldalát, de annál több kegyelmet érdemlünk ki vele Istentől, aki sohasem az érzelmeket, a kedélyek hullámzását tekinti, hanem a jószándékot és a kitartást, aminek annál több az értéke, minél nehezebb akadályokon keresztül segítettük diadalra.

Szalézi Szent Ferenc szerint miként a rózsák üde állapotban szebbek, de nem olyan illatosak, mint mikor hervadni kezdenek, éppúgy a szívnek fölbuzgó érzelmei kedvesebbé teszik önmagunk előtt jócselekedeteinket, mert mi csak jóleső érzelmeink szerint ítéljük meg azokat, de az égben akkor kedvesebbek, ha a lelki szárazság állapotában keletkeztek, mert akkor az Isten szemében sokkal érdemesebbek.

A vigasztalanság idején gondoljunk a kereszten függő Istenfiára, aki a lelkére boruló elhagyatottság érzete alatt az égi Atya szeretetéhez menekül: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Hívjuk mi is segítségül az Istent, akinek szeretete megszánja a mi vergődésünket is és ránk deríti a vigaszt termő, kegyelemosztó Szívének meleg napsugarát.

AGGÁLYOSSÁG

A tökéletességre minden erővel törekvő lélek számára komoly akadályt jelent a lelkiismeret rendellenes túlérzékenysége, amit úgy hívnak: aggályosság. A bűnnel való leszámolás után a benne meghúzódó istenbántás erős megfontolása és az érte járó büntetés félelme könnyen előidézhetik a lélek helyes ítélőképességének ezt a megbetegedését.

Az aggályos indokolatlanul ott is súlyos bünt lát, ahol csak bocsánatos vagy esetleg semmi bűn nincs, állandóan retteg attól a lehetőségtől, hogy Istent megbántotta és ezáltal a kárhozat útjára lépett. Sohasem érzi, hogy a megszentelő malaszt állapotában van. A cselekvés előtt sokáig habozik, utána pedig mindjárt megrohanják az aggodalmak tettének helytelensége miatt. A gyónásra

hosszú, ideges tépelődéssel, keserves önmarcangolással készül, s már előre úgy véli, hogy gyónása érvénytelen lesz. Lelkiismeretvizsgálatában kitér még a legjelentéktelenebb körülmények megítélésére is. Nemcsak az izgatja, ami történt, hanem az is, ami történhetett volna. Bűnvallo-másában túlzott aprólékossággal szedi elő mondanivalóit, kiterjeszkedik a legcsekélyebb részletekre is. A már meggyónt bűnök sem hagyják megnyugodni. Azt érzi, hogy azok bevallásában nem volt elég őszinte vagy nem indított felettük igazi bánatot s éppen azért nem nyerte meg Istentől azok bocsánatát. Mindig ismételi. Minden alkalommal általános gyónást szeretne végezni, hogy már egyszer végleg leszámoljon a kísértő multtal, de bármennyire megkísérli is, utána csak nem találja meg lelkének nyugalma-t. A gyóntató ítéletébe nem tud beletörődni. Ugyanegy dolog-ról számtalanszor kikéri tanácsát, véleményét s aztán elmegy másokhoz is. Mindenkit megkérdez, de senki szavában sem tud maradéktalanul hinni. Gyónása után rögtön megrohanják aggodalmai. Biztosra veszi, hogy szentségtörést követett el, mert nem mondott meg mindent, vagy nem úgy, ahogy kellett volna. Rettegve gondol a szent-áldozásra is, ahol szerinte nem a szeretetteljes egyesülés lesz a minket végtelenül szerető Krisztussal, hanem egy inkább szerencsétlen lelki tragédia: méltatlan áldozás. Az áldoztatórácshoz vezető úton százszor is belekapaszkod-nak a visszariasztó gondolatok és fülébe sutto-gják a Szent-írás szigorú szavait:

„Aki méltatlanul eszi ezt a kenyeret, vétkezik az Úr teste ellen. Aki méltatlanul eszik, ítéletet eszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét.” (I Kor. 11, 27. 29.)

Az aggályos nem tud imádkozni sem. Beteges harc-ot vív a szórakoztató gondolatok ellen. Sokszor kézzel-lábbal, fejrázással hessegeti őket. Imáit mindig előlről kezdi, ismétli, mert nem tartja megfelelőnek eddigi buzgó-ságát vagy összeszedettségét. Gondolataiban elmosódnak a súlyos és a bocsánatos bűn határai. Képzete-ének pisz-kos képeit, még akkor is, ha azok akaratlanul rohantak rája és egyáltalán nem váltották ki beleegyezését, föltét-lenül halálos bűnöknek tartja és ha megkérde-zik tőle,

sohasem biztos benne, hogy csábításukba beleegyezett-e vagy sem.

Az aggályosságnak, mint minden betegségnek, természetesen különböző fokai lehetnek. Van, akinél csak kismértékben fordul elő, annyira, hogy józan ítélőképességét cselekedetei erkölcsi mérlegelésében nem zavarja meg. Csupán attól fél, hogy Istent hátha akaratlanul is megbántotta; a nélkül azonban, hogy ez a félelem kiváltaná benne az aggályosság összes főtebb leírt tüneteit. De vannak olyanok is, akiknél ez a beteges lelki állapot olyan mértékű, hogy a helyes erkölcsi ítélet meghozására teljesen képtelenek és lelki életük nem más, mint folytonos rettegés a bűntől és annak rettenetes következményeitől.

Az aggályosság előidézői lehetnek belső és lehetnek külső okok.

Isten bölcs előrelátása bizonyos célok elérésére megengedi az aggodalmakat. Azt akarja ugyanis, hogy a lélek irtózzon a bűntől és ne tűrje meg egy percig se magán annak szennyét. De ez az Istentől megengedett túlzott félékenység csak rövid ideig szokott tartani és nem állandósul, hanem a kitűzött idő elteltével az indokolatlan félelmet felváltja az Istennel való bensőségesebb, meghittebb kapcsolat.

Ennél sokkal veszélyesebb a lélekre a tartós és szinte idültnek nevezhető aggályosság. Ez származhatik a test vagy a lélek rendellenes működéséből is. Okai lehetnek: ideggyengeség, búskomorságra való hajlam, gyanakvó, félénk természet, gyenge elméjűség, rosszul működő életszervek, lappangó betegség stb. Előidézhetik az aggályosságot a téves erkölcsi fogalmak is. A merev szigorúsággal megírt aszkétikus könyvek olvasása, mindig csak a haragvó Isten büntetésével fenyegető szónok hallgatása, vagy a helytelenül kialakított saját különvélemény hatása alatt az Istenben csak a hatalmas urat, a kérlelhetetlen igazság szigorú szabályai szerint ítélő bírót látja, és nem a szelíd, végtelenül irgalmas szívű, jóságos Atyát, aki mindenkit szeret, s hogy övéi közül senki el ne vesszen, tulajdon fiát áldozta fel a szenvedések véres keresztfáján.

Néha megengedi az Isten azt is, hogy az ördög is

aggályokat keltsen egyes emberekben. A kísértő, hogy a léleknek ártson, távol akarja tartani az imádságtól, szentáldozástól, általában a szentségek használatától s mindattól, ami a lelket a tökéletességre segítheti.

Az aggályosság ellen minden erővel küzdeni kell. Először is azt kell tudnunk róla, hogy betegség, amely kisebb vagy nagyobb foka szerint rövidebb vagy hosszabb idő alatt, de gyógyítható.

A gyógyuláshoz azonban elengedhetetlenül szükséges a beteg őszinte és erős elhatározása, hogy mindent elkövet aggályossága leküzdésére és lelkiismeretesen felhasználja a gyógyuláshoz vezető eszközöket. A legfontosabb orvosság az, hogy lelkivezetőjének mindenben, minden habozás és megfontolás nélkül készségesen engedelmeskedik. Utasításait pontosan betartja és mindig megnyugszik ítéleteiben.

Azután buzgó imával kéri az Istent, legyen segítségére aggodalmai leküzdésében. Kételyeit megveti s igyekszik azok ellenére cselekedni. Tehát csak azért is megteszi azt, amiről beteges aggodalmai le akarják beszélni, vagy annál is inkább elhagyja azt a nyilvánvalóan helytelen dolgot, amire kételyei miatt határozná el magát. Cselekvései előtt nem tart semmit sem bűnnek mindaddig, míg minden mélyebb latolgatás nélkül egész biztosan bűnnek látja azt. Tettei erkölcsi mérlegelésében is csak azt ítéli bűnnek, aminek bűnösségében annyira bizonyos, hogy arra habozás nélkül esküt is merne tenni. Idejét nem tölti káros tépelődésekkel, kerüli a magányt és igyekszik elfoglalni magát, hogy ne legyen alkalma a kínzó gondolatokkal való vívódásra. Egyszer, a gyóntató engedélye alapján, végezhet általános gyónást, de aztán már nem szabad többet a meggyónt bűnökkel törődnie és a következő gyónásokban ismételtelen előhozakodnia.

Gyónásai előtt nem kell hosszadalmas és aprólékos lelkiismeretvizsgálatot tartania. Elég, ha meggyónja azokat a súlyos bűnöket, amiknek elkövetése egészen bizonyos, a bocsánatos bűnök közül pedig csak annyit, amennyi párperces vizsgálat után az eszébe jutott. Az aggályosság leghasznosabb orvossága az, ha a beteg mindent elkövet azért, hogy Istenről helyes képet alkosson magának. Elmél-

kedéseiben gyakran megfontolja, hogy az Isten jóságos, szerető Atyánk, akinek forró vágya, hogy gyermekei közül mindenki üdvözüljön. Nem akarja a romlását senkinek. Nem hajszolja pusztulásba vergődő áldozatait, hanem Szívének gazdag kegyelemforrását nyitja meg, hogy segítse gyengeségeinket.

Az Isten minden embert végtelenül szeret. Ezért nem kutatja büntetést érdemlő gyarlóságait, hanem irgalmas szívvel elengedi minden adósságát.

Szeret az Isten, azért én is szeretem. S mivel szeretem, bizom benne és nem bántom meg folytonos kételkedéseimmel.

S ha ezeknek az eszközöknek és kegyelmeknek felhasználásával mindent megtett, hogy ettől a lelki betegségtől szabaduljon, joggal remélheti, hogy Isten megszánja vergődését és vagy tökéletesen kiirtja felesleges aggodalmait vagy legalább is lelkének javára fordítja azokat.

VIRÁGOK

(A TÖKÉLETESÉG ELŐSEGITŐI)

BIZALOM A SZENT SZIVBEN

A királyfi nem érezte jól magát aranyos palotájában. Pedig mindene megvolt, amit csak szem és száj kíván. Körülötte fény, pompa ragyogott mindenütt. Aranytányérról mosolygott rá a világ legjobb szakácsainak remek készítménye. Díszes ruhába öltözött szolgák serege leste minden kézmozdulatát. Táltos lova gyorsabban száguldott a szélviharnál. Messze földek gazdag kereskedői neki szállították a legértékesebb drágaköveket. Smaragddal és türkizzel kivert kardja szikrázott a napfényben, mint a tűz. Mindenki neki kedvezett, s ha lepihent, lábujjhegyen járt az egész ország, hogy ne háborgassák álmait. És a királyfi mégis boldogtalan volt. Egy vadászat alkalmával zápor támadt s a közeli fák alatt keresett menedéket. Innen gyönyörködött az égen lassan tovakúszó fellegekben. Végre elállt az eső. A háta mögötti felhő alól előbukkant a napsugár és gyönyörű, színpompás szivárványt varázsolt szemei elé az esőfelhős égboltra. A királyfi nézte. Nem tudta levenni szemét róla. Eddig még sohasem látott ilyen gyönyörűséget. Elhatározta, hogy megszerzi magának. Hazavágatott. Előhívatta szolgáit és megparancsolta nekik, hogy azonnal üljenek lóra és hozzák el neki a szivárványt. A szolgák szánakozva néztek rá. Azt hitték, hogy szegény királyfi elvesztette az eszét. Végre előállt a főudvarmester és mosolyogva mondta:

— Ha kívánod a távolkelet legragyogóbb tollú, legszebb dalú madarát, ha óhajtod a tenger legmélyebb fenekének drágagyöngyeit vagy a sarkvidék szűzfehér havát, ha akarsz a nyugat végtelenbe nyúló mezőinek legüdébb harmatát, mi elhozzuk neked; de a szivárványt soha meg nem szerezheted, mert az csak látszat, csalóka tünemény. Ezerszer szertefoszlik, mire eljutunk odáig.

És a királyfi lehorgasztott fővel ment vissza szobájába. Nem tudott többé örülni semminek. Hiába volt tömérdek kincse, gazdagsága, szomorúan rebegette maga elé:

— Mit ér az egész, ha még a szívárványt se tudom megszerezni érte.

Eddig a mese. Látszólag semmitmondó szép szavak, de mögöttük meghúzódik az emberiség egész története. Az emberé, akinek szívében olthatatlan vágy él a boldogság, az örömök után. Ezekért verejtékezik, küzd, szenved egész életében szakadatlanul. Sokszor elvakítja a káprázat, hajszolja a haszontalan, a látszatértékeket, amiket a rozsda és moly megemészt, éjet, napot egybevéve dolgozik és mikor már mindent elért, amikor már mindene megvan, ami emberi számítás szerint boldogságot adhat, amikor már fenékgig üritette az élvezetek kéjes, mámoros poharát, csak akkor látja csalódott szívvel, hogy szívárvány után futott és nem találta meg az igazi boldogságot. Pedig ott volt mellette, csak észre kellett volna vennie. A hamisan csillogó talmi kincsek közt meg kellett volna látnia az igazi öröm, igazi boldogság végtelen kincsű tárházát, az isteni Szívet.

A legtöbb embernek fogalma sincs arról a szívet-lelket teljesen kielégítő gazdagságról, amit akkor nyilatkoztatott ki számára az Úr, amikor rámutatott szent Szívére: „Ime a Szív, amely annyira szereti az embereket!” Sokan még most is csak az ótestamentum büntető Jehováját látják, még az átszúrt szívű Istenfióban is. Különösen ha hitük súlyos igazságainak mélyére tekintenek. Szemük előtt elvonul az utolsó ítélet rettenetes jelene, amikor az Isten szava olyan szívdermesztően dörgi a bűnösök felé:

— „Távozzatok tőlem átkozottak!”

Aztán meggondolják a pokol rémséges szenvedéseit, szemükig csapnak az örökké égő, mardosó lángok perzselő nyelvei, háborzongatóan fülükig hatol az elkárhozottak kínos üvöltése. Beleremeg a lelkük és erőt vesz rajtuk a reszketés és elröppen ajkukról a kétségbeesés szava:

— Mi lesz énvelem? Mi lesz az én sorsom, akinek szintén van félelemre okom?

Csak felületes hátranézés az elmúlt évek letűnt napjaira és máris seregestül jönnek az ijesztő árnyak, az Istent sértő bűnök beláthatatlan tengerei. S mögülük kárörvendve vigyorognak elő a gúnyos arcú kerítők, a pokol csatlósai:

— Igen, ez lesz a te sorsod is. Hiába minden, a te utad csak ide vezet, el nem kerülöd szörnyű sorsodat!

És a boldogságra vágyó ember nem mer Isten jóságos arcába tekinteni. Úgy érzi, ha ránéz, mindig nyomorult szerencsétlenség juttatja eszébe haragvó szemének szikrázó tüze. Más úton keresi az örömöket, amikre szíve szomjazik, mert az Istenben csak a szigorú Urat látja, akinek öröme telik abban, hogy a lába alatt kúszó férget eltapossa és szétmorzsolja gyarló, tehetetlen játékszerét, az embert mint a porszemet.

Ezért tartotta szükségesnek az Úr Jézus, hogy felhívja az egész világ figyelmét isteni Szívére. Erőt, bátorságot, bizalmat akart önteni a csüggedő, vergődő lelkekbe, hogy az oktalan félelem ne szakítsa el őket tőle, a boldogság egyetlen forrásától. Rámutat Szívére, amely olyan vigasztalóan dobogja felénk:

— Ne félj, barátom! Nézd, nekem szívem van. Szív, amely mindenkit végtelenül szeret. Szív, amely magához szeretne ölelni minden embert. Szív, amely mindenki számára örömet rejtget. Szív, amely mindenkinek mindent megbocsát. Szív, amely nem elégszik meg azokkal, akik aranylélekkel hódolnak előtte, hanem tekintete mindig a távolba néz, az eltévedt bűnösök szerencsétlen tábora felé. Nem tud leülni nyugodtan 99 igaz híve közé, hanem felkel, nekivág a kemény, tövises, hosszú útnak, hogy megkeresse a századik bárányát, amely nyájából elcsavargott és eltévedt a bűn sötét éjszakájában, a hamis élvezetek süppedékeny ingoványai között. Nem tud örülni 9 aranyának, hanem elindul, hogy felkutassa azt a tizediket, amely a többi közül messze elgurult és elveszett a szoba földjének porában, a világ kétes örömvirágainak lehullt szíromszemétje között.

Jézus Szíve az örömek tiszta kútja, amelynek üde vize felfrissíti a lelket és nyomában sosem jár kiábrándulást szülő, mámoros kábulat. Örömmel adja nekünk Szívének kincsét, kiüresíti önmagát és mindent bőkezűen miránc pazarol, csakhogy a mi örömünk teljes legyen.

Öröm után sóvárog a világ. Az emberi elmék nap-nap után fáradoznak a boldogság ismeretlen területeinek fel-

fedezésén. Találmányok születnek, amik hivatva volnának megkönnyíteni, örömtelibbé, boldogabbá tenni a földi életet. De minden erőlködés hiábavaló. Tiszta, lélekűdítő, emberi szívet teljesen kielégítő örömet nem tudnak adni senkinek. Ez csak ott terem a Jézus Szíve-oltárok tövében. Onnan harmatozik alá a lelkekbe az Úr Jézus szent Szívéből. Isteni Szívét, az örömök forrását nekünk kínálja Jézus. Cserébe nem kér semmit, csak a mi gyarló, büntől tépett, gondtól, bánattól megsebzett szívünket. S ha mi készek vagyunk a nagy cserére, szent keblén megtaláljuk az örömöket, amik után vágyódik szívünk. És örömlünket senki nem veheti el tőlünk.

PÉLDAKÉPEM ÉS SEGITŐM MÁRIA

Azok, akik Szűz Mária és a szentek tiszteletének ellen-segei, álláspontjukat rendszerint azzal támasztják alá, hogy ennek a tiszteletnek a lelki életben semmi értelme és semmi haszna nincsen. Egy az Isten — hivatkoznak a Szentírás rosszul értelmezett soraira — és egy a közvetítő Isten és az emberek között: Jézus, az emberré lett második isteni személy.

Tévedésük azonban nyilvánvalóan a fogalmak össze-zavarásából származik. Mi a közvetítést és közbenjárást nem ugyanazon értelemben tulajdonítjuk Máriának és a szenteknek, mint Krisztusnak. Jézuson kívül nincs más, aki az áteredő bűnbe jutott emberiség és a miatta haragvó Isten között közvetíthetett volna és létrehozhatta volna a megegyezést és a kibékülést. De azért ez egyáltalán nem zárja ki azt, hogy az egyetlen közvetítő által a világra kiírástott kegyelmeket oly tökéletesen felhasználó szentek, akik éppen e miatt Isten barátai, lakótársai, égi dicsőségének részesei lettek, ne lehessenek a mi szószólóink, közbenjáróink Isten trónusánál.

De eltekintve attól a közvetítéstől is, amellyel az égben segítségünkre sietnek, tiszteletük egyébként is igen nagy lelki haszonnal jár. Követésreméltó példájuk nagyban elősegíti a tökéletesebb életre irányuló törekvéseinket. Az

Isten bölcsesége bennük olyan mintaképet állított elénk, akik a mi emberi felfogásunk szerint mihozzánk közelebb állanak. Ugyanolyan húsból és vérből valók voltak, mint mi. Az örök boldogságért, a dicsfényvel övező égi koronáért nekik ugyanúgy meg kellett harcolniuk, mint nekünk. Bennük mint példában, szemünk előtt láthatjuk az Isten parancsai szerint berendezett emberi élet, a magasabb lelki tökéletesség megvalósíthatóságát.

De különös mértékben áll mindez Szűz Máriáról, aki istenanyai méltóságánál fogva a szentek között a legelső helyet foglalja el.

Mária a legtökéletesebb emberi ideál. A világ mindig megcsodálta a tömegből kiemelkedő nagyokat, akiknek kiválósága követésre serkent. S ha csodálandó nagy tetteikben nem is tudta követni őket, legalább kisebb, jelentéktlenebb, nem egyszer teljesen nevetséges szokásaikban utánozta. Az egyik londoni szabó sírva panaszkodott a walesi hercegnek, hogy teljesen tönkre ment, mert ruhának való szövet helyett biliárdposztót varrt a nyakába egy lelkiismeretlen ügynök. A herceg, akit az angol divatvilág öltözködésében csaknem mindenben követett, merészet gondolt. Hogy segítsen a bajbajutott mesteren, a biliárdposztóból csináltatott nadrágot magának és abban jelent meg a korzón. Másnap a szabó alig győzte készíteni a megrendeléseket. Néhány nap múlva zöld posztónadrágban korzózott London egész ifjúsága.

De nemcsak az ilyen jelentéktelen, értéktelen tulajdonságokat másolja le mindig az ember. Sokszor lemintazza életében a nagyok erényeit is. A történelem hősei, a lelkiesség nagyjai a szentek is, mindig seregestül vonzották követésre embertársaikat.

És Jézus után a legszebb mintakép, melyet követni lehet és érdemes: Mária. Ő Krisztus leghűbb képmása, akit a Szentlélek kegyelmeinek teljessége ékesített. Soha a legcsekélyebb hibát el nem követte. Soha semmiben ellene nem szegült az Isten akaratának. Egész élete az angyalnak adott program teljesítése volt: „Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.”

Már Szent Ambrus és Libérius pápa úgy tüntetik fel

Máriát, mint az összes erények legszebb tükörképét, aki embertársaival szemben mindig előzékeny és szeretetre-méltó volt. Semmit sem mondott vagy tett, ami sértett volna. Mindenkit szeretett és mindenki szerette őt.

Különös erényei mindenkit elbájoltak. Mélységes hite, szűztisztasága és alázatossága megihletik még a kereszténységtől távol levőket is, ha egyszer megismerkednek csodás alakjával. Belső lelki összeszedettsége, Isten és az emberek iránti szeretete meglágyítja a legkeményebb szíveket is. Ezért van az, hogy a művészet legremekőbb alkotásai, amiket Istentől nyert tehetségű lángelmék akár képből, akár szoborban, akár a költészet maradandó sorai-ban termeltek, a legtöbbször Máriát, az Istenanyát és az ő hervadhatatlan szépségét dicsőítik.

És ez a tökéletes mintakép egyúttal nagyon vonzó is. Szinte magával ragadja a lelket, ha egyszer szépségébe belecsodálkozott. Máriát követni nem tartozik a lehetetlenségek közé. Ő nem a nagy csodák, a szemkápráztató hősiesség szentje, hanem a közönséges mindennapi életé. Szűz Mária az egyszerű kötelességvégzésben, a háztartás gondjaiban, a kenyérért és a megélhetésért vívott küzdelmekben, a mienkéhez hasonló körülmények között tudott nagy lenni. Azon az úton járt, amelyen mi is járunk.

De Mária nem csupán példájával segít minket a tökéletesség keskeny útjain, hanem istenanyai méltóságából eredő nagy hatalmával is. Az Egyház tanítása szerint, minden kegyelmet, lelki erőt, segítséget Mária keze által juttat el hozzánk az Isten. Ő a kegyelmek közvetítője és kiosztója. Hiszen a legfőbb kegyelmet, a kegyelmek forrását, Krisztust is ő adta minékünk.

És az ő édesanyai szíve egyáltalán nem közönyös irányunkban. Ő az, aki mindenkit szárnyai alá szeretne fogadni. Mindenki üdvösségét szívén viseli és annyszor felfogja a végtelen istenbántásokért, súlyos bűnökért méltán lesújtani kész isteni kezet és a megtérésig haladékat esedezik. Ő az, akihez mindenkinek szabad bejárata van, mert szíve mindenkit egyformán szeret. Fájo könnyeket hullat a megátalkodott, megkeményedett szívű ember végső

romlása felett s egészen a megfellebbezhetetlen isteni ítélet kimondásáig szinte üldözi őt a megtérés kegyelmeivel.

Mivel Máriának ilyen nagy szerepe van lelki életünkben, nagy szeretettel kell hozzája ragaszkodnunk. Allítsuk minél gyakrabban szemünk elé az elmélkedés csendjében követésre vonzó erényeit, magasztos vonásait és indítsuk fel magunkban a jó elhatározást: Máriát akarom követni! Az ő példája szerint rendezem be életemet. Lemintázom szép vonásait és kegyelmeiért, amelyeket Isten általa osztogat, buzgón esedezve megyek előre a véget nem érő boldogság felé vezető úton.

SEGÍTŐTÁRSAINK AZ ANGYALOK

Az angyalok története ismeretes. A világ teremtése előtt teremtette őket az Isten. Benépesítette velük égi országát. Szépekké, a legremekebb, legjelesebb alkotásaivá őket tette, hogy méltó díszai legyenek lakóhelyének. De mielőtt véglegesítette volna örök boldogságukat, miként később az embert, őket is próbának vetette alá. Az eszes lények próbája a hódolat és az engedelmisség. Ezt kívánta tőlük is. A hittudósok véleménye szerint bemutatta nekik a Fiúistent, aki majdan emberi testet vesz magára, hogy megváltsa a föld bűnbejuto népét és kívánta tőlük a feltétlen hódolatot és imádatot a megtestesült második isteni személy számára is. Az angyalok egyrésze készséggel engedelmeskedett Isten parancsának, de soknak közülük fejébe szállt a saját kiválósága, megittasult saját szépségtől, remek képességeinek nagyszerűségétől és a gögősség ajkukra adta a tagadás szavát. Lucifer, a legkiválóbb angyal, akinek a neve Fényhordozót, Hajnalcsillagot jelent, aki a legnagyobb hatalommal rendelkezett az angyalok között, kiadta a lázadás jelszavát és millió és millió párttűző dörögte a visszhangot rá az Isten trónusa felé: „Nem szolgálok neked!”

Az Isten mellett kitartó és a próbát szerencsésen kiálló angyalok megrettenve hallották a káromlás szavait és Mihály vezérletével a lázadók megbüntetésére siettek. És

megkezdődött a nagy harc, melynek zajától megrendültek az ég erői. Folyt teljes erővel a gigászi küzdelem, aminek lefolyását a Szentírás drámai rövideggel ekként mondja el: „Mihály és angyalai harcolának a sárkánnyal és a sárkány s az ő angyalai harcolának; de nem diadalmaszkodának, sem helyük nem találtaték többé az égben. És levettetik a sárkány, az öskígyó, ki elcsábítja a világot, ki ördögnek és sátánnak nevezetik, és angyalai vele együtt letaszíttatának.” (Jel. k. 12, 7—9.)

A levett angyalokból lettek az ördögök és Luciferből, a Fényhordozóból a Sötétség fejedelme. Hatalmas lények maradtak tovább is, megtartották szellemi fölényüket és erejüket, de az égből, a boldogságból kizárattak mindörökre. S azóta bosszún törik a fejüket. El akarják csábítani az embert, hogy üres maradjon a sok égi lakóhely, amelyről Krisztus beszél: Az én Atyám házában sok lakóhely vagyon. Az ember se mehessen oda bűne miatt, ahová ők többé már nem mehetnek. Isten íránt engesztelhetetlen haragjuk az oka annak, hogy mindent elkövetnek az emberek kárhozatra juttatására, hogy elrontsák Isten kedvét, aki azt akarja, hogy övéi közül senki el ne vesszen, hanem élete legyen mindörökre. Szövetségesük a megromlott emberi természet, amely bűnre húzza Ádám leszármazottait és az ördög malmára hajtja a vizet. Szövetséges azután az ördögnek a világ, a szemünk elé ezrével táruló sok-sok rossz példa, bűnre vivő alkalom. És ezek az óriási hatalmú szövetségesek rengeteg embernek örök veszét okozzák.

Hogy felvehessük a küzdelmet ezzel a hatalmas, nálunknál sokkal erősebb ellenséggel, nekünk is szövetségesek után kell néznünk, akik segítségével megmenthetjük lelkünket a pusztulástól. Első segítségünk maga az Isten, aki az Egyház tanítása szerint őrangyalt rendelt minden egyes ember mellé, hogy a lelke üdvéért folytatott küzdelmében segítségére legyen. Ez magától értetődő. Isten nagyra értékeli lelkünk üdvét. Ha nem tenné, nem adta volna egyszerűen Fiát halálra érte. Jézus halála, kínjai, szenvedése lelkünknek Isten előtti óriási nagy értékét jelentik. Erről az értékről gondoskodni is akar. Amint a kincsesházak,

fontos gazdasági és állami értékek, személyek védelmére őrseget szerveznek még az emberek is, Isten szintén őrköt állít az előtte felbecsülhetetlen kincset jelentő, Fia vérével megváltott lelkek védelmére. Ez okolja meg az őrangyalok szerepét üdvörtörténetünkben.

Az őrangyalok létezését igazolja a Szentírás is. Jézus kemény szavakkal ítéli el a gyermekek megbotrántoztatóját. „Vigyázzatok, hogy meg ne vessetek egyet e kicsinyek közül; mert mondom nektek, hogy azok angyalai mindenkor látják Atyám orcáját, ki a mennyekben vagyon.” (Mt. 18, 10.) Ezt igazolják Szent Pál szavai is az angyalokról: „Nemde ők mindnyájan szolgáló lelkek, szolgálatra küldve azokért, kik hivatottak az üdvösséget örökölni.” (Zsid. 1, 14.)

Sajnos, az őrangyalokról szóló egyházi tanításról nagyon sokszor megfeledkezünk. Nem éljük valósággá mindennapi életünkben ezt a nagyjelentőségű hittitkot és az őrzőangyalokkal nem törődünk. Hálátlanok vagy könnyelműek vagyunk munkájukkal szemben. Pedig mennyi mindent köszönhetünk nekik. Majd csak a mennyországban fogjuk meglátni, mi mindent tettek értünk. Hányszor köszönhetjük nekik azt a szerencsés megmenekülést, amit olyan könnyen a véletlen számlájára írtunk. Mennyiszer mentettek meg közbelépésükkel a szégyenteljes eleséstől, megerősítve lelkünknek az ördögtől már-már bevett védőberendezéseit. Talán nem egyszer eltávolították tőlünk a végzetes elesést, az utolsó bukást, amely megnyitotta volna előttünk a pokol jóvátehetetlen szenvedéseit.

Legyünk azért hálás tisztelői őrangyalainknak mint lelki életünk védelmező segítőinek. Köszöntsük őket gyakran az imádság szerető szavaival mint testvéreinket s Isten küldötteit. Köszönjük meg érettünk tett annyi sok fáradozásait s azt a sok szomorúságot, könnyet, amit akkor ejtettek aggódva felettünk, amikor lábunk meggondolatlanul a bűn útjára lépett. A kísértés idején forduljunk felénk nagy bizalommal s az ő segítségükkel az ördög támadását játszva verjük vissza. Ne feledjük, különösen ha a magány lehangoló, szomorúságot ihlető vagy rosszra ösztönző csendje vesz körül, hogy nem vagyunk egyedül. Velünk

van hűséges angyaltársunk, akivel bizalmasan elbeszélgethetünk, akiben mindig bízhatunk és sohasem csalatkozunk.

Allítsuk bele lelki életünkbe az örangyalokba vetett eleven hitet. Hogy majdan kézenfogva elvezethessenek a boldogság birodalmába, ahol tőlük többé el nem választ semmi. Ahol minden gondosságukért, minden aggodalmukért, értünk végzett munkájukért azzal a boldog tudattal fizethetünk nekik, hogy nem végeztek haszontalan munkát, nem fáradtak hiába, mert a rájuk bízottak közül senki el nem vezett.

ÖNISMERET

A nőknek, azt hiszem, nagyon kevés kivételével, van egy közös tulajdonságuk: szeretnek a tükörbe nézni. Különösen akkor, ha nagyobb nyilvánosság elé készülnek, ahol több kutató szem alapos kritikájától tartanak, órákig elállnak az arcukat, alakjukat tükröző kis üveglap előtt és hosszasan, szinte végevárhatatlanul nézik magukat.

Es ennek ellenére mégis le kell szögeznünk a nagy igazságot: közülük nagyon kevesen ismerik saját magukat.

Igen, mert a tükör csak a külsőt árulja el. Csak az arcszín, hajfodrok, külső alkat, ruhaállás felől ad felvilágosítást, de nem mutatja meg az igazi „én”-t, ami minden szemmel látható külsőségek mögött odabent lakik.

Pedig ha egyszer egy olyan tükröt tartanának szemünk elé, amely nem ilyen felületes, mint az a festett hátú üveglap, amiben nap-nap mellett gondosan megvizsgáljuk magunkat, hanem megmutatja belső vonásainkat, lelki ábrázatunkat is, akkor csodálkozva látnák igen sokan, hogy a gondosan ápolts csinos külső nem egyszer milyen torz figurát rejtget. A fiatal, mosolygó arcú szépség meglátná a lélek öregedő barázdáit, a gondolatok, vágyak, tervek, elhatározások mosdatlanságát. S az órák hosszáig, középkori vassisakban elragadóvá kínzott hajfürtök alatt a mindennapi élet kócos, fésületlen rendetlenségeit.

Pedig annak, aki nemcsak az embereknek, hanem az Istennek is tetszeni akar, aki előbbre szeretne jutni a

tökéletesség útján, annak nélkülözhetetlenül szüksége van egy alapos, őszinte, tárgyilagos önismeretre.

A lelki élet és a tökéletesedés fontos alapfeltétele: ismerd meg magad! Hibáidat, hajlamaidat, szenvedélyeidet csak úgy, mint ahogy ismered jótulajdonságaidat. Bizony ez a tárgyilagos önismeret nem könnyen szereshető meg. Önmagával szemben mindenki elfogult. Erénynek, bájos vonásnak látja még a kiállhatatlan szeszélyeit és rossz tulajdonságait is. Csak szerencsés az olyan ember, akinek idejekorán kinyitják szemét és segítenek a helyes önismeret megszerzésében. Ilyen volt az egyik anekdótában szereplő öregúr is. Az idősebb férfi, a rossz nyelvek szerint, mindig a legrészletesebben feltárta lelki fogyatékoságait gyóntatója előtt úgy, hogy az már nem is állhatta meg szó nélkül: „Mondja, barátom, mi az oka annak, hogy maga ilyen szépen gyónik és ilyen nagy önismerettel rendelkezik?”

Az öreg elmosolyodott:

„Ennek oka nagyon egyszerű. Mielőtt gyónni jövök, otthon összeveszek a feleségemmel, ő dühbe jön és ugyan-csak felsorolja az összes bűneimet és akkor én már tudom, hogy mit kell gyónnom.”

Sokan nem jutnak ilyen jó tükörhöz. Sőt nagyon sokszor csak szépítő, hamis tükröt mutatnak mindig nekik. A majomszeretettel becéző szülők bennük látják a világ legtökéletesebb lényeit. Az ő nyafogó kényességüket belső finomságnak magyarázzák; hiú önteltségüket határozott, bátor fellépésnek; gyermekes gügyögésüket ennivaló kedvességnek; nagynyelvű bőbeszédűségüket szellemi kiválóságnak. Minden édesanya gyermekében látja a legokosabb, legjobb és legszebb teremtetést és ebbeli véleményét nem egyszer kifejezésre is juttatja előtte. Azután jönnek a símaszájú udvarlók, akik soha ki nem fogynak a bókokból, a ravasz hízelgésekből, hogy naív, hiszékeny áldozatuknál könnyebben célhoz érjenek. S az a veszélytelen hiúság és önteltség ostobaságában készpénznek vesz minden dicséretet s így az igazi „én”-jének megismeréséhez nem fog eljutni soha. A helyes önismeretnek fel kell ölelnie mindazt, ami csak bennünk rejlik, jót és rosszat egyaránt.

Meg kell állapítanunk minden hamis alázatosság nél-

kül a jótulajdonságainkat, amikkel a szerető, jóságos Isten felruházott. Természetesen nem azért, hogy ezekben tetszelegjünk, hanem azért, hogy hálát adjunk érte Teremtőnknek. Gondozzuk, ápoljuk, továbbfejlesszük és a magunk s embertársaink javára fordíthassuk.

De bátran szembe kell néznünk hibáinkkal is. A test büntől rontott voltánál fogva senki sem dicsekedhetik azzal, hogy benne semmi rossz, semmi kivetnivaló nem található. Aki azt hiszi, végzetes csalódásban ringatja magát.

Hogy ennek az önismeretnek az elsajátítása sikerüljön, tartsunk alapos vizsgálatot természetfölötti adottságainkon.

Az érzéki világunkban fontoljuk meg: vajjon az érzékiség, a test érzéki javának keresése irányít-e bennünket cselekedeteinkben, vagy az ész és az akarat? Urai vagy rabszolgái vagyunk külső érzékeinknek? Tudunk-e uralkodni képzelőtehetségünk felett? Hogy állunk szenvedélyeinkkel? Nem vagyunk-e érzéketlenek, nemtörődők, lusták, kedvetlenek, üres, fásult lelkek? Van-e bennünk lendület, kedv és kitartás a nehéz feladatok megoldására is?

Az értelem terén. Milyen természetű az értelmünk? Gyors, de felületes, vagy lassú, de alapos? A töprengés, tépelődés, megfontolás-e a tulajdonságunk, vagy a száraz gyakorlatiasság: Mindent csak akkor csinálni, ha abból valamilyen hasznót húzhatunk? Véleményünkhöz csökönyösen ragaszkodunk-e vagy szívesen meghajlunk mások véleménye előtt is?

Az akarat terén. Gyenge-e akaratunk, vagy erős és kitartó? Vannak-e elveink? Nem változtatjuk-e gyakran azokat? Tudunk-e áldozatot hozni? Tudunk-e alkalmazkodni embertársainkhoz? Milyen a jellemünk? A szelidség, alázatosság, erély, őszinteség, tapintatosság milyen mértékben van meg bennünk?

Milyen szokásaink vannak? Jók-e vagy rosszak? Mik azok, amiket feltétlenül ki kell irtanunk magunkból?

Egyszóval alaposan figyeljük meg belső világunkat. Szavainkat, gondolatainkat, érzelmeinket, vonzalmainkat és tegyük azokat az Isten pontos mérlegére, vizsgáljuk meg

ennek a kérdésnek a szemszögéből: Mit érnek ezek az Isten előtt?

Az önismeret, bár néha megijeszt, de mindig igen nagy haszonnal jár. Timur Lenk, a nagy világhódító ajándékba egy tükröt kapott. A fejedelem eddig még sohasem látta önmagát. Belenézett a fényes ajándékba és keserves sírásra fakadt. Udvari bolondja ijedten kérdezte tőle:

— Mi bajod van, uram?

— Mi a bajom? Hát az, hogy látom, hogy én, a világ hatalmas ura, milyen csúf, milyen útalatos vagyok.

A bohóc szintén zokogni kezdett. A fejedelem főurai vigasztalni kezdték urukat és hosszas rábeszélés után sikerült is nekik feledtetni szomorúságát. De az udvari bolond csak zokogott tovább keservesen. Eleinte nem törődtek vele. Ittak, mulattak gondtalanul, de aztán Timur Lenk nem állhatta tovább, megkérdezte kedvenc bohócát:

— Hát te mit sírsz mindig?

— Hát hogyané sírnék, — felelte a bolond — te csak egyszer láttad magad és csúfságod annyira elkeserített, hogy azonnal sirva fakadtál, hát akkor nekünk, akik mindennap látjuk csúnya ábrázatodat, nem kell-e folyton sírnunk?

Hibáink, gyarlóságaink nemcsak magunknak, de másoknak is kellemetlenek. Az őszinte önismeret, amely ezek kiírtására és megjavítására serkent, nemcsak Isten előtt, de embertársaink előtt is kedvesebbé tesz minket.

LELKIISMERETVIZSGÁLAT

A helyes önismeret kialakításának legfontosabb eszköze a lelkiismeretvizsgálat.

Hogy hibáinkat, rossz tulajdonságainkat, vétkes hajlmainkat ki tudjuk irtani magunkból, elsősorban ismernünk kell azokat. Ezért mindennap, lehetőleg az est csendjében, amikor életünk egy kis szakasza ismét a hátunk mögött maradt, le kell ültetnünk gondolatainkat, szavainkat és tetteinket a vádlottak padjára, hogy őszinte komolysággal, minden elnézés, részrehajlás mellőzésével szigorú ítéletet tartsunk felettük.

Az Isten, hogy tökéletességre törekvésünket megkönnyítse, titokzatos hangot ültetett belénk, amely nem hagy megnyugodni a bűnben, hanem javulásra ösztönöz. Ez a bennünk élő égi szó a lelkiismeret. Csalhatalanul pontos mérleg ez, amely leméri minden mozdulatunkat, érzelmünket, agyunknak minden rezzenését és megnyugtat, jóleső meglegedettséggel tölt el, ha nem talál semmi kivetnivalót. Nincs nagyobb kincs, mint a tiszta lelkiismeret. Elvehetik becsületünket, kígyót-békát kiabálhatnak ránk, ha a lelkünk ítélőbírója nem vádol, hanem ártatlannak ítélt, emelt fővel járunk mindenki előtt. És viszont, hiába vesz körül az emberek elismerése, hiába borítja fejünket a dicsőség virágos koszorúja, ha nem jól végeztük a ránk bízottakat, nem hagy nyugton a lelkiismeret, elítél, korhol, nyugtalanít.

A francia költő gyönyörűen éneklir meg a rossz lelkiismeret kínzó mardosását Káinról szóló költeményében. Káin a testvérgyilkosság után nem találja lelkének nyugalmát. Mindig tovább és tovább űzi őt a vádoló lelkiismeret. Éjjel-nappal hatalmas szemet lát az égen, amely korholó komorsággal néz sötét szemébe. Elfut egészen az asszír tengerpartig. De mikor megpihen és tekintete az égre téved, feléje komorlik ismét a nagy szem, hogy megzavarja lelkének békéjét s ne hagyja megnyugodni egyetlen pillanatra sem. Káin továbbmenekül a zaklató szem nézése elől. Fiával, Jábellel vastag bőrből sátrat készített magának, de a lelkiismeret itt sem hagyja békén, az égi rosszszó tekintet itt is megtalálja. Ekkor másik fiával, Tubalkáinnal óriási kötömbökből erős vaslemezekkel fedett tornyot épített és beköltözik annak legmélyebb földalatti rejtékébe, de a kutató nagy szem ide is betekint és a gyilkost szerfölött megkínozza. Utolsó menedékül megásatja sírját és belefekszik, de a lelkiismeretfurdalás itt is ráakad s az égi szem sötét nézésétől egész életén át nem tud szabadulni.

A lelkiismeret szavát azért ültette belénk az Isten, hogy az legyen vezérünk, eligazítónk, útmutatónk a feléje vezető úton; annak az utasításait kövessük, ahhoz igazodjunk, mert általa maga a Szentlélek szól mihozzánk.

De ha azt akarjuk, hogy a lelkiismeretünk mindig helyes legyen, valóban a Szentlélek üzenetét közvetítse, akkor törödnünk kell vele. Apolnunk kell, finomítanunk, tisztítanunk, hangolnunk, mint a zongora húrjait, nehogy hamissá torzítsa a lelkünknek szóló égi hangokat.

A lelkiismeret ápolásának egyetlen eszköze a naponkinti lelkiismeretvizsgálat.

A lelkiismeretvizsgálat kétféle lehet, általános és részleges. Általános a vizsgálat, ha a napközben történt összes belső és külső eseményeinket megfontolás tárgyává tesszük és azok helyes vagy helytelen volta felett mondanunk ítéletet; részleges, ha figyelmünket csak egy pontra irányítjuk, hogy egy kitűzött erénygyakorlatunkban való előhaladásunkat vagy hanyatlásunkat megvizsgáljuk.

Az általános lelkiismeretvizsgálatnak nem szabad elmaradnia egyetlen este sem. Mielőtt álomra húnynánk szemünket, vissza kell tekintenünk az elmúlt nap minden mozzanatára, hogy megnézzük, vajjon nem vetett-e foltot lelkünkre valamelyik? Tartsunk szemlét a gondolataink felett. Küzdöttünk-e a kísértő, fantáziánkat bebiztosító gondolatok ellen? Vagy inkább szívesen foglalkoztunk velük? Beleegyeztünk-e csábításaikba és hagytuk-e, hogy az általuk szított bűnös vágyak leszaggassák rólunk Isten szeretetének menyegzős köntösét, a megszentelő kegyelmet? Voltunk-e szeretetlenek gondolatainkban? Gögösen pálcát törtünk-e embertársaink hibái felett? Foglalkoztunk-e hiú, nagyravágyó tervekkel? Voltak-e kapzsi, irigy gondolataink? Gondoljunk vissza szavainkra is. Hányszor hagyták el ajkainkat a szeretetlenség, a megszólás, a rágalom, a hazugság, sikamlós beszédek, káromlások vagy csábító szavak lélekölő éles nyilai? Azután vegyük fontolóra cselekedeteinket. Vizsgáljuk meg, hogy a nap folyamán hányszor és milyen mértékben szegtük meg az Isten és az Egyház parancsait? Hányszor szomorítottuk meg a bennünk lakozó Szentlélekistent, avagy talán ki is üztük lelkünk-ből súlyos bűneinkkel? Kérdezzük meg magunktól azt is, hogy nem mulasztottunk-e el jót cselekedni, amikor arra alkalmunk lett volna? Nem hanyagoltuk-e el az imádkozást, alamizsnálkodást? Nem töltöttük-e haszontalan tét-

lenkedéssel, pletykálkodással vagy lelkünkre káros szórakozásokkal az időt a helyett, hogy lelkünk épülésére és Isten országának építésére fordítottuk volna annak értékes óráit?

Kérjük számon viselkedésünket reggeli ébredésünktől kezdve egészen lelkiismeretvizsgálatunkig. Kutassuk fel az összes hibákat és azoknak létrehozó okait, belső lelki-állapotunkat, hajlamainkat, a mögöttük meghúzódó szándék súlyosbító vagy enyhítő körülményeit.

Lelkiismeretvizsgálatunkat mindig imádsággal kezdjük. Bevezetőül kérjük a Szentlélek felvilágosító kegyelmét, hogy minden hibánkat őszintén megismerjük. Mikor azután lelkünk állapota szorgos kutatásunk után tisztán áll előttünk, indítsuk fel a bánatot. Kérjünk bocsánatot Istentől a bűneinkben rejlő megbántásokért s tegyünk elhatározást, hogy a következő napon jobban vigyázunk magunkra, az Úr segítségével leküzdjük vétkeinket és a javulás útjára térünk.

Részleges lelkiismeretvizsgálatunk tárgya az az erény, aminek gyakorlását különösképen kitűztük magunknak, vagy az a bűn vagy rossz szokás, aminek kiirtását erősen elhatároztuk.

A részleges vizsgálat Loyolai Szent Ignác szerint több, különböző időpontban végzendő cselekményből áll. Az első időpont a felkelés ideje. Ekkor rögtön feltesszük magunkban, hogy azt a bűnt vagy hibát, melytől különösen szabadulni akarunk, kerülni fogjuk. A második időpont evés előtt van. Ekkor elvégezzük az első vizsgálatot. A Szentlélek segítségül hívása után átgondoljuk délelőttünk eseményeit és ellenőrizzük kitűzött feltételünk megtartását vagy megszegését. Újból felindítjuk elhatározásunkat, hogy délután buzgóbbak leszünk szándékunk megvalósításában. A harmadik időpont este, az általános lelkiismeretvizsgálat után. Most ismét számot vetünk magunkkal és a bánat, valamint az elhatározás felújítása után hajtjuk pihenőre fejünket.

Részleges vizsgálatunk tárgyává legcélszerűbb annak a hibának, rossz hajlamnak, bűnnek vagy tökéletlenségnek leküzdését választanunk, amely leginkább veszélyezteti

lelkünk üdvösségét, vagy legalábbis a tökéletesség magasabb fokára való feljutásunkat. Ennek megtalálásában ajánlatos kikérni gyóntatónk tanácsát is, mert ő tárgyilagos megfigyelésével esetleg jobban meg tudja ítélni, hogy mi jelent lelki életünkben komolyabb akadályt.

Lelkiismeretvizsgálatunkhoz mindig nagyon ragaszkodjunk. Akármilyen körülmények közé kerülünk is, egyetlen nap se hanyagoljuk el, hogy számot vessünk önmagunkkal. Akkor könnyebbek és jobbak lesznek gyónásaink is és sokkal könnyebb lesz azoknak az akadályoknak az elhárítása, amik komolyan veszélyeztetik tökéletességünket.

LELKIATYA, LELKIVEZETŐ

Aki haladni akar a tökéletesedés útján, annak lelki vezetőre van szüksége. Az Isten örök akarata az, hogy a lelkek arra hivatott vezetők, emberi erők közreműködése mellett harcolják ki maguknak az örök boldogságot. Szalézi Szent Ferenc mindennél fontosabbnak és a legszükségesebbnek jelenti ki a jó lelkivezető kiválasztását és az ő útmutatásának követését: „Menj — így szól Tóbiášhoz apja, midőn idegen földre küldi őt — és keress magadnak egy értelmes férfiút vezetőül. Ugyanezt mondom én is — írja Szent Ferenc. — Valóban a jámborság útjára akarsz lépni? Keress magadnak jó kalauzt, aki téged vezessen.”

Ferreri Szent Vince is hasonlóképen nyilatkozik: „Az, akinek lelkivezetője van, akinek mindenben és föltétlenül engedelmeskedik, sokkal könnyebben és sokkal hamarabb eljut a célhoz, mintha egyedül menne, mégha igen élénk értelme van is, és ha a lelki dolgokról tárgyaló tudós könyveket állandóan olvassa is.”

A vezető szükségességét az is igazolja, hogy szükségünk van egy tárgyilagos ítélőbíróra, aki kellő értékre tudja leszállítani mindazt, ami velünk történik. A magunk dolgában sohasem látunk eléggé tisztán. A magunk ügyében sohasem lehetünk eléggé pártatlanok és részrehajlás nélküliek. Ezért van szükségünk a lelki orvosra, hogy az

őszintén megállapítsa lelkünk állapotát és előírja nekünk a leghathatósabb orvosságokat. Az orvosok is, ha betegségbe esnek, más orvost hívnak, hogy az mondja meg nekik is a betegségüket és a felgyógyuláshoz szükséges orvos-szereket.

A lelki életben igen sok a zátony, amiket elkerülni csak jó kalauz segítségével tudunk. Ilyen zátony: a) *a könnyelműség*, amellyel nem tulajdonítunk nagyobb jelentőséget semminek, sokszor még igen veszélyes szokásoknak, bűnalkalmaknak, sőt bűnöknek sem; b) *az erőink túlbecslése*. Azt hisszük, hogy minket nem fenyegethet veszély. Mi annyira erősek vagyunk, hogy ellen tudunk állni a legnagyobb csábításnak is. Minket nem kell félteni senkitől és semmitől. Tudunk mi a magunk lábán is járni. Nincs szükségünk senki támogatására, vezetésére. c) *Ennek ellentéte a kihitűség és aggályosság*, amikor egyáltalán nem bízunk magunkban, még annyira sem, amennyi ön-bizalom föltétlenül megkívántatik előrehaladásunkhoz. Hamar elcsüggedünk és hiábavalónak tartunk minden erőlködést. d) Bizonyos előrehaladás után fellép *a lelki szárazság*. Beleununk, szinte belecsömörlünk a lelki életbe. Nem esik jól az imádság, unalmas lesz a templom, közönyös a szentáldozás, úgy érezzük, hogy teljesen elhagyott az Isten. Úgy látszik, nem érdemes többé küzdeni.

Ezeket a zátonyokon előbb-utóbb fennakad a tökéletességre törekvő lélek, ha nem áll mellette egy tapasztalt lelkivezető, aki könnyűszerrel átsegíti a nehézségeken.

De hogy ez a lelkivezetés eredményes lehessen, a vezetettnek a következő szabályokhoz kell feltétlenül alkalmazkodnia.

1. *Vezetőjében magát Jézus Krisztust kell látnia.* Mert ha igaz az, hogy minden hatalom Istentől származik, méginkább igaz, hogy Istentől való az a hatalom, amelyet a pap a lelkek felett gyakorol. Ez az a hatalom, amely bűnöket old vagy köt, kinyitja vagy bezárja a mennyország kapuját. Ezért a lelki gyermeknek tisztelettel kell vezetőjére tekintenie. Tisztelnie kell őt akkor is, ha mint ember, hibái és fogyatékoságai miatt nem érdemel tiszteletet.

2. *Ennek a tiszteletnek azonban nem szabad kizárnia*

a bizalmat a lelki gyermek szívéből. Mert ez a legfontosabb tényező a vezetés sikerének elérésében. Nyíltan, minden tartózkodás nélkül és őszintén kell feltárnunk előtte egész bensőnket. Hibáinkat, gyarlóságainkat, vágyainkat és kísértéseinket csak úgy, mint jótulajdonságainkat és erőnyeinket. Ismernie kell jó és rossz hajlamainkat, elhatározásainkat és terveinket, örömeinket és bánatainkat. Egyszerűen mindent, ami lelkünk ügyére vonatkozik, hogy tiszta képet alkothasson rólunk. Ne arra törekedjünk, hogy őt a mi kiválóságainkról meggyőzzük, hogy előnyös színben mutassuk magunkat előtte, mert így megkötjük kezét, amellyel rajtunk segíteni akar. Az embert meg lehet tévesztetni, de azt nem, Akit képvisel.

3. Mindezeket követnie kell a *feltétlen engedelmességnek*. Nagyon sokan kikérik a lelkiatyjuk tanácsát, de csak azért, hogy hátha nekik, az ő elgondolásuknak és álláspontjuknak ad igazat, de aztán mégis a saját fejük után mennek. Ha őszinte lélekkel a tökéletesedést választottuk, akkor mindenben alávetjük magunkat az ő utasításainak még akkor is, ha azok a mi elgondolásunkkal nem egyeznek. Szent Teréziában is feltámadt a vágy a szigorúbb életmód után s vele együtt a kísértés is, hogy ne engedelmeskedjék lelkiatyjának, aki ettől eltiltotta őt. De aztán mégis engedelmeskedett. Ekkor az Isten így szólott hozzája: „Leányom, biztos és jó úton jársz. Te nagyra tartottad a szigorú bűnbánati cselekedeteket, amiktől gyóntatód eltiltott, én pedig nagyra tartom a te engedelmességedet.” Ha aztán a lelkiatya olyant kíván, amit úgy érezzük, nem tudunk megtenni, felülhaladja erőnket, azt őszintén mondjuk meg neki és tárjuk fel előtte a vele kapcsolatos nehézségeinket.

Természetes, hogy lelki előhaladásunk csak akkor lesz sikeres, ha nem minden héten vagy kéthetenként változtatjuk lelkivezetőnket. Ezerből, tízezerből kell kiválasztani a legmegfelelőbbet mondja Avila, a híres egyháztudós, olyat, akiben megvan a lelkek vezetéséhez szükséges tudomány, okosság és lelkiismeretesség. S ha egyszer megtaláltuk, ki kell tartanunk mellette, míg csak körülményeink sürgető kényszerűsége arra nem kényszerít, hogy más lelki vezetőt keressünk magunknak.

Ha ezeket a tanácsokat megfontoljuk és ezek szerint is akarjuk berendezni lelki életünket, az óhajtott eredmény nem fog elmaradni.

GYAKORI GYÓNÁS

A tökéletesség felé küzdő lélek leghathatósabb segítő eszközei a szentségek. Gyakori és buzgó felvételük által növekszik bennünk a megszentelő kegyelem, hathatós erejű segítő kegyelmeket nyerünk, amik rendkívül megkönnyítik számunkra a bűn elleni harcot.

De leginkább két szentség buzgó és sűrű felvétele segít nagy erővel az Istenhez tartó életúton: a gyónásé és az Oltáriszentségé. Az első rendbehozza a multunkat, a második jövőnket biztosítja. A gyónás begyógyítja lelkünk sebeit, a szentáldozás pedig pótolja az elpazarolt lelki erőket, amiknek segítségével jobban meg tudjuk őrizni lelki életünk egészséges előbbrehaladását.

De nézzük mindkettőt külön-külön.

A gyónás helyrehozza Istennel szemben fennálló adósságunkat. Lélektisztító erejét az embereket végtelenül szerető, érettük magát feláldozó Krisztus azért tervezte ki, hogy a lelkek édesanyjául választott Egyház a világ végéig folytathassa a rossz útra tért, tékozló fiúk megmentését és a megbocsátással váró atyai házba való visszavezetését. Ilyet kigondolni csak a jó Pásztor tudott, akinek Szíve mindig az aklán kívül tévedt bárányok után vágyakozik, aki azért jött, hogy megkeresse és üdvöztse az elveszetteket. Ezért örül a feslett életű Magdolnának, amikor az töredelmes szívvel lábaihoz borul. Ezért veszi védelmébe a tettenért bűnös asszonyt, aki irgalomért ráemeli könnyes szeméit.

A mózesi törvények szerint nem érdemel mást, mint agyonkövezést. És már emelik feléje a súlyos köveket, hogy összezúzzák szennyes életét, de Jézus szavából a megbocsátás cseng az ő fülébe is: „Én megbocsátok. Eredj el és többé ne vétkezzél!” És Szívének túláradó szeretete felírta ezeket a szavakat templomai összes gyóntatószékei fölé, hogy a tévelygő lelkek belőlük mindig új életre indító erőt nyerjenek.

De a gyónás egyúttal erős óvószó is a jövőre bü-
nök ellen. Az a diák, aki nem számít felelésre, könnyeb-
ben elhanyagolja kötelességét. De ha tudja, hogy feje felett
állandóan ott lebeg a számonkérés veszedelme, akkor min-
dennapra elkészül lelkiismeretesen. Ebből áll a gyakori
gyónás bűnmegelőző ereje is. Az ember, különösen a nő,
természeténél fogva hajlamos a könnyelműségre. S a könnyel-
műség gyorsan balvágányra terelheti mindenki életét. Az,
aki tudja, hogy tetteiről nem tartozik senkinek számot
adni, azokat bevallania nem kell senki előtt, méginkább
könnyelművé válik. Merészebben játszik a tűzzel s így még
hamarabb megégetheti égfelé röptető szárnyait. De ha valaki
rendszeresen gyónni jár, annak havonta vagy hetenkint be
kell számolnia minden rossz gondolatáról, helytelen szavá-
ról, tettetéről, mulasztásáról s ez a tudat megfontolásra kész-
teti akkor is, ha beköszönt hozzá a kísértés, és már csak
azért is jobban vigyáz magára, hogy lelkiatyja előtt ne kell-
jen szégyenkeznie.

A gyónás erősíti bennünk a felelősségtudatot. Tudom,
hogy mindazért, amit lelkiismeretem ellen cselekedtem,
felelni tartozom; már itt a földön is mindenről számot kell
adnom, amit a fennálló erkölcsi rend ellen vétettem.

De fontoljuk meg kissé azt is, hogyan kell jól végezni
szentgyónásainkat.

Aki csak felületes lelkiismeretvizsgálat után térdel a
gyóntatószék elé és csak úgy futtában rebeg el néhány
vétket, ami hirtelen eszébe jutott, az nem végez értékes
gyónást és nem fogja érezni a gyónás tökéletesítő erejét.
De ha egy jó lelkitűkör segítségével tökéletesen átvizsgálja
bensőjét, akkor mindig találni fog elég gyónnivalót.

Gyónásainkban legyünk okosak és megfontoltak! Ha
a gyöngeség pillanatában elkövettük a halálos bűnt, ne
szégyeljük azt bevallani sem. Nyíltan és őszintén. Ne akar-
juk egy csomó bocsánatos bűn közt elsikkasztani, hanem
az legyen mindig az első! Necsak a bűn nevét, esetleg
számát, hanem azt is mondjuk el, hogyan jutottunk el
odáig. Mert minden bűnnek előzményei is vannak. A sú-
lyos bűn nem hirtelen szokott jönni, hanem lassú, bom-
lasztó lelki folyamat után, amelynek csak betetőződése a

halálos bűn tényleges elkövetése. Mennyi ábrándozás, tisztátalan gondolat, sikamlós beszéd, vigyázatlan alkalomadás, érintés, könnyelmű megfélelkezés, lelki tusakodás előz meg minden nagyobb elbotlást, azt csak az tudja, aki keresztülmegy rajta.

Számoljunk be jófeltételeinkről és azok megvalósításáról. Beszéljünk kísértéseinkről, küzdelmeinkről, lelki sikereinkről. Hiszen a lelkünk élete nemcsak rosszakból, hanem sok jóból, eredményes harcból is áll, míg egy-egy bűn közbe nem vegyül. S a lelkiatya csak akkor nyer őszinte képet lelkünkéről, ha ezeket is ismeri.

Mondjuk el azt is, hogy miként halad a lelki életünk. Van-e benne emelkedés, esetleg mélypont, süllyedés? S ha esetleg az Isten kegyelme valóban megóvott minden nagyobb bűntől s még bocsánatos vétünk is alig akad, akkor vegyünk elő néhányat a már meggyónt régi nagy bűnökből, hogy azokkal segítsük elő bánatunkat és csökkentsük az értük járó s még el nem engedett ideiglenes büntetéseket.

Az előkészület és a bűnvallomás alapos és pontos végzése mellett fordítsunk gondot a másik két fő föltételre is: a bánatra és az erősfogadásra.

Mindkettőt erőteljesen fel kell indítanunk magunkban, még a tulajdonképeni gyónás előtt, alaposan megfontolva az indítóokat, amiért elkövetett vétkeink felett sajnálkoznunk és a jövőben elkerülésükre törekednünk kell.

Ezen okok közül főbbek a következők:

a) Minden bűn, akármilyen kicsiny is, az Isten megbántása. Hálátlanság a legnagyobb jótevőnkkel szemben, akinek mindent köszönhetünk. Miattuk nekünk is azt mondja majd az ítéleten az Úr: „Ha ellenségem átkozott volna engem, eltértem volna, de te velem együtt etted az édes ételeket!” (Zsolt. 54, 13. 15.)

b) A bűn, különösen a halálos bűn elidegenít bennünket Istentől és kioltja buzgóságunkat. A sok bocsánatos bűn pedig egyengeti a halálos bűnök útját és végezetül végső romlásunkat készíti elő.

c) Ehhez hozzájáruló természetes ok, ami a szentgyónásban szintén elegendő, hogy a bűnnel Isten büntetését érdemeljük ki. És rettenetes a súlyos bűn, de még a

bocsánatos bűn miatt is az élő Isten kezébe jutni. A pokol örökké égő és a tisztítóhely sok évig marcangoló tüze valóban nem tréfa dolog. Ha még kétséges is volna a létezése, még a pusztaság lehetősége is megérint minden erőfeszítésünket, hogy eshetőségét elkerüljük.

A bánat és erősödés felkeltése után nyugodtan léphetünk be a gyónatársak ajtaján, mert biztosra vehetjük, hogy onnan megjavulva távozzunk. A prófétahoz intézett isteni szavak megvigasztalnak bennünket: „Ha olyanok voltak is bűneitek, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek voltak is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú.” (Izaiás 1, 18.)

A GYAKORI SZENTÁLDOZÁS

Itt most csupán a gyakori szentáldozásról beszélünk és nem célunk általánosságban beszélni arról, hogy kötelese minden ember egyáltalán valaha is áldozni. Erre a kérdésre eléggé feleletet adnak Krisztus szavai, aki azt mondja a testvére változott kenyérről: „Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital. Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérének, nem lesz élet tibennetek.” (Ján. 6, 54.)

Ezek a szavak azonban csak azt bizonyítják, hogy minden katolikus köteles áldozni (az Egyház rendelkezése szerint évente legalább egyszer), s egyáltalán nem írják elő a gyakori, esetleg a mindennapi szentáldozást.

Tehát kimondhatjuk a tételt, hogy senki sem köteles az évi szentáldozáson kívül többször is áldozni és tisztán, büntetlenül élhet gyakori szentáldozás nélkül is, haladhat előre a tökéletesség útján akkor is, ha nem járul minden nap az Úr asztalához.

De amilyen igaz ez a felállított tétel, éppen olyan igaz az is, hogy a szentáldozás mint a leggazdagabb kegyelemforrás segítségével sokkal könnyebben haladhatunk előre lelkünk szépülése és az örök célunk elnyerése felé.

A szentáldozásban Krisztusnak és a hívőnek egyesülése megy végbe. Krisztus testével, vérével, istenséggével és

emberségével az áldozó lelkébe költözik, hogy átalakítsa őt és saját magához hasonlóvá tegye, meggyöngítse bűnre hajló gyarlóságát és megerősítse az ördöggel vívandó jövőendő küzdelmekre. A szentáldozás gyógyítója az eredeti bűn által okozott sebeknek és biztos óvószert a lelkünkre leselkedő veszélyek, betegségek ellen.

Szalézi Szent Ferenc pompásan csoportosítja össze azokat az okokat, amelyek a gyakori szentáldozás mellett szólnak: „Ha a világ fiai azt kérdezik tőled, miért áldozol olyan gyakran, mondd nekik: hogy meg akarod tanulni Istent szeretni, le akarsz vetkőzni tökéletlenségeidtől, meg akarsz szabadulni gyarlóságaidtól. Áldozol, hogy szenvedéseidben vigaszt lelj és gyengeségeid ellen erőre tégy szert. Mondd meg nekik, hogy az embereknek két csoportja szorul gyakori áldozásra: a tökéletesek, akik a szentáldozáshoz jól föl lévén szerelve, igen rosszul cselekednének, ha nem járulnának a tökéletesség forrásához; a tökéletlenek, hogy eljuthassanak a tökéletességre; az erősek, hogy el ne gyengüljenek, a gyengék, hogy megerősödjének; az egészségesek, hogy minden betegségtől mentek legyenek, a betegek, hogy meggyógyuljanak. S magadat illetőleg tedd hozzá, hogy te a tökéletlenek, gyengék, betegek közé tartozol s éppen azért nagyon rászorulsz, hogy a tökéletesség kútfejét, minden erősség adóját és lelkednek orvosát minél gyakrabban magadhoz vegyed. Mondd a világ fiainak, hogy akinek kevése a dolga, az azért tartozik gyakran áldozni, mert ráér, akinek pedig sok a dolga, azért áldozzon, mert munkája közben erősebb táplálékra szorul.” (Filotea.)

Valóban komolyabb lelki életet gyakori szentáldozás nélkül szinte elképzelni sem lehet. Az ösbűn végzetes következményei: főképen az értelem elhomályosulása és az akaratgyengeség szinte megbénítja minden jószándékunk megvalósítását. A bűn ártó bacillusai bennünk tenyésznek és várják az első kedvező alkalmat, amikor sikeresen vehetik fel a küzdelmet a lélek ellenálló erejével. Munkájukat elősegíti személyes bűneink által előidézett lelki vérszegénységünk, aminek pótlására nekünk is vérátömlesztésre van szükségünk. Ez a vérpótlás megy végbe bennünk a szentáldozásban. Krisztus isteni vére beleszivárog ereinkbe és

ott csörgedez mint életadó, tisztító, drága nedű haszontalan vágyaktól elkoptatott szívünk kamráiban. Jézus fizikailag egyesül velünk. Értelme megvilágítja a mi értelmünket, megtanít mindent a hit világánál látni. A szentáldozás percében belátjuk, hogy mennyire ostobák voltunk, amikor a világ, a „mit szólnak hozzá?“, a test kénye-kedve volt irányítója tetteinknek. Jézus bennünk működő akarata megerősíti gyengeségünket. Erőt ad azoknak a nehéz feladatoknak megvalósítására, amik nélkül előbbre nem juthatunk. Amikor fejünket a kenyérfüggöny mögött dobogó Szívére hajtjuk, nem látjuk lehetetlennek azt, amit Isten tőlünk kíván. Bármennyire nagy áldozat legyen is az, Szent Pállal bizakodva mondjuk: „Mindent meg tudok tenni abban, aki engem megerősít.“ (Filip. 4, 13.)

A Krisztust rejtő kenyér mindennapi lelki eledelünkül rendeltetett. Jézus az utolsó vacsorán, amikor szent testét itt hagyta örök életet adó ételül, nem a legritkább és legpompásabb étket, nem a szakácsművészetnek még a legelőkelőbb házaknál is csak nagyon ritkán terítékre kerülő remekműveit választotta ki, hanem a legegyszerűbb és leggyakoribb ételt, még a szegényeknek is mindennapi eledelét, a kenyeret. S tette ezt azért, hogy necsak egy évben egyszer szükséges lelki tápszert lásson benne az ember, hanem egy olyan isteni életet nyújtó, erőt adó ételt, amelynek vétele éppen olyan gyakran szükséges, mint a mindennapi kenyéré, amivel mindent pótolni lehet, de amit végeredményben nem pótol semmi se.

A gyakori áldozás eredményeként lassan megváltoznak gondolataink, eszméink, felfogásaink, megtisztulnak vágyaink, lelohad az érzékiség tüze, szívünk kivetkőzik az önzésből és megtanulja mindenkinél és mindennél jobban szeretni az Istent. Természetesen a gyakori szentáldozásnak is megvannak a maga veszélyei. Lassan megszokottá válik ez a szent cselekmény, gépiesen, lélek nélkül végzik s így fordulhat elő az, amire annyira szeretnek a lanyhább lelkűek hivatkozni, hogy valaki áldozik mindennap és mégis megmarad hibáiban, gyarlóságaiban, sőt újabbal, súlyosabbakkal is tetézi azokat. De itt már a hiba nem a szentáldozásban, hanem az áldozó lelkületében van.

Mindenesetre, aki minél gyakrabban egyesül a fehér ostyában itt maradt Krisztussal és mindig arra törekszik, hogy jó szentáldozásokat végezzen, az megbecsülhetetlen segítséget kap a lelkéért vívott küzdelemre és mindig talál vigaszt még akkor is, amikor a sötétség már kész elnyelni az életmécse elhaló pislogását. Krisztus szavai megnyugtató, boldogító távlatot nyitnak megtörő szemei előtt: „Aki eszi az én testemet, nem hal meg örökre, én feltámasztom őt az utolsó napon.” (Ján. 6, 55.)

AZ IMÁDSÁG

„Az imakönyvnek nagy történelmi szerep jutott. Mindehütt ott van, ahol ember van.

Ha valahol csend támad, csakhamar megjelenik az imakönyv és tartalmat önt a csendbe. Ha valahol sírnak, akkor a zsebkendő mellett az imakönyv nyújt vigaszt és nyugalmat.

Ha baj van valahol, az imakönyv orvosságot szolgáltat. Az imakönyv lapjain gyógyító recept van” (Schmiedt Béla: Tükör előtt).

Az ember természeténél fogva imádságos lény. Gondolkozó volta és a benne rejlő isteni szikra arra készítetik, hogy felemelkedjék a porból és az ismert vagy ismeretlen világmozgató, sorsokat intéző természeti erők mögött megkeresse azt a Valakit, akinek végeredményben mindent köszönhet s akinek segítségére leginkább rászorul.

De mi most ne úgy nézzük az imát, mint a bajba-jutottak utolsó szalmaszálát. Ne úgy gondoljunk az imádkozó emberre, mint földi boldogulásáért okosan küzdő számítóra, aki ismeri az imádság öröm- és jólét-eszközök előteremtő erejét, mert hisz Jézus ígéretében: „Bármit kérték az Atyától az én nevemben, megadja néktek.” Gondoljunk most az imádságnak arra a fontos szerepére, amelyet a tökéletességre törekvő ember életében betölt. Nézzük az imát mint a lelki életnek egyik alappillérét, ami nélkül haladni egyáltalán nem lehet, sőt nélküle a már eddig elért eredményeket sem lehet megőrizni.

Szent Ágoston mondja: „Jól élni csak az tud, aki jól tud imádkozni.”

A tökéletesség útja nem síma, nem kényelmes, nem lehet rajta áramvonalas autóval vagy gyorsvonattal előreszárguldani; hanem csak lassan, lépésről-lépésre. Keskeny az út és szűk a kapu. És ezt a nehéz, lábsértő gyalogutat is, amely Isten országa felé vezet, a legádázabb ellenség tartja megszállva. Annak, aki előbbre akar jutni, kemény harcot kell vívnia minden talpalatnyi helyért. És ezt a küzdelmet csak az képes sikerrel megharcolni, aki az imádság aranyláncával odaköti magát az erőadó forráshoz: az éghez.

Valóban úgy vagyunk mi is a lelkünkért vívott csatánkban nagy ellenfelünkkel, mint az izraeliták voltak az amalekitákkal. Szemben állt a két sereg és váltakozó szerencsével folyt a háború. Mózes, a zsidó nép vezére egy hegy tetejéről nézte a küzdelmet és kiterjesztett karokkal népe győzelméért imádkozott. És az imának csodálatos eredménye volt. Amíg az agg próféta imádkozva égnek emelte kezét, Izrael serege győzött, de amint karjai lehanyatlottak, az ellenség került újra felül. Mikor aztán nem bírta tovább fáradt kezeit kiterjeszteni, Aron és Húr támasztották alá lehanyatló karjait és tartották felemelve mindaddig, míg be nem következett a végleges győzelem. Amíg valaki szereti az imádságot, mindennap buzgón végzi áhítatgyakorlatát, nem árthat neki a lelkére törekvő ármány, amivel szemben a Szentírás is csak az imádságot ajánlja: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek.” És mindenki akkor indul el a romlás útján, akkor lép a pokol biztos ösvényére, amikor abbahagyja az imádkozó életet. Az élet nem egyszer szolgál váratlan meglepetésekkel. Kiválónak tartott, mindenkitől csodált, eszménynek választott egyének váratlanul összeroppannak és szemmel láthatóan bűnös vagy botrányos életmódra térnek. Ismerőseik, csodálóik földbe-gyökerezett lábbal állnak és nem tudják megérteni a hirtelen és szinte hihetetlen fordulatot. S ha az ember az okok után keres, a fordulópontot kétségtelenül mindig ott találja meg, amikor az imádságok kezdtek elmaradni.

Az imádság a leggazdagabb erőforrás, amelyből mindig meríthetünk. Ha az élet viharai lenyomnak a föld porába,

az imádság szárnyaira vesz és felröpít a magasba, ahonnan eltörpül minden szembántó kellemetlenség és ahol állandóan az Isten lelket derűvel eltöltő napsugara fénylik.

Sűrű, sötét köd feküdt a városon. Szinte alig lehetett két lépésre előre látni tőle. Elfedte az élénk, vidámságot ihlető színeket és helyettük a komor lehangoltság árnyait mázolta mindenhová. A tornyok aranyos keresztjei eltűntek az égrenéző szemek látóköréből és az emberek lelkét borongós bizonytalansággal töltötte meg az egyre sűrűsödő vakhomály. De egy kis turista csoport kifelé tartott. Ki a párás légkörből, ki a ködfedte házsorok közül, ki a városból a hegyek közé.

Minél magasabbra hágtak, annál jobban ritkult körülöttük a köd, és mikor felértek a magas hegycsúcsra, az egész ködréteg a lábuk alatt maradt. A hegytető tavaszi napfényben úszott és a várost rideg hangulatú, sötétségbe borító ködfoszlányok felülről nézve aranyként csillogtak a napsütésben.

Az imádság ereje ugyanezt cselekszi a föld komor felhői között búsongó lélekkel is. Kiemeli a lehangoltság ködéből, a kedvetlenség nyomtól légköréből, az ernyedtség, a kishitűség fojtó, párás levegőjéből felviszi az Isten közelségét hirdető csúcsokra és eltölti fénnel, örömmel, életkedvvel, bizalommal és lelkesedéssel a reá váró új harcok megvívására.

Az ima megszabadít a teremtmények célunktól eltéríteni akaró bűvkörétől és megmutatja azok igazi értékét. Megtanít mindent Isten szemszögéből nézni és könnyűvé teszi a lelkünkre káros, de testünknek igen kedves földiektől való elszakadást. Arról a magaslatról, ahova az ima szárnyai röpítenek, mi is igazat adunk Szent Ignácnak, és lenézve a lelkeket fojtogató, minden jószándékot piszokba burkoló ködre, amely annyiszor akadályozza eget kutató szemünk tisztánlátását, mi is vele együtt mondjuk: „Mily szennyes a föld, ha az égre tekintek!”

Az imádság órájában szilárd valóságnak érzem, hogy közel van hozzám az Isten. Nem egy személytelen, belátható messzeségben trónoló valakivel van dolgom, hanem egy mellettem álló, sőt bennem lakozó jósággal, akinek elvesz-

tése a legnagyobb tragédia. Érzem az emelkedés, a felmagasztosulás, a megdicsőülés boldogító ígérését, az istenközel-ségből áramló titokzatos erőt: „Nincs is más ilyen nagy nemzet, melyhez stenei olyan közel lennének, mint amilyen közel van hozzánk a mi Istenünk, valahányszor imádkozunk.” (Móz. V. 4, 7.)

Az imádság a lélek sebeinek legkitűnőbb orvossága. Megerősíti könnyelműsége hajló emberi természetünk ellenálló erejét. Csitítja a vétkes testi vágyakat, szenvedélyeket. A harag, ellenségeskedés, kapzsiság lelohad. Megszelídülünk, megszentelődünk, jobbakká leszünk és egyre jobban hasonlítunk az Istenhez.

Az ima a lélek szépítőszere. Aki sokat és buzgón imádkozik, lelkében frissé, üdévé, tisztává válik, felölti magára Krisztus arcának vonásait.

Az imádkozó Krisztus arcának égi fényt sugárzó ragyogása előtt elbűvölve állnak az apostolok. Nem értik azt, ami szemük láttára végbe megy, de érzik, hogy valami óriási, valami hihetetlen nagy dolog lehet az az imádság, ami ezt a csodálatos változást okozza, azért lelkükből előtör a vágy: „Uram, taníts meg minket imádkozni!”

Ezzel a kéréssel kell nekünk is legelőször az Istenhez fordulnunk. Ez az első lépés a mennyország felé: „Uram, taníts meg minket imádkozni.” Úgy, ahogy tanítottad az apostolaidat. Hittel, bizalommal és szeretettel.

Akkor tudjuk, hogy jó úton járunk. Azon az úton, amely egyenesen és biztosan Tehozzád vezet.

HOGYAN IMÁDKOZZUNK?

Imádságos élet nélkül üdvözülni nem lehet. Ha tehát ilyen nagyfontosságú szerepe van az imádságnak, első és legfontosabb kötelessége mindenkinek, aki komoly szándékkal dolgozni akar lelke megmentésén, hogy megtanul jól imádkozni.

Dehát hogyan kell jól imádkozni?

1. Elsősorban is tiszta szívvel, büntől, rendetlen indulatoktól, vétkes vágyaktól mentes lélekkel kell összekulcsol-

nunk kezünket, mert különben az imánknak nem lesz meg a kellő eredménye. Erre figyelmeztetnek a Szentírás szavai is: „Tudjuk, hogy Isten a bűnösöket nem hallgatja meg.” (Jn. 9, 31.) „Kiáltanak ők majdan az Úrhoz, de nem hallgatja meg őket; elrejtí elölük arcát abban az időben, mert gonosz cselekedeteket követtek el.”

Azért mielőtt imádsághoz fognánk, szabaduljunk meg bűneinktől. A szentgyónás kegyelmi fürdőjében mossuk fehérre lelkünket és teremtsük meg a meghallgattatáshoz szükséges kapcsolatot közöttünk és az Isten között. Vagy legalábbis indítsunk tökéletes bánatot súlyos vétkeink felett, hogy így addig is, míg a gyóntatószékben teljesen rendezzük Istennel szemben fennálló tartozásunkat, megnyerjük számunkra irgalmasságát. És csak azután fogjunk az imádkozáshoz.

2. Hogy az imádság könnyebben menjen, helyezzük magunkat az Isten jelenlétébe. Az imádkozás Istennel való beszélgetés. Beszélgetni csak azzal tudunk, aki akár valóságban, akár a fantáziánk által megelevenítve előttünk áll. Imáim előtt odaképelem tehát magam az Isten közelébe. Vagy a keresztfá alá, ahol értem annyit szenved; ahol megnyitja számomra az ég mérhetetlen boldogságát. Vagy az utolsó vacsora termébe, ahol a kedvelt tanítvánnyal, Jánossal én is a keblére hajtom főmet és hallgatom isteni Szíve dobogását, amelynek minden lüktetése végtelen nagy szeretetről beszél. Vagy ott szemlélem őt az angyalok és szentek tündöklő seregében vagy pedig amint a jó Pásztor szeretetével jár utánam, nyájából elcsatangolt báránykáját siratva bennem; vagy amint a jószívű atya megbocsátó szeretetével haza várja tékozló fiát. Elképelem magamnak az Istent és úgy intézem hozzá a mondanivalómat, akkor mindjárt nem lesz olyan unalmas és száraz az imádságom.

3. Imádkozásunk előtt, ha tehetjük, teremtsünk magányt körülöttünk. A csend a lélek lassan hulló harmata, amely termővé teszi szívünk talaját. Kerüljük a zajt, a feltűnést, a világ külső zavaró körülményeit, vonuljunk vissza lelkünk belső kamrájába és ott hamarabb megtaláljuk az áhítatot. Ezt ajánlja az Úr Jézus is: „Te pedig mikor imádkozol, menj be kamrádba, és ajtót betéve imádkozzál Atyáddal

hoz és Atyád, ki lát a rejtekben, megfizet neked." (Mt. 6, 6.) Természetesen nem zárja ki ez a templomi ájtatóságok és közös imagyakorlatok, körmenetek értékét és szükségességét; mert hiszen ezek is nagyban fokozzák áhítatunk erejét; ápolják bennünk a vallásos érzelmeket, és mások lelkesedése felszítja bennünk is a lelkesedés tüzét. De azért az igazi nagy lelki élmények, a nagy elindulások és kegyelmi megtermékenyülések a legjobban a magány nesztelen csöndjében fogannak, amikor szobánk egyedüllete vagy a templom néma elhagyatottsága kizárnak minden külső gátló körülményt.

4. A külső csend mellett törekednünk kell a belső csendre is. Kerülnünk kell az elszórakozást. Mielőtt imába kezdenénk, mondjuk a zavaró gondolatoknak azt, amit Vianney Szent János mondott nekik, valahányszor a templomba lépett: „Maradjatok itt a templomajtóban, míg visszajövök, akkor úgyis megtalállak titeket." Ez azonban — ne áltassuk magunkat — csak elméletben megy ilyen könnyen, a gyakorlatban sokkal nehezebb. Jóformán alig van valaki, aki ki tudja zárni imádkozásából a nem oda való gondolatokat. Mert a villámgyorsan cikázó gondolatoknak parancsolni nem lehet. Azt hiszem, ma is csak kevesen tudnak olyan összeszedettséggel imádkozni, mint a Novalese kolostor szerzetesei. Walter, Aquitánia volt kormányzója, öreg napjaira a lelki béke áhítatos csendje után vágyakozott. Kolostorba akart vonulni, de olyan kolostort szeretett volna találni, amelyben a szerzetesek a világnak egészen meghaltak és egész szívvel Istennek szolgálnak. Hogy ilyen kolostort találhasson, cselhez folyamodott. Botja végére kis csengőket erősített és úgy állított be a közös imádságukat végző szerzetesek közé. És mindenhol azt kellett tapasztalnia, hogy a csengő hangjára az imádkozó barátok kíváncsian hátra fordultak és csak az ajkukkal imádkoztak tovább. Csak hosszú vándorlás után talált olyan szerzeteseket, akik összeszedetten tudtak imádkozni. Az Alpokon túli Novalese kolostor imádkozó növendékei mögött hiába csilingeltek botjának apró csengői, azok meg se rezzentek, csak imádkoztak buzgón tovább, mintha misem történt volna.

A szórakozás mindig megzavarja a mi imánkat is. Ez

még magában véve nem nagy baj. A hiba csak akkor következik be, ha mi egyáltalán nem küzdünk a zavaró gondolatok ellen, sőt talán még mi magunk is keressük azokat, hogy ne legyen olyan hosszú az imádkozás vagy a szentmisehallgatás. Aki küzd a szórakozás ellen, amikor észreveszi, hogy gondolatai másutt csaponganak, azonnal igyekszik az imádság gondolatához visszatérni, csak annak imája lesz kedves az Isten előtt.

5. Imádkozzunk mély megalázkodással. Ne erényeinket, jótulajdonságainkat, másokkal való összehasonlításból megállapított előnyeinket emlegessük és ezekre hivatkozva akarjuk kierőszakolni imánk meghallgattatását, hanem inkább bűneinkre, gyarlóságainkra, semmisségünkre hivatkozva esedezünk Isten irgalmáért és segítségéért. Gondoljunk a gőgös farizeus és az alázatos vámos imájára. Mindketten Isten előtt állnak és imádkoznak, de milyen más lelkülettel. A farizeus dicsekedik: Isten! Hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi emberek, rabló, igaztalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer bőjtölök hetenkint, tizedet adok mindenből, amim van. A vámos bűneire gondol és alázattal lesüti szemét. Isten! Légy irgalmas nekem bűnösnek. És Jézus mintegy mérleget tartva leméri mindkét imádság igazi értékét és azt mondja tanítványainak: Mondom néktek: ez a vámos inkább megigazulva ment haza, mint a másik, mert mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztatik és aki magát megalázza, felmagasztaltatik. (Lk. 18, 9—14.)

6. Imádkozzunk erős hittel és imánk meghallgattatásába vetett nagy bizalommal: „Bizony mondom néktek, bármit kértetek az Atyától az én nevemben, megadja néktek.” (Jn. 16, 23.) „És mindazt, amit imádságban hittel kértetek, megnyeritek.” (Mt. 21, 21.) Ez a bizalom, mellyel iránta viseltetünk, hogy bármit is kérünk az ő akarata szerint, meghallgat minket. (Jn. I 5, 14.)

7. Imánk kérése mögött mindig legyen ott az Isten akaratán való megnyugvás gondolata is. Isten másként lát, mint mi, ő előre ismeri az összes eshetőségeket, amikről mi még csak nem is álmodunk. Ő tudja, hogy nem minden használ nekünk, amit mi hasznosnak vagy szükségesnek gondolunk. Imánk mindig meghallgattatásra talál, csak nem

mindíg úgy, ahogy mi szeretnénk és mindíg úgy, ahogy az lelkünknek leginkább javára szolgál. Ott szenved az Úr Jézus az Olajfák hegyén. Emberi természete megborzad a reája váró szenvedések özönétől és forró imával kéri az Atyát: „Atyám, ha lehetséges, múljk el tőlem e keserű pohár” — és Isten meghallgatja imáját. Nem veszi ugyan el tőle a gyötrelmek keserű poharát, de ad neki elég lelki és testi erőt azok elviselésére. Így tesz velünk is. Nem mindíg adja meg azt az anyagi jót, amit tőle kérünk, de megadja imánkért azt, amire szükségünk van, a lelkünknek javát. Azért hát a mi kéréseink végén szintén ott legyen a megnyugvás sora is: „Mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem amint te!”

8. Ha imáinkat mindíg ezen szempontok szerint buzgón törekszünk végezni, akkor az nem lesz üres, gépies szövegmormolás, hanem életadó levegő, ami felüdíti a lelket. Az Írás szavai szerint Isten angyalai aranytömjéntartóba szedik mindenegyes szavát és felviszik az Úr trónusa elé, elhelyezik az ég ragyogó aranyoltárára, ahonnan jóillatú áldozat füstjeként fog szállni az irgalmas Isten szent színe elé.

ELMÉLKEDÉS*

A szóbeli imádság tárgyalása után szükséges néhány szóval megismerkednünk az imádság másik, sokszor összehasonlíthatatlanul több lelki haszonnal járó fajtájával, az elmélkedéssel.

A szóbeli ima az, amikor az imakönyvek előre megfogalmazott sorain keresztül beszélgetünk az Istennel, az elmélkedő imádságban pedig a lélek ki nem mondott szavain, a gondolatok sebesrőptű szárnyain emelkedünk fel szívünket egyedül boldogítani tudó, jóságos Teremtőnkhez.

Az elmélkedésben mintegy bizalmas, nem keresett, nem stilizált mondatokba formált, közvetlen beszélgetést folytatunk mennyei Atyánkkal. Megvitatjuk vele lelkünk

* Az elmélkedésről l. bővebben: Megyeri—Schvartz: Bevezető az elmélkedő imába. Szalézi Művek kiadása.

problémáit. Az örök igazságok megfontolásával megedzzük akaratumk porbahajló gyengeségét. Bevilágítjuk az előttünk álló út homályos pontjait, hogy felfedezzük a romlásunkra leselkedő csapdákat, vermeket, akadályokat és a célhoz érés segítő eszközeit.

„Az elmélkedés kivezet bennünket azokba a pusztaságokba, ahol egyedül található fel az Isten a békességben, a megpihenésben, a csöndben és az összeszedettségben. Ez vezet bennünket lélekben a pokolba, hogy ott megnézzük a helyünket; a temetőbe, hogy ott meglássuk hajlékunkat, a mennyországba, hogy ott szemléljük trónusunkat; a Jozafát völgyébe, hogy ott átéljük ítéletünket; Betlehembe, hogy ott lássuk Megváltónkat; a Tábor hegyére, hogy ott lássuk szeretetünket; a Kálvária hegyére, hogy ott lássuk példaképünket.” (P. Crasset: Útmutatások az imádságra.)

Az elmélkedés rendkívüli fontosságát mutatja az a körülmény is, hogy a szent rendalapítók rendük tagjai számára mind előírják a mindennapi elmélkedő imádságot. Az egyik főpap, akinek hivatása folytán sok világi pappal volt alkalma érintkezni, arra a megállapításra jutott, hogy papjai közül csak azokkal volt baj, csak azok hanyagolták el papi kötelességeiket, akik nem elmélkedtek; s azok, akik megállták helyüket, soha semmi kifogásra nem szolgáltatottak okot, azért tudtak a helyes úton megmaradni, mert mindennap megújultak az elmélkedő imádság lélekfürdőjében. Istennel való naponkénti beszélgetéseikből újból és újból ösztönzést nyertek a lefelé húzó erőkkel vívott küzdelmekre.

Ha ilyen szükséges és hasznos az elmélkedés a papok és szerzetesek számára, akik hivatásuknál fogva sokkal jobban fel vannak a bűn elleni harcra vértelve, mennyivel inkább szükséges és hasznos az a világban élő, ezernyi bűnveszéllyel, kísértéssel viaskodó híveknek. Az élet csalfa örömei, a földi javak erős vonzóereje, a romlott világ számtalan törvetése, az érzékiség tilos gyönyörei az elmélkedő lélek előtt a maguk igazi mivoltukban tisztán állanak, megmutatják a vonzó álarcaik mögött rejlő értéktelenségüket és megkönnyítik a róluk való lemondással járó áldozatot, amit a léleknek jövőendő boldogsága érdekében feltétlenül meg kell hoznia.

Az elmélkedés naponta odaállít bennünket az Isten színe elé. Pár percre félrehúzzuk a lelkünket takaró fátyolt s az Isten szemével, az ő értékelvei szerint vizsgáljuk meg magunkat. Próbáljuk megismerni igazi értékeinket vagy értéktelenségeinket. Az Isten szeretetének csálhatatlanul pontos röntgensugarával rávilágítunk a tetteink, a szavaink, gondolataink, törekvéseink, terveink mögött meghúzódó mozgató erőkre, szándékaink tisztaságára vagy minden értéket lerontó silányságára. Megismerjük és saját életünkre alkalmazzuk hitünknek azokat a nagy igazságait, amelyek megvillantják előttünk a számunkra kijelölt égbe vivő utat.

Most még arról szóljunk néhány szót, hogy miképen kell elmélkedni?

Az első, amit ajánlhatunk, hogy ha valaki belátva az elmélkedő ima szükségét, elhatározza, hogy ezentúl ő is fel akarja használni lelke megmentésére a tökéletesség eme kétségtelenül nagyerejű eszközét, vegyen magának jó elmélkedési anyagot nyújtó aszketikus könyveket. Az elmélkedés nagy elterjedtségének hála, ma már igen szép számmal találunk ilyeneket.

A megfelelő elmélkedési anyag kiválasztása után hozzánk kezdünk elmélkedésünk közelebbi előkészületének. Legelőször is az Isten jelenlétébe helyezzük magunkat s azután kérjük a Szentlélek felvilágosító és segítő kegyelmét, hogy elmélkedésünket kellő lelki haszonnal tudjuk elvégezni.

Az elmélkedés törzse kétféle lehet: szemlélődés valamilyen esemény felett vagy valamilyen hitigazság megfontolása, mindkettő azzal a céllal, hogy belőle lelki életünkre hasznos következtetéseket vonjunk le magunknak.

Ha szemlélődünk, odaképzeliük magunkat a történet színhelyére. Megfigyeljük a szereplők szavait, mozdulatait és belőlük kihámozzuk a követendő életelvet. Beállítjuk a mi életkörülményeinkbe. Elgondolkodunk felette, hogy miképen és mennyiben tudjuk azt mi is megvalósítani, s végezetül az akaratot jófeltételünk megvalósítására ösztökéljük.

Ha elmélkedésünk tárgya valamilyen hittitok vagy hitigazság, akkor először is igyekszünk minél mélyebben behatolni annak értelmébe. Az elmélkedés anyagát részre bontjuk és mindenegyes részletét külön-külön megfontolás

tárgyává tesszük. Megkeressük bennük a magot, a belőle folyó következtetéseket levonjuk és a magunk életkörülményeire alkalmazzuk. Feltesszük a hármaskérdést: 1. Mit kíván vagy mit tilt tőlem a megfontolás? 2. Hogyan tartottam meg eddig? 3. Miben kell változtatnom, javítanom, helyesbítenem e pontban?

Az elmélkedés legfontosabb része a jófeltétel. Ez a gyümölcs, amelyért az egész munkát elvégeztük. Ha ezt megtaláltuk és gyakorlati alkalmazását magunkban megfontoltuk, érzelmeinket felhangoljuk, hogy azok mégjobban serkentsék akaratunkat a megvalósítás nehéz munkájára. Az érzelemkeltést megkönnyíti annak meggondolása, hogy ennek az erénynek, elhatározásnak gyakorlása milyen szép, milyen jó, milyen kellemes, mennyire hasznos, mennyire illő hozzám mint Isten gyermekéhez. Ugyane cél szolgálja a szeretet, csodálat, az öröm, a pokol félelme, a bűnök feletti szégyenkezés érzelmeinek felindítása is.

Befejezésül az imádság és az Isten előtti leborulás érzelmeinek húrjait pendítjük meg szívünkben s aztán megköszönve a kapott felvilágosításokat, segítségül hívjuk a tökéletesség mintaképét: Megváltónkat, az ő édesanyját Máriát, védőszentjeinket, őrzőangyalunkat, hogy bennünket jószándékunk követésére segítsenek.

Az elmélkedés eleinte nehéz, szokatlan és fárasztó lesz, de később annál több örömet és buzdítást találunk benne s főleg hathatós eszköze lesz tökéletességre való törekvésünknek.

LELKIGYAKORLAT

Komoly embernek az a tulajdonsága, hogy néha-néha megáll, kikapcsolódik az élet forgatagából és elgondolkodik, számot vet önmagával, vajjon helyes úton jár-e, jól indult-e az életúton s aztán levonja a következményeket a jövőre vonatkozóan.

Erre szolgáltat kitűnő alkalmat számunkra a lelki gyakorlat. Néhány napra kikapcsolódunk a megszokott napi-
rendünkből és csak a lelkünkkel törődünk s ennek a jö-

vője felett gondolkodunk. Elvonulunk a csendbe és hagyjuk, hogy beszéljen hozzánk az Isten. Meghalljuk sugalmazásait, felfogjuk tanításait, indításait. Tisztába jövünk önmagunkkal, célunk elérését gátló hibáinkkal, bűneinkkel. Töltekezünk égi erővel, kegyelmekkel, amelyeket Isten oly bőségesen éppen a lelkigyakorlatban osztogat. A lelkigyakorlat tehát nem más, mint lelki üdülés, égi szárnyaink edzése, megelégedkezés a testről és örök boldogságunk érdekében folytatandó harcunk hadi tervének elgondolása.

A lelkigyakorlaton belépünk a vallásos élet hőseinek, a szenteknek képtárába, hogy lelkünk felbuzduljon példájukon. Tekintetünket ráirányítjuk a közöttünk tündöklő Istenarcra, arra a szent orcára, amellyel néhány év elteltével szemben találjuk magunkat. Szemben vele, aki mindentudó és mindenlátó Isten, éppen ezért ismeri életünk minden apró mozzanatát is, ránk irányítja csalhatalatlan szemének röntgensugarát, hogy annak világosságánál láthatóvá váljék lelkünknek minden pora, szégyenlésre méltó bűne, szépségfoltja.

Szemben állunk egymással én és az Isten. Vajjon elbírom-e ezt a tekintetet, bele merek-e nézni jóságos szemébe vagy szégyenkezve fordítom el fejem kutató szemei elől, mint a gyermek, aki csínye tudatában reszketve áll vesszőt tartó édesapja előtt?

Erre a nagy találkozóra készít el bennünket a lelkigyakorlat.

Közelebb visz céломhoz és szép lelki élményt, kedves emléket szerez nekem öreg napjaimra. Egy öregúr iratait rendezte halála előtt. A sok papír között kezébe akadt egy cédula is, amelyre valamikor régen, egy lelkigyakorlat alkalmával jó elhatározásait jegyezte fel: nem káromkodom, mindennap imádkozom, minden vasárnap prédikációt és szentmisét hallgatok, sohasem mulasztok el egyetlen alkalmat sem, amikor a szegényeken segíthetek stb. stb. szebbnél-szebb sok jó, kedves erősfogadás. Mikor végére ért, könnyek szöktek szemébe, mert eszébe jutott az ártatlan, tiszta, üde lelkület, amelyet akkor magáénak mondhatott.

Egy katonatiszt álmodt látott. Hatalmas könyvet cipelve, roskadozó vállal az ördög lépett eléje s olvasni kezdte meg-

számlálhatatlan bűneit. Aztán egy kis angyal jött feléje vékony füzettel a kezében, amelyre jócselekedetei voltak feljegyezve. És birkózni kezdtek. Ő lélekzetviasszafojtva figyelte a harcot, mert tudta, hogy abban dől el sorsa mindörökre. Az ördög már-már fölülkerekedett, diadalmas arccal két vállra fektette védőangyalát, amikor a heves szívdobogás felébresztette őt. Levonta a konzekvenciákat és másnap azzal a szándékkal kezdett egy új életet, hogy segítségére lesz őrzőangyalának és gyarapítani fogja feljegyzésre méltó nemes tetteit, nehogy valósággá válják az örök tragédiát jelentő ördögi győzelem.

A mi életünkben is folyik ez a harc. Ha nem vesszük komolyan, akkor elveszítjük az egyetlen szükségest, amiről azt mondja az apostol, hogy ennek elvesztése mellett semmit sem használ nekünk, ha az egész világot megnyerjük is magunknak. Ennek eléréséhez segít a lelkigyakorlat, de csak akkor, ha felnőtt öntudattal, komolyan csináljuk azt.

A lelkigyakorlat tehát 1. *megtisztítja a lelkeket*. Talán nem is igen talál benne kivetni valót, de annál veszélyesebb apró hibákra bukkan, amik pedig komoly akadályozói tökéletesedésünknek! 2. *Kitűzi célunkat: az életszentség megvalósítását*. Mert nekünk nem elég csupán, hogy jó emberek, kisebb-nagyobb hibákban botló, de jószándékú ú. n. jámbor emberek legyünk, hanem Isten akarata szerint az életszentségre kell törekednünk. 3. *Erőt ad és eltölt kegyelmekkel*. Megtermékenyíti lelkünket, jó talajjá teszi azt az isteni mag befogadása számára. Szükségünk is van rá, mert ha nem vetjük be minden évben jó magokkal a talajt, akkor csak gyom és dudva terem rajta.

Hogy a lelkigyakorlatunk sikerüljön, ahhoz három dolog szükséges. a) *Összeszedettség*. Kerülni minden zavaró momentumot. Csendet tartok. Nem beszélgetek senkivel, hacsak okvetlenül nincs valami fontos mondanivalóm. Megkérem a környezetemet, hogy legyenek figyelmesek velem szemben erre a két napra. Nem olvasok kizökkentő könyveket, újságokat, nem hallgatom a rádiót sem. Csak a hallottak felett elmélkedem.

b) *Fogékonyág*. Meg akarok ragadni minden alkalmat, amely közelebb visz célomhoz, az Istenhez.

c) *Ima, buzgó és sokszori ájtatos imádság.* E nélkül nem lehetünk szentek. A szentek, hogy olyan rendkívüli dolgokat műveltek, azt mind az imádságnak köszönhetik. Vianney Szent János nem volt nagytehetségű szónok és mégis mennyi embert megtérített pusztán imára kulcsolt kezekkel.

A lelkigyakorlatban maga Jézus, a jó magvető jön mi-közénk. Szórja a magvakat, amelyek a szebb, boldogabb, örömtelibb élet csíráit rejtik magukban s azt, ami mindennél fontosabb: az örök életet. „Ez az örök élet, hogy megismerjünk téged, Isten és akit küldöttél, szent Fiadat, az Úr Jézus Krisztust.” (Ján. 17, 3.)

ÖNMEGTAGADÁS

Önmehtagadás. Ennek a szónak a legtöbb ember előtt igen kellemetlen hangzása van. Természetünk ösztönösen irtózik mindentől, ami számára áldozatot jelent, ami lemondással, vágyainak, érzéki kívánságainak megzabolázásával van összekötve.

Helyesen írja Kempis Tamás: „Az Úr Jézus sok társat talál asztalához, de keveset megtartóztatásához. Sokan kívánnak vele örvendeni, de kevesen akarnak érette vagy vele valamit szenvedni. Sokan követik Jézust a kenyértörésig, de kevesen a szenvedés kelyhének kiürítéséig. Sokan csak addig szeretik Jézust, míg rajtuk kellemetlenség nem esik.”

Az önmehtagadásoktól való ösztönös húzódás magyarázza azt a körülményt is, hogy a liberális szellemű új vallások annyi sok lelket meg tudtak nyerni maguknak. Az áldozatot, lemondást, testi kényelmetlenséget jelentő jócselekedetek értékének lebecsülésével és feleslegesnek hirdetésével nagy tetszést arattak azok között, akik lelki szükségükük miatt Krisztus Egyházának önmehtagadást sürgető parancsaiban csupán a számukra kellemetlen zaklatást, önkényes zsarnokoskodást látták s nem azt, amit kellett volna látniok, a tökéletes élet egyik szükséges eszközét.

Pedig erre az áldozatos, önmagunkkal sokban ellen-

tétben álló önmegtagadó életre mindenkinek szüksége van, ha minden feltétel nélkül Krisztust akarja követni. Az ő szavai nemcsak tanítványainak, de minden boldogságra hivatott léleknek egyformán szólanak: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztyét és kövessen engem.” (Mt. 16, 24.)

A lelkünk üdvösségére leselkedő gonoszlélek nagy szövetségest nyert büntől megrontott emberi testünkben. Az áteredő bűn nyomán felburjánzottak benne a rendetlen kívánságok, ösztönök, indulatok, melyek mind az Isten által felállított erkölcsi törvények megszegésére sarkalják; amelyek úgy húzzák a tilos öröмок élvezése felé, hogy sokszor csak a legnagyobb összeszedettséggel tud nekik ellenállni. Ha ezeket a helytelen mozgató erőket folytonos ellenük való cselekvéssel valósággal ki nem irtjuk magunkból, akkor lassankint teljesen úrrá lesznek felettünk, zsarnok kényszerrel hatalmuk alá törnek és a lélek életét észrevétlenül, alattomosan megölik. „Nem vagyunk a test lekötölezettjei, hogy a test szerint éljünk. Ha ugyanis a test szerint éltek, meghaltok, de ha megölik a lélekkel a test cselekedeteit, élni fogtok.” (Róm. 8, 12. 13.)

Jézus élete az önmegtagadások szakadatlan láncolata volt. Az emberi test, a jászol keménysége, az egyiptomi menekülés, a názáreti ácsmester házának szegénysége, az apostoli munka sok-sok fáradsága, nélkülözése, a nagyhét minden megaláztatása, a kereszt borzalmas kínú szenvedései mindmegannyi kiáltó példái a legszebb, legtekéletesebb önmegtagadásnak. És ezt az áldozatos lelkületet mitőlünk is megkívánja Jézus: „Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjete.” (Ján. 13, 15.) „Aki föl nem veszi keresztyét s nem követ engem, nem méltó hozzám.” (Mt. 10, 38.)

Ezekután felmerül bennünk a kérdés: Mi is tulajdonképen az az önmegtagadás, amelyet az Isten tőlünk joggal megkíván?

Általánosságban elvárja minden őt szerető gyermekétől, hogy megtagadja magától mindazt, ami végső céljától elvonja vagy annak elérésében hátráltatja. Lemondjon min-

denről, ami a lelkét bűnnel mocskolja be vagy annak veszélyébe döntheti.

Kívánja tőlünk érzékiségünk megrendszabályozását. Az élvezet, az érzékek kéjsóvárgásának kielégítése, a bűnalkalom csiklandozó, mámorba ringató varázsa bármennyire is jólesik testünknek, Isten tiltó rendelkezése folytán mérget rejt magában s ezért miként a mérgezett gyümölcsről józan megfontolás után le tudunk mondani, bármilyen kíváncsú is külseje, éppúgy ezek élvezésétől is meg kell fosztanom magamat, ha lelkemnek kárát nem akarom vallani.

Meg kell tagadnom magamtól a tiltott falatot, amikor azt úgy kívánja tőlem az Egyház bőjti parancsa. A világra nehezedő nehéz idők, a háborús gazdálkodás rákényszerítették mindenkire az ételben való korlátozás tilalomfáit. A hústalan napokat, egytál étel rendszert, mint szükséges rosszat hazája és jövője érdekében mindenki ellentmondás nélkül elfogadta; de lelke jövője, örök boldogsága érdekében már nem tud szótlanul, panasz nélkül áldozatot hozni és az Egyház korlátozó törvényeit nagyon sokszor lázongva fogadja.

Pedig a bőjt a lélek egyik legkitünőbb tápszere. Ha testünket kissé megzabolázzuk, megtagadjuk minden kíváncsúsága teljesítését, akkor megerősödik a lélek és nem engedi saját érdekeit a tunya, lefelé húzó test kényelemszeretetéért feláldozni.

Az önmehtagadások, önkényes lemondások, alsóbbrendű vágyaink megkívánt javának megvonása növelik akaraterőnket, megszilárdítják jellemünket. Mert ha hozzászoktatjuk magunkat, hogy nem nyúlunk ahhoz, amit pedig könnyen megszerezhetünk magunknak, lemondunk a tilos falatról, ami jól esne érzékeinknek, akkor könnyen erőt veszünk majd ösztöneink súlyosabb kísértést jelentő vágyódásai felett is, amikor azok Isten szigorú parancsa ellenére is a bűnös élvezetek után sóvárognak.

Különösen bevált ellenszer a bőjt s általában minden önmehtagadás az ördög incselkedéseivel szemben. A tanítványok, míg mesterük a táborhegyi dicsőségben időzik, tehetetlenül állnak az ördögtől megszállott fiú mellett. S mikor Jézus szavára elkotródik a gonoszlélek, csodálkozva

kérdezik tőle: „Miért nem tudtuk mi kiüzni azt?” A válasz nemcsak nekik, de minden bűnre csábító kísértővel viaskodónak egyformán szól: „Ez a fajta pedig nem megy ki másképp, mint imádság és böjtölés által.” (Mt. 17, 20.)

Legyünk önmegtagadók kényelemszeretetünkkel szemben is. A legtöbbször minden jószándéknak, minden komoly elhatározásnak, jófeltételnek, erősfogadásnak sírásója a lustaság. Evvel szemben szintén egész életen át küzdenünk kell szakadatlanul. Ha egy pillanatra is engedünk neki, mindinkább hatalmába kerít és ráveszi feléje hajló akaratunkat a törvényellenes cselekedetre, illetve a kötelességszerű feladataink elhanyagolására. A kényelemszeretet legjobb orvossága a pontos napirend. A fölkelésben és lefekvésben tartsuk magunkat szorosan az előre megállapított időhöz. Reggel, bármennyire nehezünkre esik is, ne hallgassunk a halogatásért esengő test szavára, hanem azonnal ugorjunk ki az ágyból. Csak az ilyen sorozatosan keresztülvitt önlegyőzés segíthet bennünket a tökéletes akaraterőhöz, amely nélkül éreltyelenek vagyunk minden kísértéssel szemben. Életünk irányát ilyen kicsinyiségek szabják meg. S ha velük se bírnunk megmérkőzni, a nagy dolgokra annál inkább képtelenek leszünk.

Tagadjuk meg magunkat belső érzelmvilágunkban is. Küzdjünk fantáziánk szertelen csapongása ellen. Kerüljük a veszélyes ábrándozásokat, amikről nagyon sokszor helytállóak a költő szavai, hogy nem mások, mint az élet megromtói. Ha képzeletünket akaratunk erejének irányító hatalma alá kényszerítjük azáltal, hogy elvonjuk tőle azokat a képeket, amik felett sokszor és különös szeretettel időzik, lelkünket nagy veszedelemtől szabadítjuk meg.

Mondjunk le a nagyravágyó, kancsalul festett egekbe néző, gögös és önző gondolatok melengetéséről is, mert ezek is lelkünknek könnyen mérgezői lehetnek.

De a tulajdonképeni önmegtagadás nem abban áll, hogy lemondunk arról, amit bírunk nem szabad, amit bűn terhe alatt tilt el tőlünk az Isten, hanem abban, hogy megtagadjuk magunktól a megengedett örömöket is. Böjtölünk akkor is, amikor arra az Egyház parancsa nem kötelez. Lemondunk a megengedett élvezetekről, szórakozásokról,

kedvteléseinkről. Megteszünk valami olyant, ami nehezünkre esik. Szónélkül és mosolyogva lenyeljük a nem ízlő falatot vagy a keserű orvosságot. Szívesek, kedvesek, szeretetreméltók vagyunk azokhoz is, akiktől pedig természetünk ösztönösen irtózik, akik számunkra nagyon ellenszenvesek.

Az önmegtagadás nehéz és kellemetlen, de Isten előtt igen kedves dolog és az örök élet elnyerésének pompás eszköze. „Hacsak a földbe esett gabonaszem el nem hal, egymaga marad; ha pedig elhal, sok termést hoz. Aki szereti életét, elveszti azt; és aki életét gyűlöli e világon, az örök életre őrzi meg azt.” (Ján. 12, 24. 25.)

ÖNMŰVELÉS

Aki nem halad előre, az visszafelé megy. Ez a nagy igazság minden tökéletesedésre áll, akár szorosan vett lelki vagy tágabb értelemben felfogott szellemi tökéletesedésről beszélünk is.

Amikor kikerültünk az iskolából, azt hittük, hogy már nagyjából mindent tudunk, amit egy művelt embernek tudnia kell. A szekundák, vizsgák és egyéb tanulással járó kellemetlenségek örökre elvették kedvünket a tanulástól. Pedig a tudásból sohasem meríthetünk eleget s akkor tudunk a legkevesebbet, amikor már azt hisszük magunkról, hogy mindent vagy legalábbis eleget tudunk. A közmondás szerint a jó pap holtig tanul, s a tréfa hozzáteszi, mégis tudatlanul hal meg, — s ez áll mindenkire, aki bármi címen a művelt emberek közé akarja számítani magát. Mert valóban igaz az, hogy minél többet tudunk, annál jobban érezzük tudatlanságunkat s a legnagyobb bölcseségre akkor jutunk, ha belátjuk, hogy milyen csekély mindaz, amit a tudás kincseiből magunkénak mondhatunk.

Akiben nem él a vágy a tudás után, aki az állandó önművelést nem tartja szükségesnek, az megállt a fejlődésben és visszafelé halad. Nem tudja megtartani eddigi ismereteit, napról-napra felejt, vagy fejezzük ki magunkat a rideg valóság kissé kemény szavával, mindennap butábbá válik. Ezért kell állandóan dolgoznunk szellemvilágunk ki-

építésén, azért kell ápolnunk bennünk a tudásszomjat, az ismeretszerzés kielégíthetetlen mohóságát.

A leányhivatás egyik feladata kétségtelenül az: meglátni és megláttatni embertársainkkal a szépet. Ennek pedig alapfeltétele a szünetnélküli önművelés. — „Minél jobb, minél műveltebb, minél értékesebb leszek, annál több szépséget találok a világban s annál közelebb jutok a valódi élethez. Mert hiszen művelődni annyit jelent, mint kiterjeszteni látókörünket. Ha megismertük, hogy kiváló nagy szellemek hogyan látják a világot, annak hatása alatt mi is javíthatjuk felfogásunkat, sőt új ismereteket is szerezhetünk belőle. Mennyivel többet lát a művész, mint a többi ember! Ő abban is gyönyörködni tud, ami mellett mi közönyösen elmegyünk. És milyen elragadtatással élvezi a zene-értő azt a nemes muzsikát, amit a zeneileg műveletlen ember unalmasnak talál. A magasabb eszményekkel teli, gazdag lelkű ember annyi szépséget talál ebben az életben is. Ezért kell dolgoznom a lelkemen. Olyasformán, mint a kertész a kertben. Új magokat kell belevetnem, új hajtásokat kell nevelnem s a régieket ápolnom, nyesegetnem, nemesítenem kell és ha szorgos munkám gyümölcsöt terem, azokból másokat is jókedvvel, bőséggel részesítek.” (Gerely Jolán.) Mennyi szépség van a világon, ami mellett vakon, érzéketlenül mennek el az emberek, mert nem látnak, hályog, a tudatlanság homálya borítja szemüket. Pedig ha csiszolnák szellemük tükrét, hangolnák a lelkük felvevő állomását, mennyi rengeteg szépség tárulna sötétséghez szokott szemek elé.

Vannak, akik nem értik meg a műveltség, a komoly és alapos tudás szükségességét. Sohasem olvasnak komolyabb dolgokat. Megelégszenek a könnyű lére eresztett irodalmi termékek, a kétesértékű magazinok, a tízfilléres regények szellemi táplálékával. Sohasem néznek meg kiállításokat, nem hallgatnak előadásokat. Nem érdeklődnek a napi események és az újsághírek csemegéin kívül semmi komoly dolog után. De azért a legnagyobb felháborodással utasítják vissza a vádat, ha valaki kétségbe meri vonni műveltségüket és tudatlannak bélyegzi őket.

Különösen feltűnő egy úri nőnél a tudatlanság, akítől

ruhája, esetleg társadalmi állása folytán sokkal többet vár-
nának az emberek. A nőkbe a természet oltotta bele a
kíváncsiságot. Ez az adottságuk aztán igen sok bajt okozott
már az emberiségnek. Ez szülte a paradicsomi vétket s
attól kezdve annyi sok kellemetlenséget. S mindezt miért?
Mert rosszra használják, nem arra a célra, amire kellene.
Pedig van egy értékes formája is a kíváncsiságnak s ez a
tudománysszomj. Kíváncsinak lenni új ismeretekre. Érdek-
lődni minden után, ami előbbre visz a műveltség terén.
Olvasni jó és tartalmas könyveket. Nemcsak regényeket,
hanem tudományos munkákat is. Nem fájni az előadások-
tól és nem venni sértésnek azt a körülményt, ha valaki
bennünket — szerintünk művelt és csaknem mindentudó
magasztos lényeket tanítani akar. Az okos ember minden-
kitől és mindenből tanulhat és megragad minden alkalmat,
ahol tudását gyarapíthatja.

De művelnünk kell nemcsak értelmünket, nem
csupán szellemi kincseinket kell gyarapítanunk, hanem mű-
velnünk kell lelkünket is. Tökéletesítenem kell magamat!
Nemcsak okosabb, hanem jobb is akarok lenni. S hogy ez
sikerüljön, meg kell ismernem saját magamat. Nemcsak az
előnyös tulajdonságaimat, szépségemet vagy értékes, muta-
tós vonásaimat, hanem a hibáimat, fogyatékságaimat,
gyarlóságaimat is. S ha felfedeztem magamban ezeket, akkor
éreznem kell a vágyat ezektől a lelki tehertételektől való
szabadulás után. Foglalkoznom kell az aszketika és misz-
tika alapvető tételeivel, amelyek nélkül haladni sosem fog-
gok. Olvasnom kell komoly lelki könyveket, folyóiratokat.
Aktív lelki életet élő katolikussá kell lennem. Ismernem
kell a vallásom tételeit, szertartásait s akkor nem fogom
olyan vádakkal illetni tulajdon Egyházamat, amiket rossz-
indulatú ellenségeink adtak számba s amiken csak nevet
minden komoly, hitét alaposan ismerő katolikus. Régi igaz-
ság, hogy az Egyháznak legnagyobb ellensége a tudatlan-
ság. Ez a megállapítás tökéletesen helytálló. Nincs veszé-
lyesebb kártevője lelkünknek, mint a hit dolgaiban való
járatlanság.

Aki folyton tanul, képezi magát, az tisztábban lát, s így
nehezebben boldogul vele a lélek ellensége, aki mindíg

hazugságokkal vagy féligazságokkal dolgozik s éppen ezért csak ott számíthat könnyű sikerekre, ahol nincsenek az igazság biztos tudatában.

Műveljük magunkat egészen a sírig! Minél műveltebbek leszünk, minél többet tudunk, annál közelebb jutunk Istenhez, minden tudás legfőbb forrásához s annál könnyebben be tudjuk tölteni tőle kapott hivatásunkat.

AKARATNEVELÉS

Ahhoz, hogy valaki valamilyen nehéz feladatot minden akadályon keresztül sikeresen meg tudjon oldani, feltétlenül szüksége van az erős akaratra.

A tökéletesség elérése szintén a legnehezebb feladatok közé tartozik. Szépsége, természetfölötti értéke elbájol mindenkit, el is indít sokat a feléje vezető úton, de a nehézségek, a gátak, az akadályok nemegyszer vonzó, a testnek sokban kedvező erői megássák a sírját mindazok jószándékainak, akik céljuk megközelítéséhez nem az akarat szilárd keménységével látnak hozzá, hanem a szélről lengetett nádszál hajlékony ingatagságával.

Bennünk élő összes képességeink ura az akarat. Egyedül ez a szabad; értéket, beszámíthatóságot, érdemet vagy bűnösséget a többinek is csak az akarat hozzájárulása adhat. Ha az akaratunkat kellően rendbeszedjük, akkor többi képességeink is valamennyien tökéletességben, rendben teljesítik természetüknek megfelelő hivatásukat.

Akaratunknak tehát annyira erősnek kell lennie, hogy le tudja törni a többi képesség, főleg az érzékiségnek sokszor az ész belátása ellenére is saját javára, alacsonyabb rendű vágyai kielégítésére irányuló törekvéseit. Az az ember, akit nem a szilárd akarat irányít cselekvéseiben, hanem a szenvedélyei, az akarat uralmának alá nem vetett képességei hánytorgatják tetszésük szerint, a tökéletességre eljutni nem fog sohasem. Az biztos léptekkel rohan a pusztulás felé, akárcsak az a kocsis, aki gyeplőit a megvadult lovai közé dobja és magát teljesen azok kénye-kedvére bízza.

Mindezekből következik, hogy mindent el kell követnünk arra, hogy akaratunkat minél erősebbé, minél kitartóbbá neveljük, mert csak akkor lesz képes bennünket minden csábítás, a lanyhaság minden kerékkötése ellenére is az Isten által megkívánt emberi tökéletességre felsegíteni.

Az erős akaratot pedig csak komoly, céltudatos neveléssel, állandó és kitartó edzéssel lehet elsajátítani. Hogy akaratunkat nevelhessük, először is távol kell tartanunk bizonyos akadályokat. Ezek két csoportba oszthatók. Vannak belső és vannak külső akadályok.

Belső: 1. *A meggondolás hiánya.* Mielőtt valamibe belefognánk, nem gondoljuk meg annak erkölcsi vonatkozásait, esetleges káros következményeit, inkább öletszerűen, szeszélyes elhamarkodottsággal, azonnal a pillanatnyi érzelmek, szenvedélyek hatása alatt cselekszünk.

2. *A nemtörődömség.* Nem sokat adunk az erkölcsi törvényekre. Tökéletességünk, önmagunk javítása nem lát-szik fontosnak. Lelkiismeretünk tompa, nem állítja azonnal szemünk elé a helytelen tettekből rejlő erkölcsi rossz-ságot.

3. *Félelem a sikertelenségtől.* Hiányzik a kellő önbizalom. Már előre biztosra vesszük a kudarcot. Feleslegesnek, hamarosan megfeneklőnek látunk minden erőfeszítést. Túlgyengének, minden nagyobb erőfeszítésre képtelennek érezzük magunkat.

Ezekhez járulnak a külső akadályok:

4. *Az emberektől való félelem.* Sokat adunk arra, hogy mit szólnak hozzá mások. Félünk, hogy tökéletességünkért, jámborságunkért, ártatlankodásunkért kinevetnek, lemosolyognak az emberek. Ilyenkor természetesen sohasem a helyes gondolkodású, vallásos, istenfélő embertársaink véleményére gondolunk, hanem a közönyös, világias, felpogány szelleműekére, akiknek pedig sokkal inkább volna szégyenkezni valójuk, hamis és a lélekre annyira káros nézeteik miatt.

5. Ehhez jön még *a mások rossz példája* is. Kétség-telenül ennek van a legnagyobb romboló ereje, amely ellen-állhatatlanul vonzza követésre mindazokat, akiknek gyenge

az akaratuk. A rossz példának mindenki hatása alá kerül, ha nincs elég erős akarata, hogy szembeszálljon vele.

Az akaratnevelés alapelvei a következők:

1. Összhangba hozom értelmemet az akaratommal. Csak azt teszem meg, amit jónak tartok. Aminek helyességéről meggyőződtem. Amiről viszont belátom, hogy helytelen, vagy akár testemre, akár lelkemre nézve káros, haszontalan vagy felesleges, azt szilárd elhatározással kerülöm. Tehát amit az értelmem józan megfontolás után jónak lát, azt akarom, és amit az ész rosszal, azt erős akaratall kerülöm.

2. Akaratunk nevelésében nagy szerepe van a fantáziának is. Csak az után tudok minden erővel törekedni, ami képzeletemben mint valami nagyon jó, kedves, kellemes, kíváncsú dolog szerepel. Tetszik nekem és vágyódom utána. Eléréséért minden áldozatra, minden akadály leküzdésére képes vagyok. Éppen e miatt kitűzött célokat körülveszem a fantázia csábos színeivel. Gondolataimban mindig csak az előnyös oldaláról vizsgálom. A sötét, lehangoló, elriasztó motívumokat azonnal elzavarom magamtól és nem engedem, hogy hatásuk alá kerítsenek. A feltolakodó akadályoktól nem ijedek meg. Nem látom azokat legyőzhetetlenül nehezeknek, hanem olyanoknak, amiken Isten kegyelmének segítségével és komoly kitartással feltétlenül diadalmaskodhatom.

3. Kitűzött céloim megvalósításától nem engedem magamat eltántorítani mindaddig, míg csak helytelenségéről meg nem győződöm.

4. Elhatározásaimnak, jófeltételeimnek határozottaknak kell lenniök. Nem úgy fogalmazom meg terveimet: ezt vagy azt szeretném, jó volna megtennem, hanem megteszem, meg akarom tenni; illetve elhagyom, el akarom hagyni.

5. Az elhatározás megszületése után azonnal hozzálátok a megvalósításához. Nem halogatok, nem tűzök ki folyton változó időpontokat a kivitel megkezdésére, hanem tüstént megkezdem terveim keresztülvitelét. A halogatás szintén az akaratgyengesség jele.

6. Nem felejtém el, hogy Isten kegyelmének segítségével minden jószándékom megvalósítására képes vagyok. „Mindent megtehetek abban, aki engem megerősít.” Ez a

gondolat segíteni fog az elkedvetlenítő, lehangoló érzelmek leküzdésében és a szükséges önbizalom kialakításában.

7. Függetlenítem magam mások véleményétől. Amikor a lelkemről van szó, nem tartom fontosabbnak a köznyöcsök elismerését, hamis dicséretét üdvösségem jól felfogott érdekénél.

A bünbe rendszeresen visszaesők mindegyikének főhibája az akaratgyengeség. Hányan vannak, akik minden bukásuk után, a bün élvezetes, agykábító hatásának elmúltával keservesen megsiratják újabb botlásukat, mert belátják annak helytelenségét, fel is indítják a jó elhatározást, fogadkoznak, esküdöznek, hogy többet soha nem teszik, de a legközelebbi alkalommal megint áldozatul esnek, mert nincs elég akaraterejük arra, hogy a kísértéseknek ellenálljanak.

A világtörténelem tanúsága szerint nagy dolgokra, bámulatos eredményekre, érvényesülésre csak azok voltak képesek, akiknek erős volt az akaratuk. A gyenge akaratú, ingatag lelkű emberek csak az árral úsztak és többnyire tömeglényekké lettek, akikben nem volt semmi kezdeményezés, eredeti elgondolás, hanem mindenben csak a többi után mentek. Ha nézzük a történelem nagyjait: Szent Istvánt, Szent Lászlót, Hunyadi Jánost, Pázmány Pétert, Napoleont, Bismarckot vagy a mai idők vezető egyéniségeit, azt találjuk, hogy valamennyien klasszikus példái az erős akaratnak és minden sikerüket, tehetségük mellett, leginkább ennek köszönhetik. Az erős akarat mindig imponált a tömegnek és engedelmes behódolásra kényszerítette azt.

Az üdvösség kiharcolásához is, a mondottakból következik, feltétlenül szükségünk van az erős akaratra. Kitűzzük a célt: Isten országába akarok jutni! Leküzdöm az akadályokat, bármennyire kedvesek, élvezetnyújtóak is azok érzékeim és a többi alacsonyabbrendű képességem számára. S ha ezt az elhatározásomat gyengeségem miatt nem tudom keresztülvinni, akkor elvesztem. Mindig csak bünbe, bukásba csetlő-botló, gyenge jellem leszek és kitűzött célomat nagyon nehezen, esetleg soha el nem érem.

ALÁZATOSSÁG

Ott ül az Úr Jézus a gazdag farizeus fényesen megterített asztalánál és nézi a gögös, felfuvalkodott főpapokat, frástudókat, farizeusokat, mennyire törtetnek az első helyek után, hogy igyekszik mindenki a saját személyét előtérbe tolni, különbnek látszani a többinél. Szánakozva rájuk tekint és azt mondja: „Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, és aki magát megalázza, felmagasztaltatik.”

A kereszténység az alázatosság vallása. Azért hangsúlyozza Jézus annyira: „Tanuljatok tőlem, mert én szelíd vagyok és alázatos szívű.” Tanuljatok tőlem, az Isten Fiától, aki annyira megaláztam magam, hogy annál nagyobb alázatosságot elképzelni nem lehet. Jézus élete csupa megaláztatás. Mindenható Isten létére szinte kiüresítette önmagát, amikor felvette a szolga alakját és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember. (Filipp. 2, 7. sk.) Mikor a világra jött, jöhetett volna nagy sereg angyallal, mennydörgés és villámlások között, fénybeborítva az egész világot. Születhetett volna királyi palotában; selyempólyában, aranybölcsőben feküdhetett volna. Fölserdült ifjúságában királyokat, császárokat és a világ legnagyobb tudósait elámíthatta volna végtelen tudásával, de nem tette. Harminc évig az ismeretlenség homályában élt egy eldugott kis faluban és ácsmesterséggel kereste kenyerét. Mikor dicsőségesen bevonult a fővárosba, Jeruzsálembe, nem ült díszhintóba, nem ült arany-szőrű táltos paripán, hanem szegény, kölcsönként számaron tette meg az utat. És a nagyheti megaláztatás. Amikor mint rablót, veszedelmes gonosztevőt megkötözték, megostorozták, leköpdösték és két lator közt keresztre feszítették. Szinte nem is tudjuk megérteni ezt a roppant nagy alázatosságot. Az apostol is csodálkozva mondja: „Megaláztatta magát, engedelmes lett a halálig, és pedig a kereszthalálig.” (Fil. 2, 8.) És mi lett az eredménye ennek a nagy alázatosságnak? „Ezért felmagasztalta őt az Isten és olyan nevet adott neki, ami minden más név fölött van, és hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon az égen, a földön és a föld alatt, minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr!” (Fil. 2, 9.).

A kereszténységnek legnagyobb vonzóerőt mindig az alázatosság kölcsönözt. Királyok, hercegek, gazdag urak lemondtak koronájukról, gazdagságukról, rangjukról, hírről, dicsőségről és visszavonultak a kolostorok rejtekébe, hogy ott száraz kenyéren és vizen, szögekkel kirakott ágyon, ostorral fenytett testtel szolgáljanak az Istennek. Szent Ferenc otthagyja az apja vagyonát, a minden jóval kecsgető szép jövót és koldus életet él. Árpádházi Boldog Margit lemond a cseh király kezéről és koronájáról és boldogan súrolja a kolostor folyosójának rideg köveit. Igen, mert ők megértették Jézus példáját és tanítását: „Aki magát felmagasztalja, megaláztatik, de aki magát megalázza, felmagasztaltatik.”

Alázatosság nélkül senki sem lehet jó keresztény. Nem élhet senki szent, tiszta, erényes életet. A tökéletesség alapja az alázatosság. Ezen épül fel az Istennek tetsző élet. Akiben alázatosság nincs, abban a többi erény ha meg is van, nem sokat ér.

Róma közelében egy zárdában élt egy szerzetesnő. Igen jámbor, sokat imádkozó, buzgó apáca volt. Mindenki szentnek tartotta. A pápa is hallott róla, azért elküldötte hozzá Néri Szent Fülöpöt, hogy tudakozódjon a dolgok felől és azután értesítse őt a tapasztaltakról. Éppen akkor rengeteg sok eső esett Rómában, nagy volt a sár, úgyhogy Szent Fülöp ugyancsak sáros csizmával érkezett a zárdába. Azonnal előkérte a szentség hírében álló apácát. Midőn bejött a társalgószobába, megkérdezte Fülöpöt, hogy mit óhajtott. Szent Fülöp eléje tartotta sáros csizmáját és így szólt:

„Tisztelendő nővér, először is arra kérem, tisztítsa meg a csizmámat.”

Az apáca elszörnyűködött, haragosan kikérte magának ezt a gorombaságot és felháborodva faképnél hagyta látogatóját. Szent Fülöpnek ennyi éppen elég volt. A vizsgálatot már be is fejezte. Mosolyogva ment vissza a pápához és jelentette neki:

„Szentséges Atyám, az a szerzetesnő egyáltalán nem szent, mert hiányzik belőle az alázatosság.”

A mai kornak legnagyobb hibája az alázatosság hiánya.

Mindenki nagyravágyó, feltűnni, szerepelni, szórakozni, mulatni akar. Mindenki többet szeretne mutatni, mint amennyi a valóságban. Törtet címekért, elismerésért, és boldogtalan az ember, mert mindig többet és többet akar és sohasem tudja kielégíteni vágyait. Hiányzik az alázatos-ság. Gőgösek az emberek. Lenézik embertársaikat. Akinek egy kevéssel több van, akár vagyonból, akár rangból, akár szépségből, az magasabbrendűnek tartja magát és lóhátról beszél az egész világgal. Pedig szegény ember, ha tudnád, ha megértenéd, hogy mindened, amid van, semmit se ér és néhány perc, néhány röpke pillanat elegendő rá, hogy el-rabolja tőled büszkeséged okát az élet kemény, kíméletlen keze.

„Aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék” — mondja a Szentírás, mert aki magát megalázza, azt Isten felmagasztalja, de aki magát meg nem alázza, azt Isten alázza meg és az rettenetes lesz.

Napoleon, mikor meghódította a félvilágot, aranyérmet veretett és ráíratta: „Isten, tied az ég, de a föld az enyém.” Az orenburgi helytartó, aki nem szerette a gőgös császárt, erre rávésette az érem másik oldalára: „Tied a hát és enyém az ostor.” És a történelem megmutatta, mennyire megalázta Isten a kevély Napoleont. Milyen súlyos kudarcot szenvedett Waterloonál és végül Isten korbácsától porba sujtva, mint szerencsétlen fogoly elhagyottan halt meg Szent Ilona szigetén.

„Aki magát felmagasztalja, megaláztatik.” Hogy milyen nagy kárt tesz az alázatosság hiánya, a kevélység, azt abból is láthatjuk, ha arra gondolunk, milyen nagy szerencsétlenséget hozott az angyalokra. Szépek, az Isten legjelesebb teremtményei voltak, de fellázkodtak, Isten ellen fordította őket a kevélység és lesujtott rájuk az Úr büntető keze és ördögökké váltak. Bizony ez, az alázatosság az egyetlen dolog, amivel mi is különbek lehetünk az ördögnél. Bőjtölünk? Az ördög soha semmit sem eszik. Virrasztunk? Az ördög soha nem alszik. Megtagadunk magunktól mindent? Az ördögnek semmije sincsen. De ha alázatosak vagyunk, akkor különbek vagyunk nála, mert az ördög nem ismeri az alázatosságot.

Nem is nehéz alázatosságra ébreszteni magunkat. Csak gondoljunk kissé arra, milyen jelentéktelen pontjai vagyunk mi a hatalmas világmindenségnek. Hány millió ember él a földön. Mi vagyok én ebben az óriás embertengerben? Parányi, elenyésző harmalcsepp csupán. Csak vizsgáljuk meg kissé magunkat. Milyen gyengék, milyen gyalók vagyunk. Egyetlen szó, egyetlen rossz tekintet, látszólagos mellőzés és máris felfortyanunk, hogy kivetkőzünk emberi mivoltunkból! Hát mire vagyunk akkor gögősek? Hiszen a magunk erejéből egyetlen centimétert nem adhatunk természetünkhöz. Néhány év és minden itt marad, a büszke szép test egyszerre porrá omlik és a sokat ápol, szépített, gögös arc a férgek biztos martalékává lesz. Hát mire vagyunk akkor dölyfősek? Nem nevetséges minden büszkeségünk? Ha ezt átgondoljuk, könnyen meg tudjuk alázni magunkat. Ha belátjuk a mi gyalóságainkat, akkor nem törünk olyan könnyen pálcát embertársaink felett sem. Észreveszünk szemünkben a hibák súlyos gerendáit és elvakultan nem kutatunk a mások szálkái után. Nem szóljuk meg, nem ítéljük el gyalóságaik miatt. Mert másokat lenézni, másokat megvetni, nem egyeztethető össze az alázatossággal.

Az Úr Jézus nekünk is mutatja szent Szívét: Tanuljatok tőlem, mert én alázatos szívű vagyok! Ember, itt a földön nem érheted el szívednek minden vágyát, nem nyered el minden kívánságod teljesülését, itt a földön nem terem számodra rózsza tövisek nélkül. Légy hát okos. Alázd meg magad. Hajtsd meg szerényen büszke fejedet s akkor én felmagasztallak téged és megmutatom neked, mi az igazi öröm, mi az igazi boldogság.

URAM, HOGY LÁSSAK!

MEMENTO HOMOI

Az emberi élet valóban olyan, mint az a szobor, amit a babiloni király (Nabukodonozor) álmában látott. Ennek a szobornak feje színaranyból, a törzse finom ezüsből, a melle sárgarézből, a lábszárai vasból voltak, de a talpa gyenge agyagból készült. A szobor mellett hatalmas hegy állott. Egyszer csak a hegyről megindult egy picike kavics és gurulni kezdett a lejtőn lefele. Mikor leért, nekiütődött a szobor lábának. Az agyagtalp azonnal széttörtött, az egész szobor lezuhant és izzé-porrá zúzódott a földön. A mi életünk is lehet színaranyból: vagyonból, jólétből, boldogságból; lehet finom ezüsből: ifjúságból, szépségből, napsugárból; állhat erős acélból: erőből, egészségből; de akár arany, akár ezüst, akár csupa acél, mégis az egész csak gyenge cseréptalpakon áll, amiket egyetlen parányi kavics összezúzhat és összetört életünk egyenlő lesz a föld porával.

XIV. Lajos, a hatalmas francia király élete vége felé rettenetesen félt a haláltól. Különösen rettegett a sötét kaszástól, mikor a betegség ágyának döntötte őt. Összehívatta a világ leghíresebb és legnagyobb tudású orvosait, óriási összegeket ígért nekik minden óráért, minden percért, amivel meghosszabbítják az életét, de a betegség egyre súlyosbodott. Ekkor az Istennel próbált alkudozni. Imádkoztatott életéért országa minden templomában, ágyát körülrakatta a szentek ereklyéivel, hogy ne tudjon hozzáférni a halál és mellette állandóan imádkoztak udvari papjai, de a halál mégis megtalálta. Nem tudta feltartóztatni sem az orvos, sem a pap. És 1715 szeptember 1-én négy óra 31 perckor megilletődve lépett a lakáj a drága művű órához és megállította azt, mert e pillanatban mégis meghalt a király.

A legtöbb ember, mikor halálról beszélnek neki, akkor mindig a más halálára gondol, a más koporsóját látja maga előtt, de az, hogy egyszer ő is meg fog halni, olyan hihetetlennek tűnik fel előtte. Szinte nem is szeret rágondolni,

elhessegeti magától még a legtávolabbi valószínűségét is a halál gondolatának. De nekünk mégis gondolnunk kell a halálra, nem a máséra, hanem a magunkéra, amikor a mi szempilláink is lecsukódnak, hogy eltakarják a homályba révedő, megtört fényű szemgolyókat, amelyek még most az élet szépségein gyönyörködnek, de akkor kioltja tűzüket a halál. A mi életóránk mutatóját is megállítja egyszer a halál csontos uja. Hogy mikor, az bizonytalan. Lehet, hogy évek múlva, lehet, hogy még ez évben, talán pár hét vagy nap múlva, de egyszer egész biztosan ránk köszönt. És mi ott fekszünk a ravatalon, mindenki fél tőlünk, meg nem érintené kezünket, amelynek talán még most oly jólesik szerető simogatása. Nekünk gondolnunk kell a halálunkra, mert ez a gondolat a legjobb tanítómester.

„Gondolj a halálra és nem fogsz vétkezni többet” mondja az Írás figyelmeztető szava. Igen, ha mi beállítjuk életünket a halál szemszögébe, ha minden tettünket, a világ minden bűnre csábító szépségét, jóságát, gazdagságát, érzéki élvezetét a halál csalhatalan mérlegére állítjuk, akkor elmegy a kedvünk a könnyelműségtől, a nagy, meggondolatlan vétkektől. Akkor nem lesz bátorságunk semmibe venni Isten törvényeit. Egyiptom lakói minden lakodalomban, minden vigadozás közben egy koponyát tettek az asztalra, hogy figyelmeztessék a mulatozókat, az élet nem csupa vigalom, nem végnélküli tivornya, egyszer pontot tesz végére a halál. Jézus Szent Pétert Egyháza fejévé tette ott a Genezáreti-tó mellett, amikor háromszor mondotta neki: Legeltesd az én bárányaimat! De hogy meg ne ártson a nagy dicsőség, mindjárt utána halálára emlékezteti. Rómában, mikor megválasztják az új pápát és fejére teszik a tiarát és diadalmenetben vezetik be a Szent Péter-tempomba, az úton megállnak, egy kis kócot gyujtanak meg a pápa előtt, az lángra lobban, de utána rögtön elalszik és ekkor figyelmeztetik a pápát: Szentséges Atyám, így múlik el a világ dicsősége is!

Mindenki ismeri Damokles történetét. Egy alkalommal megkérte Dionysos császárt, hogy ő is résztvehessen nagy dőzsöléssel egybekötött lakomáján. A császár megengedte ezt neki és a legnagyobb ételleket és italokat hordatta

fel asztalára a mohó Damokles elé. De Damoklesnek mégse ízlett az étel, mert észrevette, hogy pont a feje felett éles kard függ egyetlen vékony hajszára akasztva. Hiába hozták a jobbnál-jobb falatokat, mégsem volt étvágya, inkább remegve várta, mikor lesz vége a vacsorának, mikor szabadulhat meg a fenyegető veszedelemtől.

A mi fejünk felett is állandóan ott lebeg a halál damoklesi kardja, egy vékony hajszál tartja ezt is csupán és minden pillanatban elszakadhat. Ha erre gondolunk, elmegy a kedvünk a bűn árán szerezhető földi örömöktől. „Gondolj a halálra és nem fogsz vétkezni soha többé.”

Mindíg a halálra gondolni? Mindíg szomorúnak lenni, gyászfátyolos arccal járni? Mintha csak a temetők illatát éreznénk még az új életet hirdető rózsákon is? De akkor csupa bánat, csupa könny, csupa szomorúság lesz az életünk, telve rettegéssel, halálfélelemmel. Nem! Nekünk azért nem kell elevenen eltemetkeznünk. Nem kell időnap előtt meghervasztanunk arcunk üdeségét. Mert a kereszténység nem tűri a végnélküli szomorúságot, a mi vallásunk az örömök vallása. Szent Pál apostol minden levelében annyiszor ismétli: „Örvendezzetek, testvéreim, ismét és ismét mondom nektek: örvendezzetek!” De hogyan fér össze ez a két dolog? Temetőben járni és mégis mosolyogni, állandóan halálra gondolni és mégis örvendezni? Nagyon szépen összefér, mert a mi halálunk nem olyan szomorú, nem olyan rettenetes. A halál csak kapu, mely megnyitja előttünk az örök élet boldog birodalmát. Újjászületés, mert hiszen az igazi élet csak utána következik. Ezért mondja a gyászmisék prefációja: „Vita mutatur, non tollitur.” Az élet nem szűnik meg a halálban, hanem csak szebbre, jobbra, boldogabbra változik, és ha szétmállik ez a gyarló porhüvely, az égben számunkra örök lakóhely készül. Ezért nekünk nem szabad félnünk a haláltól, mi nem ijedhetünk meg s nem retteghetünk tőle. Csak számolunk vele és nem térünk könnyelműen napirendre felette, hanem mint komoly valószínűséget beleállítjuk életünkbe és iparkodunk úgy élni, hogy ne legyen okunk félni a haláltól és attól, ami utána következik. Mosolyogva éljük tovább az életet, de mindig készen arra, hogy beköszönt hozzánk a halál.

Egy herceg kíséretével vadászni ment. Útja egy kert mellett vezetett el, hol nagybetegnek látszó, elsorvadt ember feküdt és vidáman énekelt. A herceg csodálkozott azon, hogy valaki olyan közel áll a halálhoz és mégis olyan jókedve van, megkérdezte tehát a beteget, miért örül. Ez boldogan mondta:

„Miért ne örülnék? Hiszen a hitem arra tanít, hogy a halál által semmit sem veszítek. Nemsokára Istenhez, az örömök honába jutok, ahol nincs többé könny, csak öröm és boldogság van.” És újra énekelni kezdett. A halálra gondolás nekünk se veszi el örömeinket, csak megtisztítja azokat. Tiszták, derűsek, napsugarasak lesznek örömeink, s mi örömmel várjuk a halált, amely nem vége, hanem kezdete lesz az örökkétartó, boldog életünknek.

KONNYES SZEMEKKEL MOSOLYOGNI

Mi emberek, gyarló, földies gondolkodásunkkal nem vagyunk képesek mindig megérteni az Isten terveit. Nem bírjuk felfogni tetteinek indítóokát. Éppen ezért sokszor állunk értelmetlenül az élet egy-egy nehéz problémája előtt és nem tudjuk felfedezni mögöttük a jóságos Isten-arcot s a minket szerető, segítő atyai kezet.

Ilyen nehéz és érthetetlen probléma előttünk a szenvedés is. Kellemetlenségektől borzongó emberi természetünk nehezen tud megnyugodni abban, hogy a végtelenül szerető szívű Isten kemény korbácsot tart kezében, amellyel néha éles sebeket vág az emberek szívében; sokszor még olyanokén is, akikre mi szűk látókörünkkel azt mondjuk, nem érdemelték meg.

Ennek a szenvedéstől való irtózásnak legfőbb oka az, hogy mi másként látunk mindent, mint az Isten. Nem az ő szemszögéből vizsgáljuk az életünkben lezajló eseményeket. Ezért nem értjük meg azt, amit ő lát, hogy a legnagyobb érték, a legnagyobb kincs a földön a szenvedés. Akiket Isten igazán szeret, azoknak nem földi értelmű örömeiket, élvezeteket, hanem keserű poharakat, fájdalmakat osztogat. Az égbe csak rögös, tövises, szoros út vezet. Oda

csak tiszta, ragyogó gyémánt lélekkel juthatunk be. Ezért az örök boldogságra hívott lelkeket előbb fényesre csiszolja a szenvedések fájdalmat okozó köszörűkövein, mielőtt feltárja előttük tündöklő égi palotáját.

A szenvedés a legjobb eszköz, amellyel üdvösségünket munkálja az Isten. Ez nyitja meg sok-sok sötétben botorkáló embernek szemét. Mert sokan vannak, akik míg az élet napsugaras örömeit élvezik, megelégednek az egyetlen szükségéről, Isten országáról és csak akkor kezdenek eszmélni, csak akkor tekintenek segítségért az égre könnyes szemeikkel, ha vállaikra nehezül a kereszt s a szenvedések töre megsebzí lelküket.

Mankóval a hóna alatt féllábú leánya kínlódott fel a dombra épült templom magasba nyúló lépcsőin. Lassan, keservesen bicegett felfelé. Szép arcának kifejezéstelen vonásain nem volt semmi szokatlan. Csupán a szemében égett valami ismeretlen láng. Templomba tartott. Szentségimádásra. Ahhoz, akiről annyiszor hallotta, hogy sántákat, bénákat gyógyított földi életében. Az ő szívében is ott élt a vágy a gyógyulás után és az húzta őt ellenállhatatlanul az oltáron trónoló Isten Fia elé. Hátha meghallgatja az ő szíve legforróbb kívánságát is. És vergődött tovább a templomlépcsőkön felfelé. Az emberek szánakozva néztek rá, én elgondolkozva követtem. Vajjon nem jobb-e így neki? Ki tudja, ha most ép volna mindkét lába, talán nem erre vezetne útja? Talán, ha most a betegek Gyógyítója kilépne fehér kenyérfüggönye mögül és kezének érintésétől kiegyenesedne az a fonnyadt láb, néhány hálálkodó szó után elrohanna új életet kezdeni s néhány mámoros nap után új útra térne ép lábaival. Új útra, ahol nincsenek templomok, nincsenek imádságban eltöltött boldog órák. Ahol talán sohasem találkozna a szentségi Jézus szerető Szívével. Vagy ha igen, a felbőszült tömeggel ő is feszítsd meg-et kiáltana. Talán jobb ez így. Most a templomba tart. Reménytüztől égő szemmel az Istent keresi. És hívő lélekkel meg is találja őt.

A ma embere nem szeret szenvedni. Reszket a lelke a kellemetlenségektől, a nehéz levegőjű megpróbáltatásoktól. E miatt üres a lelke teljesen. Nem tud magának érté-

kes kincseket gyűjteni. Kincseket, amiket a rozsda és moly meg nem emészt és a tolvajok el nem lophatnak tőle. Mert a lélek is olyan, mint a gyöngykapyló érzékeny, finom teste. Az is csak akkor termi az értékes drágagyöngyöt, ha puha testébe valamilyen fájdalmat okozó idegen anyag kerül. Így a lelkünkben is minden szenvedés, minden seb után, ha az Isten akaratán megnyugodva fogadjuk, gyémántok teremnek. Igazi drágakincsek, amik bennünk örökre megmaradnak és fényessé teszik égi koronánkat.

Szipogó, könnyesszemű öregasszony száll fel az alföldi rónák döcögő vonatára. Hóna alatt befőttes üveg. Szegénységének egyetlen megmaradt értéke. A lányának viszi, aki összetört tagokkal kórházágyon fekszik. Egy darabig csendesen sírdogál, de nem sokáig tudja magába zárni bánatát. Néhány perc múlva teljes egészében bontakozik ki a kocsis utasai előtt egy szomorú tragédia, átszöve az anyai szív csodálatos szeretetének tiszta melegével. A lányára költötte mindenét. Eladta kis vagyonát, majd mikor az sem volt elég, cselédnek szegődött és úgy taníttatta őt. Urat nevelt belőle. És csúnya hálátlanságot kapott vissza érte. A lány férjhez ment. Jó partit csinált és megfélelkezett a koldussá szegényedett édesanyjáról. Szégyelte és megtagadta őt. Nem akarta ismerni sem többé. Cselédjével zavartatta el fényes úriháza ajtajától. Azóta hírt sem hallott felőle. Csak tegnap. A szomszéd rendőrfia hazajött és ujságolta a nagy szerencsétlenséget. A lány férjével autóútra indult. S most ott fekszik a kórházban élet s halál között. A rettenetes hírre azonnal útnak indult. Elfelejtett mindent, csak szívére hallgatott. Ő csodálatos anyai szív, amely még akkor is szeretni tud, ha szeretetéért cserébe fájdalmakat, bánatákat, szenvedéseket kap gyermekétől! Ilyen szeretetet kíván tőlünk az Isten is. Szeressük őt, ha vérzik is szívünk. Szeressük sajtó lélekkel is, amikor a szenvedések kegyetlen foga a húsunkba mar. Ez az igazi, érdemszerző istenszeretet.

A mesék kis púpos lánya ott ül kis kamrája sötét zugában és sírva gondol nyomorult hibájára, amellyel Isten megterhelte életét. Hányszor kellett már szégyenkeznie miatta. Mennyiszer kicsúfolták a vásott utcagyerekek. Nem egyszer még a nagyok is gúnyosan félrehúzták szájukat,

ha eltipeggett előttük szánalmas alakjával. De meg is látogatta őt az Isten! Minek is kell ilyen szerencsétlen embernek élnie? — viharzik át lelkén az elkeseredés és szeméből szivárogni kezdenek a fájdalom komor könnyei. De aztán lecsukódnak sirástól fáradt szempillái. És az álmok korlátlan lehetőségei csodát művelnek vele. Egyszerre csak élénk szárnyzuhogás tölti be a kis szobát. Két fürgé angyal száll a kis púpos leányhoz, nevető arccal ferde hátára ütnék és púpjából csillogó angyalszárnyak pattannak elő. Aztán körülfogják őt az angyalok s köztük száll, száll fel a szép mennyországba, ahol már várja őt a mártírok Királya, hogy megjutalmazza minden szenvedéséért.

A szenvedés a legbiztosabb út, amely boldogságra vezet. Szárnyakat ad, amik szélnél sebesebben Istenhez röptenek.

URAM, HOGY LÁSSAK!

Nem tudok nagyobb testi szerencsétlenséget elképzelni, mint a vakságot. Milyen kimondhatatlan érzés lehet a kórház betegágyán rádöbbsenni a keserű valóra: vak vagyok. Szemeimre itt a földön sírig tartó sötétség borul. Nem láthatom többé a világ bódító, színes szépségeit. Nem gyönyörködhetem a nyári hajnal költői pompájában, amikor a kelő nap először hinti földre bíborsugarát; nem élvezhetem az alkonyat ihlető csendjét, amikor a távozó fénykorong utoljára csillantja meg aranyos mosolyát. Nem nézhetem a virághímés májusi mezőt, a csillagszemektől nevető, holdfényes égi rétet s az ég kékjét tükröző, ártatlan gyermekszemeket. Bármerre fordítom fejem, mindenhonnan csak sötétség, átláthatatlan sűrű köd gomolyog felém.

De azt hiszem, ennél sokkal nagyobb szerencsétlenség az, amikor nem a testi szemekre borul a vakság fekete éjtszakája, hanem világtalanokká lesznek a lélek szemei. Nézni és mégse látni. Nyitott szemekkel járni felbecsülhetetlen szépségek között és mégse venni észre azoknak értékes voltát. Kergetni a világ hamis szépségeit, a test vágyait, az érzékek kiábrándulást szülő, csalfa örömeit és nem látni

meg, hogy mindezek értéktelen lim-lomok csupán s az igazi szépség ott rejtőzik, ahol mi alig keressük: a lélek ismeretlen, fel nem fedezett területein.

Eszünkbe jutnak az elhunyt nagy pápának, XI. Piusnak szavai. Szegény világtalan embert vezettek eléje. Bizonytalanul térdelt a Szentatya elé és nyomorúsága tudatában keserves zokogásba kezdett. A pápa megsímogatta a síró ember könnytől csillogó, gondbarázdás arcát és vigasztalóan mondotta neki:

„Ne sírj, fiam! Hisz valamennyien vakok vagyunk.”

Vakok vagyunk. De sokszor nem látjuk meg a közöttünk járó Krisztust! Nem ismerünk rá a szegények koldusrongyaiban, akik az ő nevében segítségért felénk tárják kezüket. Nem érezzük meg akkor, amikor a bűn pusztulásba vivő útjára tévedünk, hogy a jó pásztor szeretetével utánunk jön, hogy megmentsen minket, tévelygő juhait. Nem ismerjük meg látogatásának idejét és a romlás magunkásta vermébe zuhanunk.

Pár éve az egyik város kórházában dúsgazdag ember feküdt súlyos betegen. A rokonok, barátok kétségbeesett szemekkel nézték vergődő alakját. Az orvosok már előkészítették őket a közelgő katasztrófára. Mindannyian tudták, hogy az ágy körül már biztos zsákmányra vár a nagy kaszás.

A látogatók egyike buzgó, vallásos úriember, szánakozva tekintett a haldoklóra, mert tudta, hogy nemcsak a teste beteg, hanem a lelke is. Templomkerülő, közönyös, nemtörődöm lélek volt egész életében.

A beteg egyszer csak kinyitotta szemét. Révedező tekintete barátjára tévedt. Eszmélni kezdett. Nagy erőlködéssel szóra nyitotta ajkát és alig hallhatóan suttogta neki:

— Eredj a templomba! Imádkozz értem!

A megszólított reményt akart ébreszteni benne.

— Ugye ha meggyógyulsz, eljössz velem a Manrézába lelkigyakorlatra?

A haldoklónak megcsillant a szeme.

— Igen, az első utam odavezet, ha meggyógyulok.

És másnap az orvosok csodálkozva látták, hogy akitől ők már végleg lemondtak, túl van a veszélyen s várat-

lanul a gyógyulás útjára lépett. Állapota napról-napra javult és két hét múlva egészségesen hagyta el a kórházat.

A Manrézáról természetesen megfélekedezett. Mikor barátja meglátogatta, éppen ott állt épülő új háza előtt és büszkén szemlélte annak folyton emelkedő falait. A látogató azonnal rátért jövetele okára.

— Nos, mikor megyünk a Manrézába?

A gazdag ember gúnyosan legyintett.

— Eh, hagyjuk! Van nekem más dolgom is, minthogy a Manrézában lopjam a napot.

Barátja elment és nyomában szintén elment valaki. Szomorúan hagyta el a szerencsétlen lelki vak udvarát Jézus is, mert nem ismerték meg látogatásának idejét.

Néhány nap múlva mentőautó állt meg az újonnan épült úriház előtt. A gazdag emberért jöttek. Reggel, alig-hogy felkelt, kisietett az utcára, hogy ott elkészült házában gyönyörködjek. Pár lépés után hirtelen szívéhez kapott és összeesett. Szíréházba rohogott vele a mentőkocsi a kórház felé, de mire megérkeztek, már késő volt. Csak holttestét emelték ki az autóból.

Ó, hányszor megismétlődik, szinte naponként ez a szomorú lelki tragédia. Jézus jön a templomok misére hívó harangszavában, jön a szentmisék áhítatos csendjében, a kenyér szelíd, szerény fehérségében, a csillogó kehely vérré vált borában, jön a lelkiismeret vádoló, korholó vagy csillapító szavában, jön a jó könyvek, prédikációk, jóbarátok lelkiséget, megtérést sürgető figyelmeztetéseiben, a mások jópéldájában és még ki tudná elmondani, mennyi sok alkalommal, de hiába, a lélek elvakult, elkáprázott szemei nem látják meg őt.

Érdekes látvány állította meg az utca járókelőit. Kiskutya kaparászott nagy szorgalommal a járda kemény betonburkolatán. Mindenkinek mosoly suhant az arcára. Kinevették a kis állatot haszontalan erőfeszítései miatt. De az nem törődött velük. Kapart tovább rendületlenül.

Azóta valahányszor a tengernyi felesleges, hiábavaló emberi törtetést látom, mindig eszembe jut a járdán kaparászó kiskutya. Ilyenek sokszor az emberek is. Küzdenek, verekszenek, munkába állítják minden erejüket, idegeik

minden moccanását. Bábeli tornyot építenek örömköböl, hírből, dicsőségből, körömszakadtáig kaparnak az élvezetek mámoros perceiért és nem látják meg munkájuk értéktelen, nevetséges és haszontalan voltát. Szegény sötétben járó lelki világtalanok!

És Jézus, az irgalmas szívű király, megszanja nyomorúságunkat. Az ő szerető Szíve nem nézheti nyugodtan a kárhozat örvényei felé tántorgó lelki vakok biztos pusztulását, azért újból és újból bekopogtat nálunk kijózanító, gyógyulást kínáló, hívogató szavával.

— Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok, én megenyhítlek titeket. Jöjjetek ti eltévedt bárányok, lerongyolódott tékozló fiúk, sötétben botorkáló vak koldusok és én megnyitom szemeiteket, hogy meglássátok az akadályokat, amelyek tőlem elválasztanak; megmutatom Szívemnek túláradó szeretetét s az ebből fakadó segítőerők mérhetetlen kincseit, amik énhozzám biztosan vezetnek. Jöjjetek. A szívem vár, hogy teljesítse szívetek tiszta vágyait, azért szakadatlan azt súgja felétek:

„Mit akartok, hogy cselekedjem néktek?”

Lehet-e erre más a válaszuk, mint volt a jerikói vak koldusé?

— Add Uram, hogy lássak!

Oszoljon szét a sötétség lelkem káprázott szemei előtt. Hadd lássam meg az eddig nem látott igazi szépségeket, a lélek maradandó, örökértékű gyönyörűségeit. És mutasd meg az utat, amelyen bár vérző lábbal, de mégis mosolyogva, töviseken és virágokon eljuthatok Tehozzád, Uram!

Felhasznált irodalom

- Tanquerey: Aszkétika és misztika.
Noldin: Theologia moralis.
Szalézi Szent Ferenc: Filotea.
Kempis: Krisztus követése.
Schmiedt Béla: Lelket az életbe. — Tükör előtt.
Gerely Jolán: Művelt leány.
P. Jámor: Levelek húgomhoz.
Aster: Castitas.
Fattinger — Solymoss: Tanít az élet.
Baráczius: Katekizmus prédikációkban.
Megyeri—Schwartz: Bevezető az elmélkedő imába.
Gálos: Szent az év.
Prohászka: Elmélkedések az evangéliumról.

Tartalom

Töviséken, virágokon	3
--------------------------------	---

Legyetek tökéletesek!

Elrontott élet	7
A lelki élet szépsége	10
Legyetek tökéletesek!	13

Tövisék. (A tökéletesség akadályai.)

Halálos bűn	19
Bocsánatos bűn	24
Bűnalkalom, bűnvesztély	28
Testiség	32
Az élet kevélysége, hiúság, nagyravágás	36
Az ördög incselkedése	39
A világ csábítása	42
Embertársaink és mi	46
Rossz példáink vádolni fognak!	48
Babona	51
Képmutatás	55
A nyelv hibája	59
Lelki szárazság	64
Aggályosság	67

Virágok. (A tökéletesség elősegítői.)

Bizalom a szent Szívben	75
Példaképem és segítőm Mária	78

Segítőtársaink az angyalok	81
Önismeret	84
Lelkiismeretvizsgálat	87
Lelkiatya, lelkievezető	91
Gyakori gyónás	94
Gyakori szentáldozás	97
Az imádság	100
Hogyan imádkozzunk?	103
Elmélkedés	107
Lelkigyakorlat	110
Önmegtagadás	113
Önművelés	117
Akaratnevelés	120
Alázatosság	124

Uram, hogy lássak!

Memento homo!	131
Könnyes szemekkel mosolyogni!	134
Uram, hogy lássak!	137

